

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLE

ÅRSSKRIFT 2021

Nittionde årgången

INNEHÅLL

BOSSE TALLBO

Ishockeyn 75 år i Vänersborg. Del I, 1946-1966..... 3

MICAEL ERIKSSON

Concordia – ett hundraårsminne..... 29

PELLE RÄF

Danslärarinnan Fredrika Beims och hennes familj..... 37

LARS MAGNUSSON OCH STURE IVARSSON

Historia kring Länsfängelset i Vänersborg..... 45

Kanalförman i Vänersborg har räddat tjugotvå människoliv

”Manne ve Brona” berättar om sjöfarten i Vänersborg..... 61

BJÖRN WALLIN OCH JOHNNY HAGBERG

Om tillkomsten av en Frimurarloge i Vänersborg

En historisk tillbakablick..... 65

MAGNUS KARLSSON

Möbelexpressens Historia..... 71

Med Stellan Granat på fotografisk vandring

genom 1960-80-talens Vänersborg. Del II..... 83

Årskrönika..... 104

Minnesord..... 110

Medlemsförteckning..... 121

Styrelseberättelse..... 141

Årsbokslut..... 143

Gillels styrelse och funktionärer..... 144

Medlemsinformation..... 145

Gillemästerskap i Golf..... 148

Annonser..... 149

Ishockeyn 75 år i Vänersborg

Del 1, 1946-1966

Av

Bosse Tallbo

Sportens vagga stod i Kanada

Den första ishockeymatchen med genomarbetade regler för sporten spelades enligt säkra källor i Montreal, Quebec i december 1879 mellan två lag från det erkända universitet McGill. Spelet bedrevs självklart utomhus och sargen var inte uppfunnen ännu. Den 27 februari 1877 publicerade tidningen Montreal Gazette en artikel med regler med rubriken "Hockey on Ice", eller på franska "Hockey sur Glace". Franska är ju det dominerande språket i det franska Kanadas metropol. Då Montreal och Quebec City i provinsen Quebec och Ottawa i Ontario (på gränsen till Quebec) ligger norrut och relativt nära varandra, var det här som sporten ishockey utvecklades, då de kalla vintrarna garanterade is under minst 3 - 4 månader varje år. De relativt sett korta avstånden mellan de tre stora städerna gjorde också utbytet mellan de nybildade klubbarna enkelt genom järnvägen som knöt dem samman. Men snabbt skulle sporten spridas från kust till kust i klotets näst största land (det får plats drygt 20 Sverige på Kanadas yta).

"Pucken" som det spelades med kan i sammanhanget föras med citationstecken då den kunde bestå av en tom konservburk, eller en tallkotte om man inte hade fått låna en boll för landhockey eller cricket. Någon ordning på pucken blev det inte förrän hårdgummit var uppfunnet. De första klubbarna kom från almträd som böjdes med värme.

Medan Europa fått sitt första ispalats redan 1895 på Princes Club i London, litade man i ishockeyns moderland till naturis utomhus, som fanns överallt under vintrarna. Även när man började flytta inomhus i byggnader liknande lador, var det naturis som gällde. Kanada fick sin första konstfrusna ishockeybana så sent som 1912 i Victoria, och när NHL startade med professionell ishockey 1917 kunde bara ett av de fyra deltagande lagen, Toronto, erbjuda konstis. Det märkliga är att

när det redan 1911 fanns åtta konstfrusna rinkar i världen (USA och Europa), fanns ingen av dem i Kanada, men det skulle det snart bli ändring på.

Ishockeyn kommer till Sverige

Det var amerikanen Raoul Le Mat, som tog med sig ishockeyn till vårt land. Han var biokung i Stockholm och en man med goda kontakter och en bra förmåga att få sin vilja igenom, något som han behövde när han övertygade SOK att skicka ett lag till den olympiska turneringen i Antwerpen 1920. Eftersom vinter - OS inte fanns förrän fyra år senare i Chamonix spelades turneringen på sommaren, självklart på konstfrusen is. Redan 1926 började man för övrigt tävla om Le Mat - pokalen som ständigt vandrande pris som tillfaller de svenska mästarna ännu idag.

Sex kända bandyspelare togs ut till OS - laget, från IFK Uppsala och IK Göta och sedan fick de pröva på de från USA importerade klubborna och puckarna. Laget bestod av bara sju spelare och alla spelade alla matcher, då det inte fanns några avbytare (reserver) med. Sjunde spelaren stack dock ut, Einar Molander spelade ishockey nere på kontinenten, i den berömda klubben Berliner Schlittschuclub.

Eftersom vår naturis för länge sedan hade smält undan för vårsolen fick träningen bedrivas inomhus i Stockholms Stadions korridorer där bandyspelarna försökte komma underfund med hur man skulle skjuta och passa med en klubba olik den rundade klubban de var vana med. Under turneringen, som spelades inomhus på försommaren spelade laget fem matcher på sju dagar men trots vinster mot både Belgien och Frankrike myglades laget bort från prispallen genom ändrade regler. Prispallen blev: 1. Kanada, 2. USA 3. Tjeckoslovakien. Men Sverige med sina bandyspelare skötte sig bra i sin internationella debut.

Första matchen 30 januari 1921

De första två åren, 1920 - 22 sköttes den nya sporten av en kommitté under Svenska Fotbollförbundet och den 30 januari 1921 spelades den första organiserade matchen på svensk is, mellan IFK Uppsala och Berliner SC. Matchen drog över 2 000 nyfikna åskådare till Stadion och vanns av bandyspelarna i IFK Uppsala med 4 - 1. Man brukar säga att bollen nu var i rullning, men den här gången var det en puck som var på glid ... ishockeyn hade kommit till vinterlandet Sverige för att stanna.

Fredagen den 17 november 1922 kl 9 e m (21.00) bildades Svenska Ishockeyförbundet på Svenska Fotbollförbundets kansli, Skeppsbron 6 i Stockholm. På det konstituerande mötet som leddes av den sedermera legendariske Anton Johansson deltog sex klubbar: A.I.K, IK Göta, Hammarby IF, IF Linnéa, Mariebergs SK samt Nacka SK. Samtliga från Stockholm och även Stockholms Fotbollsdomareklubb var på plats med en representant.

Nu gick utvecklingen snabbt framåt och 1933 hade förbundet 42 anslutna klubbar, de flesta från Stockholm men sporten hade nu börjat spridas ut i landet och i norr hade IFK Luleå anslutit och i söder IFK Malmö. Dessa två klubbar var ytterligheterna i spridningen av sporten vid denna tid. Att utvecklingen gick fort visar att förbundet redan 1938 nådde 100 anslutna klubbar, mer än en fördubbling på fem år. Året efter, den 24 november 1939 invigs den nya konstfrusna utebanan på Stadion, i full snöstorm.

Redan 1927 hade det första besökande laget från sportens moderland Kanada anlänt för att popularisera sporten. Det var Victoria Hockey Club från Montreal som vann alla sex matcherna med målskillnaden 63 - 7, och slog en landslagskombination med 17 - 1 inför 6 000 åskådare på Stockholm Stadion. De flesta av dessa nyfikna såg inte mycket av finesserna då rinken hade placerats mitt på bandybanan med långa avstånd till läktarna. Men besöket av "kanadickerna" spädde ju självklart på det gryende intresset för den nya sporten.

Spreds som en skogsbrand

Före andra världskriget var ishockeyn mest en angelägenhet för Stockholm och övriga Mellansverige. Men vid krigsslutet, när livet gick tillbaka till det normala började sporten spridas som en skogsbrand och det byggdes rinkar i var och vartannat samhälle och by, för att inte tala om våra städer med olika storlek. Eftersom bandyn funnits i de flesta av dessa byar, samhällen och städer sedan åtminstone 25 - 30 år var det oftast dessa klubbar som tog upp även ishockey på programmet. Det normala under 1940 och 50 - talen var att idrottsklubbar hade sektioner för både bandy, fotboll och ishockey. Och det vanliga var att de flesta spelare dubbletrade med minst två och ofta alla tre sporterna. Bandy spelades i dagsljus och hockey senare på kvällen i elljus. I början använde man bandysarg, men efterhand byggdes riktiga sarger.

I samband med de två VM som spelades i Stockholm 1949 och 1954, då för övrigt Sovjet gjorde debut och vann guld direkt, fick ishockeyn

sitt genombrott som vinterns mest populära sport. Intresset för att se matcherna på Stadion var enormt och orsakade kaos när inte alla fick plats. Inte minst de gästande lagen från Kanada fick intresset att fullständigt explodera och detta självklart beroende på att de betraktades som råskinn, men även för att de kunde spela ishockey.

När Tre Kronor mötte Kanada i VM den 16 februari 1949 stormades grindar och staket på Stadion och det uppskattades att 25 000 åskådare tog sig in, varav bara 9 000 betalade entré. Två år senare, 1951, nådde förbundet 500 anslutna klubbar. En enorm utveckling, med 400 nya klubbar på 12 år, en av dem var IFK Vänersborg, som började med ishockey 1946, vilket alltså innebär att sporten firar 75 - årsjubileum i vår stad just i år.

IFK pionjärer 1946

I oktober 1946 bildades Västergötlands Ishockeyförbund vid ett möte i Trollhättan. Det innebär att förbundets och sportens historia i Vänersborg följs åt sedan 75 år. En av de 15 - talet klubbar som bildade förbundet var IFK Vänersborg och eftersom IFK:s sekreterare Nils Andersson valdes till sekreterare även i förbundet hamnade förbundets säte i vår fina residensstad. Nils Andersson, som var ett mycket vanligt namn säger ju inte så mycket, men han var mer känd i vår stad under smeknamnet "Nisse Prånga", uppvuxen som han var i en prång (gränd) på Sundsgatan. Under första halvan av 1950 - talet var han ansvarig för stadens idrottsanläggningar med titeln intendent. Det gällde ju då i första hand Vänersvallen som stod klar redan 1926.

För yngre årgångar finns hans namn ständigt närvarande om de likasom jag, älskar senap. Han blev nämligen en lokalt känd livsmedels-handlare då han fick möjligheten att ta över Egna Hems Livs på Torpavägen 1956. På 1960 - talet fortsatte han med butiken Söderhallen på Roddaregatan för att något senare driva Pilhallen i hörnet Öxneredsvägen - Duellvägen i Blåsut under många år. Där skapade han "Nisses Senap" som är ett starkt varumärke, framför allt lokalt och regionalt i våra trakter. Men i ishockeyns barndom i Vänersborg var han en eldsjäl i IFK och därmed kan man utan tvekan utse honom till en av de verkliga pionjärerna för sporten i vår stad.

Historisk artikel

Några veckor efter den mindre artikeln i Elfsborgs Läns Annonsblad (ELA), om bildandet av förbundet i Trollhättan följde vår lokaltidning

upp detta med en stor artikel som toppade sportsidan fredagen den 8 november 1946. Där var rubriken följande:

”I. F. K. introducerar ishockeyn i Vänersborg till vintern. Serie för Västergötland kommer att bildas”.

Den historiska texten fortsätter sedan:

”IFK har brutit mark för ishockeyn i residensstaden och man började litet smått förra säsongen men nu har det skjutit starkare fart. Bra hjälp har man i sina strävanden av det nybildade förbundet för Västergötland, allrahelst som ledningen förlagts till Vänersborg. Nils Andersson, IFK:s sekreterare har motsvarande syssla inom förbundet och berättade vid en pratstund nyheter från båda fronterna.

För att skapa stadga åt ishockeyn och bereda lagen inom provinsen kontinuerligt matchutbyte skall en serie startas, säger A. Deltagare blir preliminärt SAAB, IFK Trollhättan, Gripens BK, IFK Vänersborg, Alingsås (Sörhaga IK) samt någon göteborgsklubb. Detta för att göteborgarna som hållit på ganska länge i gamet har en del att lära ut.

Lokalt förbereder sig IFK duktigt upplyser A. Formen bygger vi upp med landträning och gymnastik. Vi ämnar mönstra flera lag i mening att pojkarna skall få kriga med varandra. Uppgörelserna förlägger vi till Vänersvallen och har redan byggt sargen för banan som mäter 61 x 26 meter. I de dimensionerna ligger en fördel, ty när det blir praktiskt snöfall är det lätt att hålla rent medan bandyn med sina stora ytor har det betydligt svårare. Ishockeyn utövas mestadels på kvällarna i belysning och därför önskar vi att strålkastare uppmonteras.

Det tas hårda törnar inom ishockeyn och man behöver en stabil utrustning, men vi väntar på ekonomiskt bidrag från Svenska Ishockeyförbundet, vadan den saken nog ska greja sig. I det sammanhanget kan det vara värt att nämna vad vi utförde i vintras. Vi var då med i trollhätteserien och hamnade på andra plats via segrar över SAAB och Gripen, men vår bästa prestation håller jag 4 - 4 mot Alingsås (Sörhaga IK), som dock varit i branschen i sex år. Som avslutning deklarerar A. att han tror på ishockeyns framtid i Vänersborg och att vi andra har bara att se hur det sticker iväg”. Artikelns skrivare av signaturen - z, och tyvärr vet jag inte vem som döljer sig bakom den.

En rolig poäng i artikeln är måttet på rinkens som IFK byggde på Vänersvallen. Det är nämligen det mått som används i Nordamerika, där rinkarna bara är 26 meter breda. Det officiella, och internationella måttet, som vi använder i Sverige är 60 x 30 meter, men märkligt nog är vår rink i Ishallen i Vänersborg bara 59 x 29 meter.

Nils Andersson.

Stark framtidstro på ishockeyn

Det som idag är påfallande är den framtidstro på ishockeyns utvecklingspotential, som Nils Andersson visar i artikeln. 1946 hade visserligen sporten börjat spridas över hela landet, men det stora nationella genombrottet kom med de två VM-turneringar som arrangerades i Stockholm både 1949 och 1954, den senare blev ju som redan påpekats en stor publiksuccé. Några veckor senare, den 19 november står denna notis i ELA: "En instruktionskurs i ishockey hölls i fredags kväll å Nordfeldts konditori. Kursen leddes av Nils Andersson, IF Kamraterna och det var främst regeltolkning som stod på programmet. Ett 20 - tal intresserade hade infunnit sig".

Några år senare hade vi fyra distriktsdomare i Vänersborg, nämligen Lars Ekstedt, Ivan Nymark, Nils Andersson samt Egon "Löva" Larsson. Den förstnämnde, Lars Ekstedt var på Brandkåren men flyttade senare från stan, medan de tre andra blev trogna Vänersborg. Ivan Nymark var ju starkt engagerad i all IFK:s verksamhet och karismatisk ledare långt in på 1970 - talet för IFK:s simsektion då badet byggdes 1969, där Gymnastikföreningens hall ligger nu. Han var också med och grundade Vänersborgs Idrottshistoriska Förening den 28 december 1988, och ingick i den första styrelsen liksom jag själv, yngst som vanligt.

Debut mot IF Fellows

IFK gjorde debut i Västsvenska serien i Mölndal mot den klassiska klubben Fellows, den 14 januari 1947. Förlusten med 1 - 7 ansågs vara en framgång då ishockeyn i Göteborg låg före oss i utveckling. Den historiska första laguppställningen var följande: Målvakt: Bengt "Gö-tis" Karlsson, backar: Olle Sigurdsson och Olle Andersson, A - kedjan: Åke Gillberg, Egon Larsson, Artur Lindahl, B - kedjan: Percy Gromer, Inge "Kron" Karlsson och sedan saknades Edgar "Egge" Peterson som var sjuk. Det innebar att laget endast bestod av åtta spelare, och att backarna spelade non stop.

En vecka senare, den 28 januari invigdes den nya banan på Vänersvallen med en landskapsmatch mot Göteborg. Matchen slutade 2 - 6, men blev ändå en succé då 600 åskådare hade infunnit sig. IFK:s hemmapremiär mot Dixhov från Göteborg slutade 1 - 1 och drog 400 åskådare några dagar senare. Och nu var det tätt på given, för lördagen den 1 februari kom det finbesök från Kungliga Huvudstaden till vårt område. Allsvenska (högsta serien) Nacka SK besökte Vänersborg och Trollhättan över helgen och började med att slå nybörjarna i vår stad och fortsatte sedan med att ge trollhätteborna en motsvarande lektion i ishockey dagen efter. Rubriken i ELA var "Strålände propaganda av allsvenska Nacka. Puckade bort Kamraterna med 13 - 2". Återigen var det mycket folk på plats trots att matchen började kl. 18.15 en lördagskväll. Hela 500 åskådare hade valt att ägna lördagskvällen åt ishockey på Vänersvallen.

Den första förbundsserien, Västsvenskan, som IFK deltog i bestod av IFK Trollhättan, Gripens BK, Sörhaga IK från Alingsås, IF Fellows samt de båda Göteborgslagen Dixhov och Udden. Entrén var 1 kr för vuxna och 50 öre för barn.

Elransonering hot mot kvällsmatcher

Sommaren 1947 blev ovanligt torr och hotade både jordbruket och tillgången på elektricitet då vattennivåerna var extremt låga i våra sjöar och älvar. Elransoneringen som följde gjorde att kommunen räknade med att begränsa användandet av belysningen på Vänersvallen, men idrottsplatschefen Allan Hedén lovade i ELA, att göra sitt yttersta för att erbjuda belysning till IFK:s ishockeyspelare. Noterbart är att vid Västergötlands Ishockeyförbunds årsmöte efter första verksamhetsåret 1946 - 47 i oktober var 15 klubbar medlemmar och Nils Andersson från Vänersborg omvaldes till sekreterare, för verksamhetsåret 1947 - 48. I seriespelet säsongen 1947 - 48 deltog IFK i en Västgötaserie, vil-

ket var den dåvarande lägsta nivån. De sex lagen delades märkligt nog in i två grupper med tre lag i varje. Förmodligen för att spara pengar till de många gånger nybildade lagen och för att hinna med seriespelet då det alltid var risk för blidväder. I premiären i mitten av januari 1948 vann IFK över Gripens BK på Vänersvallen med 3 - 2. Trots en kraftig dimma och 18 minusgrader valde 236 åskådare att se grannstadsderbyt.

Fint besök på Vänersvallen

Den 6 februari 1948 presenterar IFK:s sekreterare Nils Andersson i ELA, planerna på att locka storlagen Mora IK och eventuellt Södertälje SK till Vänersborg, detta tillsammans med Gripens BK och IFK Trollhättan. Mora IK var pionjärer för ishockeyn i Dalarna och hade börjat med sporten redan 1937. Nu spelade båda de aktuella lagen i Allsvenskan. Redan en dryg vecka senare stannade masarna till i Vänersborg och grannstaden på hemväg från en propagandaturné till Holland, där de vunnit alla sina tre matcher med 38 - 21 i målskillnad. Lördagen den 12 mars började de med match mot IFK på Vänersvallen, för att dagen efter ta sig an en kombination med spelare från Gripens och IFK Trollhättan.

Apropå propagandaturné till Holland, fick den 600 personer stora publiken på Vänersvallen den där lördagen verkligen se en ishockey de aldrig sett maken till. Rubriken i ELA var, ”Mora visade fin ishockey, puckade bort IFK med 23 - 2”. Trots utklassningen fick hemmapojkarna beröm i lokaltidningen då de aldrig gav upp utan fortsatte att kämpa matchen ut. Dagen efter nöjde sig dalkarlarna med att vinna med 6 - 3 i Trollhättan. Troligen hade de haft en kul kväll på någon lokal efter matchen i Vänersborg, vilket tog ner slagstyrkan i matchen i kraftstaden.

Matchen mot Mora på Vänersvallen skulle visa sig bli en av de sista där, då IFK letade efter en bättre alternativ plats för sin ishockeyrink. Det blev helt enkelt för besvärligt att plocka ner sargen för att bereda plats för bandyn och allmänheten efter varje match.

IFK flyttar till Dövstumskolan

När säsongen 1948 - 49 inleds i oktober med Västergötlands Ishockeyförbunds årsmöte i Herrljunga får IFK:s Nils Andersson fortsatt förtroende som sekreterare i förbundet, och han blir även utsedd till en av två delegater till Svenska Ishockeyförbundets årsmöte i Stockholm, en stor ära för den då 26 - årige vänersborgaren. Nu var cirka 30 ombud på plats i Herrljunga vilket visar att antalet klubbar har fördubblats

på två år. Från mötet kan citeras följande beslut: "En stor propaganda skall igångsättas för ishockeysporten inom Västergötland, samt en tränare skall sökas för praktisk instruktion inom distriktet."

Den 16 november 1948 informeras läsarna av ELA, att IFK flyttar till egen bana på Döfstumskolan på Torpavägen. Under rubriken "Vänersborgskamraterna får egen ishockeybana" kan man läsa följande: "Ishockeybanan förses även med särskilda platser för spelare och pressen. Ljus kommer att monteras upp för att "puckarna" ska kunna vara i farten om kvällarna som är deras speciella lirartid".

Säsongen blir dock en stor besvikelse för både bandyn och ishockeyn då vintern blir ovanligt mild, vilket innebär att det blir tjärnar, dammar och mindre sjöar som blir räddningen för bandyn, medan ishockeyn med sina svårflyttade sarger fick i stort sett hela säsongen spolierad, men så plötsligt kommer det en köldknäpp i slutet på vintern, när det redan har blivit mars.

IFK:s hockeylag i mitten på 1950-talet.

Stående från vänster: Frank Hedberg, Lennart Nordström, Lennart Ekman, Olle Sjöstad, Yngve Gustavsson samt ledaren Bertil "Keddass" Lindberg, Knästående från vänster: Arthur Lindahl, Lennart "Kiron" Andersson, Karl - Erik "Chippen" Karlsson, Olle Andersson samt Olle Sigurdsson.

Det innebär att IFK hinner med tre matcher på en vecka i början på mars på sin nya bana, som låg mitt emot nuvarande Pärlands Gåttök. Premiären spelas mot kamratkollegorna från grannstaden och innebar en förlust med 0 - 6. Den andra matchen stod mot Dixhov från Göteborg och blev också en förlust, med 3 - 5 men nu hade hemmakillarna kommit igång och vid tredje försöket blev det seger med 3 - 1 mot starka Sörhaga IK från Alingsås. Alla tre matcherna drog mycket publik, 400 åskådare mot IFK Trollhättan och hela 600 mot Sörhaga.

Västgötaishockeyn går framåt, nya banor i Trollhättan och Lidköping

Ovanstående rubrik står att läsa i ELA vid början av säsongen 1949 - 50, som blir den fjärde för IFK sedan starten. Vidare går att läsa följande artikel redan den 16 september:

”IFK får besök av AIK, Hammarby, Södertälje och Atlas Diesel, (senare Atlas Copco och Roland Stoltz klubb innan han blev stjärna i Djurgården. Parentesen min anmärkning.) En kvartett som bildar den absoluta eliten i Sverige. Inga småhackor alltså för vänersborgarna, som dessutom får se minst ett halvdussin seriedrabbningar. Inte tu tal om att det blir fart inom stans ishockeyvärld - den livligaste epoken förvisso sen pucksporten introducerades i Vänersborg”.

Det är återigen Nils Andersson som presenterar nyheterna. Han kan också berätta för ELA - sporten att legendaren Sven Bergkvist, ”Svenne Berka bäst på plan”, tidigare landslagsmålväkt i fotboll och back i Hammarbys legendariska ishockeylag ”Bamsingarna”, kommer till Vänersborg som instruktör på nyåret 1950 för att sprida kunskap om ishockeyn. Tyvärr har jag inte kunnat dokumentera hur det var möjligt för IFK att få besök av storklubbarna från Stockholm och Dalarna, men Nils Andersson måste ha varit suverän på att knyta kontakter och att finansiera deras besök. Att han var ovanligt driftig och engagerad är inget ogrundat påstående.

IFK optimistiska inför femte säsongen

Inför IFK:s femte säsong uttalar sig Ishockeysektionens ordförande Ivan Nymark hösten 1950 så här i ELA:

”Ja, jag måste säga, att intresset för den kommande säsongen är stort. Vi har sedan en tid tillbaka kört med gymnastik två gånger i veckan och varje söndagsmorgon har vi hållit till på Vassbotten med uteträning un-

der Bror ”Tipaz” Ericssons ledning. Om intresset håller i sig hoppas vi att förutom A och juniorlag kunna ställa upp med ett B - lag. A - laget blir nog utan överdrift det starkaste som vi någonsin haft säger Ivan Nymark”. Det intressanta är att ”Tipaz” tränade både IFK:s bandy och ishockeyspelare samtidigt i gymnastik och på Vassbotten. Det var ju praktiskt då minst hälften av dem spelade båda sporterna.

Under rubriken ”Klubbnytt” i ELA står att läsa den 28 november 1950:

”Kamraternas ishockeyspelare och intresserade samlas vid ishockeybanan på tisdag, torsdag och fredag kl 18.00 för uppsättning av ishockeysargen”.

Den 2 december finns en annons på tidningens förstasida:

”IF Kamraterna och Kamratveteranerna har samkväm”

Kamraternas samtliga sektioner samlas med damer till samkväm söndagen den 3 december kl 16.30 å Partylokalen, Skansgatan 3. Kaffe och smörgås serveras till ett pris av 1,50 kr. Film kommer att visas om ishockey. Allsång samt musik och sång av medlemmar. Dans.”

I ett senare referat från samkvämet visar det sig att filmen om ishockey visade delar av en NHL - match mellan Boston Bruins och New York Rangers. Det måste ha varit nästan unikt att få se något sådant på den svenska landsbygden 1950.

Full fart på IFK vintern 1951

Eftersom kvalet till division III inte hanns med på grund av blidväder vårvintern 1950 fick IFK börja med kvalspel mot IFK Hjo på Nyåret 1951 inför det seriespel som började någon vecka senare. Laget vann hemma med 6 - 4 och borta några dagar senare med 4 - 3 och det föranledde följande rubrik i ELA. ”Kämpamatch av IFK:s ishockeyspelare förde laget upp i division III”.

Matchen hemma på Dövstumskolan mot Sörhaga IK från Alingsås i januari 1951 beskrivs så här i rubriken i ELA, ”Sörhaga slog IFK med 6 - 3 i ruffig ishockey”. IFK:s lag såg ut så här: Målvakt var K - E ”Chippen” Karlsson, backar Olle Andersson, Olle Sigurdsson, forwards Arthur Lindahl, Inge ”Kron” Karlsson, Gösta Johansson, Bengt Gustafsson, Gösta Hane, Tage Björkman, Sune Lind och K - A Brobeck.

Efter själva matchreferatet står att läsa: ”Ledningen i IFK meddelar att barn går in gratis på föreningens ishockeymatcher, varför de ej behöver anstränga sig med att planka över staket och andra inhägnad-

der". Framsynt ledning hos IFK, att gynna det uppväxande släktets ishockeyintresse.

En vecka senare följs beslutet upp med följande kommentar i ELA då IFK vinner hemma. "Första segern mot Udden från Göteborg med 5 - 2 inför 310 betalande och ett otal smågrabbar, vilka IFK - ledningen välvilligt låter slippa betala". När säsongen 1950 - 51 summerades hade IFK spelat 12 hemmamatcher.

Gunnar Rolanders kommentar om ishockeyn

ELA:s ankare och faktor Gunnar Rolander hade en sportkommentar i marginalen varje dag, tisdag, torsdag och lördag och den 1 februari 1951 skrev han följande:

"Ishockeyn har börjat fånga idrottsintresserade vänersborgare i särskilt hög grad. Varje gång det ryktas att det bjudes på "hockey" därute vid Torpavägen kommer publiken trots att det inte alltid hunnits med att reklameras så förstklassigt. Och sportens företrädare i Vänersborg, IFK börjar få en inte föraktlig spelstyrka och nyttig rutin nu fram på säsongen".

Samtidigt finns det en avslöjande nyhet i ELA: "VIF lär ha fått sitt bebadade ishockeylag hoptrummat och skall om ryktet talar sant, göra sin första trevande debut på onsdagskvällen".

Det avslöjas också att IFK ska starta ett juniorlag, så det var ingen hejd på utvecklingen av sporten i stan. Och nu skulle det snart vankas ishockeyderbyn, då VIF gjort likadant.

Den 15 februari 1951 finns ett referat i ELA om det första, då historiska ishockeyderbyt mellan klubbarnas nystartade juniorlag. Matchen gällde DM och vanns av IFK med 5 - 3 och bäste spelare på plan var IFK:s målvakt, Olle Sjöstad.

Storstryk i DM - semi men revansch i serien

Första veckan i februari möts kamratföreningarna i DM, IFK Vänersborg får stryk med 4 - 13 hemma mot IFK Trollhättan men trösten för klubben blev att det kom 800 betalande, vilket var rekord för säsongen. Några veckor senare tar Vänersborgs IFK en rejäl revansch och vinner med 7 - 2 i serien. I början på mars kommer Västra Frölunda IF på besök och även den matchen innebär seger för vänersborgarna, 6 - 4.

I en artikel i lokaltidningen efter säsongen 1950 - 51 står följande: "Ishockeyn har haft en god säsong. Sporten har fått ett allt starkare grepp

om den stora publiken och den växande populariteten framgår också därav att den vinner allt större terräng ute i landet. Under den gångna säsongen har inte mindre än ett 50 - tal nya klubbar sett dagens ljus, och det är ju en aktningvärd siffra. Ishockeyn tränger sig fram över hela landet”.

Vid IFK:s höstmöte 1951 kom frågan om bandyns vara i klubben upp efter att ha blivit diskuterad och bordlagd vid ett tidigare möte. I ELA stod följande att läsa den 27 september:

”Vänersborgs IFK har vid sitt höstmöte behandlat den från tidigare bordlagda frågan om bandyns vara eller icke vara inom klubben. Mötet var emellertid eniga om att bandy fortfarande ska stå på föreningens program”.

Kamratkollegorna för starka igen

Den 19 februari 1952 basuneras följande ut i förhandsartikeln inför ett nytt Tvåstadsderby på hemmaplan:

”Stormatch i ishockey”, IFK mot IFK. Säsongens stormatch bjödes publiken på i kväll då Vänersborgs och Trollhättans IFK kommer med sina starkaste ”tior”. IFK Vänersborgs lag: K - E”Chippen” Karlsson, Olle Sigurdsson, Gösta Hane, Arthur Lindahl, Inge ”Kron” Karlsson, Gösta Johansson, Tage Björkman, Arne ”Simon” Alfredsson, Frank Hedberg och Sten Larsson. Tyvärr blev det utklassning igen, då grannstadens kamratkollegor förnedrade hemmalaget och vann med 10 - 0. Trösten för vänersborgarna var publiksiffran, 500 betalande.

I avslutningen av säsongen 1951 - 52 har uppstickaren (grundad 1943) inom stadens bandy, IK Lira chansen att gå upp i division II, om det skulle bli aktuellt med nedläggning av bandyn i IFK. De blåvita hade vunnit division III med IK Lira som ”runner up” och då spekulerar ELA - sporten så här: ”Skall IFK lägga ned bandyn har Lira en fin chans till plats i division II, en chans som de säkerligen inte vill missa”. Nu blev det ingen nedläggning av bandyn i IFK men att frågan var uppe visar att ishockeyn hade fått bra fäste i klubben.

Fortsatt nr 1 i stan

Säsongen 1952 - 53 blev första hela säsongen med två klubbar i stan, men IFK behöll dominansen. IFK spelade i division III Västsvenskan och VIF fick börja division IV Norra Västgötaserien. VIF:s ishockeykommitté den här säsongen bestod av Einar Petersson (Baggen kallad)

och bröderna Gunnar, Sven, Nisse och Kurt Johansson, som tillsammans med Harry Fritzson byggde anläggningen på Holmängen, och IFK:s ishockeysektion av Bertil "Keddas" Lindberg, Stig Johansson, Eber Bengtsson, Brynolf Hansson, Lars Tornberg och Nils Andersson. Brynolf Hansson blev ju senare lagledare för VIF:s A - lag i fotboll i många år, och det var en överraskning att hitta honom i IFK:s ishockey.

Slutet på säsongen blev framgångsrik för IFK då de vann hemma mot Västra Frölunda med 5 - 4 och skapade följande rubrik i ELA: "Kamraternas puckare vann seriematch över Frölunda efter fartfylld match på Torpabanan". (Man hade börjat kalla sin bana så i stället för Dövstumskolan). De blåvita utklassningsvann också med 12 - 3 mot Skövde AIK i DM.

Första säsongen med två ishockeyklubbar innebar i stan att IFK blev kvar i division III och att VIF fick en bra start för sin ishockey men misslyckades med avancemang från division IV, men det skulle snart bli verklighet.

IFK till Oslo och första derbyna

Säsongen 1953 - 54 började med att IFK gjorde en resa till Oslo med sina bandy och ishockeylag en helg i mitten på december. Hockeylaget vann sin match på den nya olympiska arenan Jordal Amfi med 5 - 3 medan bandylaget vann med 1 - 0 på en bana uppe vid Holmenkollen. IFK fortsatte i division III Västsvenskan med motståndare som IF Fellows, Sägadalens SK (båda från Mölndal), Mariestads CK, Sörhaga IK (Alingsås) och IFK Tidaholm och VIF gjorde sin andra säsong i division IV mot Sjödalens IK (Lidköping), Skara IF samt Gripens BK.

I slutet på vintern spelades de första derbyna (vänskap) mellan de blåvita och rödblå. Första matchen gick på Torpabanan och då vann VIF. I ELA stod att läsa: "VIF hade hetaste segerviljan, röd triumf med 6 - 5 men jämnt spel i thrillerderby på Torpabanan".

400 åskådare såg matchen och eftersnacket gick så här enligt tidningen: "Att det var en match i publikens smak hördes vid utgången, "en trevlig match", "spännande", "riktig bra spel ibland", var uttryck som surrade i februarikylan." Några dagar senare tog IFK revansch på Holmängen, då de vann med 4 - 2 inför likaså 400 i publiken.

Skifte på ishockeytronen

När seriespelet 1954 - 55 börjar hade det skett ett skifte mellan IFK

och VIF. På endast tre år hade VIF tagit över dominansen då IFK åkte ur division III våren 1954 medan VIF kvalade upp till den nivån samtidigt. VIF gjorde sin debut i division III Södra Västsvenskan i januari 1955 och mötte där starka lag som Västra Frölunda, IFK Trollhättan, Norrby IF, IF Fellows och Sägdaens SK. IFK fick nöja sig med att ta över arvfjendens plats i division IV Västgötaserien och där var motståndarna Gripens BK, Sörhaga IK, Skara IF, Vara SK och IF Elfsborg.

Båda klubbarna bedrev ett intensivt ungdomsarbete och den 14 februari kunde man hitta följande inbjudan i vår lokala avisa: ”Puckarse-rie för pojkar i Vänersborg, VIF har i vinter tänkt starta en ishockeyserie för pojkar upp till 16 år. De som är intresserade kan göra anmälan till Gunnar Johansson, tel 130 43 mellan kl 17 - 18”.

När VIF tog emot grannstadens IFK på Holmängen i januari 1955 drog derbyt över 1 000 åskådare, vilket var en tröst då gästerna vann med 6 - 4. Säsongen blev ändå en succé för VIF då laget kom trea i serien som nykomling, endast tre poäng efter IFK Trollhättan och två efter Västra Frölunda. IFK blev jumbo i division IV men lyckades trots det bli kvar i serien nästa säsong.

Vänskapsderbyna mot VIF förlorades med 4 - 7 på Holmängen och 4 - 10 på Torpabanen. Tabellerna och vänskapsresultaten mellan klubbarna visar att VIF tagit över tronen på hemmaplan - en plats klubben inte släpper ifrån sig.

Ishockeyn fortsätter växa

I oktober 1955 har Svenska Ishockeyförbundet hållit årsmöte, vilket uppmärksammas i ELA:

”Ishockeyförbundet har hållit årsmöte och konstaterat att hockeyn går framåt över all förväntan. Inom ett år räknar man med att ha 15 konstfrusna banor - expansionen av sporten är redan på det plan man räknade med att vara vid 1960. Förslag om max 15 spelare i ett lag gick igenom”.

Säsongen 1955 - 56 förstärker intrycket att VIF tagit över ledartröjan inom ishockeyn i stan från IFK. VIF gör sin dittills bästa säsong och kommer tvåa efter starka Mariestad CK i division III Södra Västsvenskan B, men före Sjödalens IK, IFK Tidaholm, Falköpings AIK och IFK Hjo.

IFK fick stryk i bottenfinalen mot nybildade VIK Odin från Uddevalla och blev jumbo för andra året i rad i division IV Västgötaserien.

Noterbart är att IFK vann en klar seger, 5 - 0 i Junior - DM mot VIF. Något som klubben inte lyckades dra nytta av för framtiden. VIF åkte även ur Senior - DM, förlust med 8 - 10 mot IFK Hjo. Något som sticker ut i den matchen är att blivande allsvenske fotbollsspelaren i AIK, Lasse Hedén gjorde tre mål för VIF.

IFK:s utveckling dyster

Att följa IFK - hockeyns utveckling och därmed resultat i Strömbergs "Årets Ishockey" som utkom med första upplagan 1957 är dyster läsning. Säsongerna 1956 - 57 och 1957 - 58 kommer laget sist i division IV Västgötaserien båda åren och den negativa spiralen slutar med att laget 1958 - 59 spelar i division V mot lag som F 7 Såtenäs, Järpås IS, Lilla Edets IK och Naums SK. Där kom man tvåa efter flygarna och malajerna på Såtenäs.

Nybildade Grästorps IK, som vann division V sin första säsong 1956 - 57 vann t ex med 7 - 1 hemma och med 10 - 1 borta mot de blåvita som nykomling i division IV säsongen 1957 - 58. De två klubbarnas utveckling gick i rakt motsatt riktning kan man med fog påstå. Nybörjarna i Grästorp hade inte ens sett en ishockeymatch när de började vintern 1956 - 57.

När jag letar efter IFK Vänersborg i "Årets Ishockey" upplaga 1960 hittar jag inte klubben, men det skulle bara ta knappt tio år innan ishockeyn var tillbaka i IFK Vänersborg 1968. Min teori om IFK:s regress är att den började när Nils Andersson trappade ner sitt engagemang efter tio år som ledare, och då fanns det ingen som kunde fylla ut tomrummet efter honom. Men det är min personliga tanke och den har jag inget belägg för.

Vänersborgs IF 1951 - 66

Redan den 9 januari 1951 släpptes nyheten om att VIF skulle börja med ishockey. Under rubriken "VIF börjar med ishockey" står att läsa följande "Vänersborgs IF:s styrelse har beslutat att redan i vinter ta upp ishockey på programmet. Anmälan har inskickats till Svenska Ishockeyförbundet och träningen väntas ta sin början den närmaste tiden. Styrelsen håller f.n. på med att undersöka möjligheterna till en lämplig bana".

VIF:s ishockey tog sina första stapplande steg under en händelserik tid i föreningens historia. Vid årsmötet i Edsgatelogen 1950 besluta-

des att börja med ishockey på prov. Ishockeykommittén fick följande sammansättning: Edgar Peterson, Gunnar "Kisen" Johansson, Arne "Simon" Alfredsson, Hugo Karlsson och Gunnar Peterson. Föreningen blev upptagen som medlem i förbundet redan den 26 januari 1951, och i början fick de spela sina matcher på Gripens BK:s bana i Trollhättan då IFK vägrade låna ut Döfstumskolan.

Den 2 februari 1952 står följande rubrik att läsa i ELA: "VIF får låna hockeybana i Lidköping", och sedan fortsätter den sura kommentaren, "Det unika förhållandet att VIF tvingas spela sina hemmamatcher på främmande arenor, trots att alliansbrodern IFK förfogar över en fin anläggning, åker runt i pressen och nu senast har ett fint erbjudande kommit till VIF från Lidköping där Sjödalens IK erbjuder vänersborgarna att så gott som gratis få låna banan". Men trycket blev för hårt på IFK - ledningen så två veckor senare gav man vika för opinionen, "VIF har nu fått tillstånd av lokalkonkurrenten IFK att under sina återstående matcher få använda ishockeybanan vid Döfstumskolan på Torpavägen, och därmed är ett idrottsligt tvistefrö ur vägen".

Men senare 1952 stod klubbhuset på Holmängen färdigt och en fotbollsplan hade gjorts i ordning, och styrelsen för Holmängen funderade på att ytterligare bygga ut den egna idrottsplatsen med en ishockeybana i björkskogen väster om klubbhuset. Platsen för VIF:s egen IP var där Tranter ligger idag, cirka 250 meter norr om Östra vägen, förbi Lottas (Elon) och AB Karl Hedin Bygg, och granne med Vänersborgs Båtklubb's gård och vinterupplag.

Många ruskade på huvudet åt projektet, och nog såg det hopplöst ut med en ishockeybana i den vattensjuka skogsmarken. Men de frivilliga arbetarna på Holmängen hade en energi som kunde förflytta berg och deras verk imponerade på både vänersborgarna och på de gästande lagen. Anläggningen som kompletterades med hängande belysning ansågs med rätta vara en av Västergötlands främsta ishockeyarenor. Enligt den lokala pressen var det ett 50 - tal VIF - are med Gunnar "Kisen" Johansson och Harry Fritzson i spetsen som under hösten 1952 lade ner cirka 3 000 ideella arbetstimmar när Holmängens ishockeybana iordningställdes med sarger, belysning, spelarbås mm. Men det mesta jobbet hade de med att anlägga själva grusbanan i den minst sagt besvärliga marken i björkskogen.

Invigning mot Norrby IF från Borås

Visserligen blev det stryk med 0 - 5 i invigningsmatchen på Trettondagen 1953 mot Norrby IF från Borås men ganska snart var man redo för nappatag med rivalen IFK. Först seger med 6 - 5 på Dövskolans bana, som var IFK:s hemvist och sedan förlust med 3 - 5 på egna arenan Holmängen. Under mitten av 1950 - talet gick VIF förbi IFK och vann bl a derbyna 1955 - 56 med 8 - 3 och 10 - 1. VIF fick börja i division IV Västgötaserien men avancerade på några få år upp i division 3 där man säsongen 1954 - 55 belade tredjeplatsen efter serievinnaren IFK Trollhättan och Västra Frölunda IF. Säsongen därpå blev det en andraplats i division 3 södra Västsvenskan efter seriesegrande Mariestad CK.

Ett märkligt faktum är att det var bandybröderna Gunnar och Edgar Peterson, som kom på idén att VIF skulle börja med ishockey. Bröderna Peterson och Hugo Broman spelade ishockey med IFK men var genuina VIF - are och bandyspelare i rödblått. När de såg ishockeyns framtidsutsikter undrade de om inte den "egna" föreningen behövde deras tjänster som ishockeyspelare också. I det nya arbetsutskottet för ishockey invaldes Gunnar Peterson och hans äldre namne Gunnar "Kisen" Johansson. Bröderna Peterson ordnade med den första utrustningen och så var ishockeyn igång i VIF.

Gunnar "Kisen" Johansson.

"Kisen" kom hem och byggde ishockeyn

Gunnar Johansson föddes i Vänersborg 1908 men flyttade till släkten i Stockholm redan i 15 - årsåldern, alltså i mitten av 1920 - talet. Där gifte han sig med Aina från Roslagen och så småningom föddes sonen Hans (Hasse) 1939 och dottern Anita (Leijon) 1942. När Hasse var åtta år och Anita fem valde familjen att flytta till Vänersborg där de hade en stor släkt som väntade på dem. Att både far och son fick smeknamnet "Kisen" är inte så svårt att förstå.

Gunnar hade bott i Älvsjö söder om Söder och varit aktiv i både bandy, fotboll och ishockey i Älvsjö AIK i ungdomen. Laget i hans hjärta

var självklart Hammarby IF vars ishockeylag "Bamsingarna" dominerade sporten under 1930 - talet med Sven "Svenne Berka" Bergkvist som den tidens superstjärna i spetsen, som redan redovisats. "Svenne Berka" var inte bara en bra utespelare i ishockey, han var även målvakt i fotbollslandslaget. En omöjlig kombination idag, men inte på 1930 - talet.

När Hasse "Kisen" började i klass 2 på Norra skolan "snackade" han självklart stockholmska, och den dialekten har han behållit hela livet trots att han har hunnit bli 83 år och bott i Vänersborg sedan åtta års ålder.

Gunnar Johansson hade med sig intresset för den i Vänersborg nya sporten ishockey från Stockholm där ishockey hade funnits i 25 år och hunnit bli riktigt populär. Alla tre storklubbarna AIK, Djurgården och Hammarby hade lag och sedan fanns t ex IK Göta och Tranebergs IF med och utmanade från början. Idag är för övrigt de sistnämnda klubbarna ihopslagna och håller till på Mossens IP i Bromma.

Den äldre "Kisen" engagerade sig direkt i VIF och ägnade sedan cirka 25 år till att etablera ishockeyn i Vänersborg. Först i VIF, som redan framkommit, och sedan i Vänersborgs IK 1966 - 68 efter det att VIF oförklarligt nog valde att lägga ner ishockeyn 1966, endast två år efter det att Isstadions konstfrusna bana blivit klar?? Och nu fortsatte Gunnar i IFK några år in på 1970 - talet. Han var en eldsjäl som kämpade för sin älskade ishockey ända till sin bortgång vid nästan 73 års ålder. Gunnar var aldrig svaret skyldig och slängd i käftan efter alla åren i huvudstaden, och alltid välklädd i kostym, överrock och flott hatt kompletterat med snygga "pjuck" även mitt i vintern då han stod i svinkalla avbytarbås på utomhusrinkar runt om i Västsverige.

VIF satsar på ungdomen

Som redan redogjorts för, var ju IFK först 1946 och fem år senare valde rivalen VIF att också börja med ishockey, när de såg hur populär sporten var. Det tog sedan bara knappt fyra år för de rödblå att konkurrera ut IFK om att bli den bästa klubben i stan, så i slutet på 1950 - talet dog ishockeyn som sektion efter den första vändan i IFK. Det jag tror gjorde att VIF vann kampen om ishockey - hegemonin på 1950 - talet var att VIF hade sitt eget fina Holmängen medan IFK fick hålla till på en lånad bana vid dåvarande Dövs skolan. Mina efterforskningar visar också att flera av de spelare som var med i IFK under åren i slutet på 1940 - talet byter till VIF när Holmängen byggs och föreningen satsar på ishockeyn från 1951 och framåt.

VIF:s hockeyslag i mitten av 1950-talet.

Främre raden från vänster: Arne "Simon" Alfredsson, Gösta Johansson, Bertil Bennhage, Elof "Mölle" Nilsson. Bakre raden från vänster: Gunnar "Kisen" Johansson, Nils - Gunnar Tviksta, Åke Karlander, Rolf Friman, Edgar Peterson samt Inge "Kron" Karlsson.

I mitten på 1950 - talet, då Holmängen stod klar började VIF organisera kvartersserier i både fotboll och ishockey. Nästan alla pojkar födda 1945 - 53 i Vänersborg deltog i Italienska ligan och/eller i motsvarigheten i ishockey som liksom Italienska ligan blev mycket populär. Holmängen blev ett paradiset för de idrottsintresserade året om, men 1964 blev sista året för den älskade anläggningen då kommunen behövde marken till de växande industrierna som t ex Alpack. Sista sommaren med Italienska ligan blev 1964 och i november samma år togs den nya Isstadion i bruk.

Nu skulle både bandyn och ishockeyn få utmärkta förutsättningar med konstfryst och VIF:s ungdomsfotboll med bland annat Italienska ligan flyttade ut till Torpafältet, där det då fanns tre 11 - mannaplaner och en sju mannaplan som alla låg norr om Solängens äldreboende och nuvarande Torpa vårdcentral. Under åren 1964 - 66 fortsatte VIF organisera kvartershockey och själv bildade jag laget IK Fight på Kas-

saretorpet/Mariedal/Restad. Där och då började mitt ledarskap inom ishockeyn, endast 12 år gammal. Tidigt lärde jag mig att om vi skulle ha råd med våra nya dräkter krävdes det att vi anordnade så kallade ”amerikanska lotterier” som jag och de andra killarna i laget gick runt och sålde för en krona styck. Känslan när jag kunde hämta våra nya dräkter på Thure Carlssons Cykel & Sport på Edsgatan är obeskrivlig än idag. Siffrorna i plast fick jag med mig i ”lösvikt” och de sydde min älskade mamma på tröjorna.

Serieseger och avancemang

Under åren 1956 - 60 höll VIF till i division III Södra Västsvenskan B eller C och klarade sig bra, även om tabellplaceringarna indikerar att det gick lite upp och ner. Höjdpunkten kom 1959 - 60 då klubben vann division III Södra Västsvenskan B efter att ha vunnit nio av tio matcher och därmed tagit 18 poäng med fem poängs marginal ner till tvåan Norrby IF från Borås som sedermera blev ett etablerat division II - lag. Nu var VIF plötsligt en division II - klubb, alltså på den näst högsta nivån i det nationella seriesystemet.

Just i skiftet 1950 - 60 tal tog ishockeyn över som den mest populära vintersporten i de flesta av våra städer, köpingar och samhällen. Exemplet är många på ishockeyklubbar som egentligen heter bandyklubb. Avesta BK, Bodens BK och inte minst Rögle BK är bara några, och det mest närliggande är Munkedals BK. Namnen levde kvar trots att klubbarna helt enkelt bytte från bandy till ishockey.

I Vänersborg var intresset på topp inför debuten i division II Västra B säsongen 1960 - 61. Men precis som var fallet med grannstadens IFK räckte inte VIF till när det blev frågan om att möta de starka Värmlandslagen, som oftast hade en fördel av geografin, då det fortfarande handlade om naturis. Det räckte ju med att det var några grader kallare norr om Väneren för att lag som Viking från Hagfors, IFK Munkfors, Färjestad BK och IFK Sunne, hade is att träna och spela på medan det var blidväder i Vänersborg.

Talande i serietabellen är att de tre Västgöotalagen Mariestad CK, Tibro IK samt Vänersborgs IF intog de tre sista platserna i serien, rejält akterseglade. Det åttonde laget var seriesegrarna Västra Frölunda IF som hade fått tillgång till konstfrusen is i Göteborg och nu hade börjat sin satsning mot den absoluta eliten under Bengt ”Bittan” Johanssons ledning. Medan Västra Frölunda vann alla sina 14 matcher förlorade VIF alla sina 14.

VIF mot landslagsstjärnor

Tyvär fick VIF möta alltför starkt motstånd vid sin debut i division II. "Bittan" Johansson hade lyckats värva stjärnor till Göteborg som Ove Sterner från Forshaga och Lars - Erik Lundvall samt Ronald "Sura - Pelle" Pettersson från Södertälje SK till ett redan starkt lag. De två sistnämnda var givna i Tre Kronor och lockades till Göteborg med jobb som föreståndare för varsin ESSO - mack. Det låter otroligt idag men räckte för att värva två av våra största stjärnor till Göteborg och båda blev ju också stora ambassadörer för ishockeyn i Göteborg och därmed även i hela landet.

Självklart fick VIF storstryk mot Västra Frölunda IF i båda mötena men för många idrottsintresserade vänersborgare var besöket av göteborgarna ett stort ögonblick, när stjärnor som Lars - Erik Lundvall och Ronald "Sura - Pelle" Pettersson besökte Holmängen, båda var ju med och blev världsmästare i Moskva 1957. I Tre Kronor bildade de tillsammans med Nisse Nilsson från Forshaga och sedermera Leksand den berömda "ungdomskedjan".

Tyvär måste konstateras att VIF - hockeyn aldrig hämtade sig efter den tuffa säsongen i tvåan 1960 - 61, tabellraden var 14 0 0 14, målskillnaden 23 - 133. Nu gick det fort neråt vilket idag verkar märkligt med tanke på det stora intresset för ishockeyn som hade skapats i klubben och i stan på bara tio år.

Kanske var det så att det i föreningen redan då ansågs vara för tuff konkurrens från den nya och nationellt dominerande vintersporten och att det var bättre att därför lägga resurserna på klubbens anrika bandylag. Frågan är obesvarad men synd var det då chansen fanns att skapa en stark ishockey.

Grästorp förbi efter fem år

Der var ett stukat VIF som fick ta nya tag efter degraderingen till division III Södra Västsvenskan C säsongen 1961 - 62. Serien innehöll fortfarande bara sex lag och kunde på grund av blidväder inte spelas färdigt med tio omgångar utan tabellen räknades efter endast fem spelade omgångar. IF Elfsborg (som hade vunnit Allsvenskan i fotboll som nykomlingar hösten 1961) vann serien med IFK Trollhättan som god tvåa. Trea blev nykomlingen Grästorps IK, som hade bildats endast fem år tidigare, i februari 1956. Fyra blev Dals Långeds IK och femma strax före Falköpings IK kom VIF som därmed hängde kvar på en skör tråd.

Nästa säsong, 1962 - 63 blev en ny motgång för VIF då laget åkte ur division III Södra Västsvenskan B efter att ha tagit endast sju poäng. Den här säsongen var vädret mer gynnsamt och alla tio omgångarna kunde spelas. Segrade gjorde Mariestads CK som vann alla tio matcherna i överlägsen stil med IFK Tidaholm, Karlsborgs BK och Lyrestad/Sjötorp närmast efter sig medan VIF undvek sistaplatsen då Skövde IK inte orkade med att ta en enda poäng.

Nu hjälpte inte det VIF då båda lagen blev degraderade till division 4, vilket var en distriktsserie. I laget spelade bland andra bröderna Lennart och Rolf Westerlund, Hans "Tarzan" Sunnerdahl och Sven - Ove Vessby. De två sistnämnda skulle skribenten sex år senare, säsongen 1969 - 70, bilda kedja med i IFK Vänersborg. Då var jag 17 år och de närmade sig de 30.

Sista säsongen på Holmängen

Säsongen 1963 - 64 blev den sista på Holmängens rink och slutade med serieseger för VIF i division 4 Västra Västgötaserien. Serien bestod av sex lag som skulle ha spelat tio omgångar, men vädret ställde till det som vanligt och tabellen fick räknas efter endast fem omgångar. De röd blå vann alla sina fem matcher med IFK Trollhättans B - lag på andra plats. Övriga lag i tabellordning var Tråvads IF, Vara SK, Ahlafors IF samt lilla Naums SK!!!

Det här var på den tiden då nästan alla lag bara hade naturis och då alla var med på lika villkor. Inom bara några år skulle detta ändras då många orter byggde konstfrusna banor där sporten utvecklades medan de övriga som inte kunde hoppas på konstfrusna banor tröttnade och la ner verksamheten. Långt in på 1960 - talet fanns det bandy och ishockeylag i varenda by och ibland inte bara en klubb, och Västergötlands Ishockeyförbund hade verksamhetsåret 1963 - 64 cirka 90 anslutna klubbar!! Nu ska sägas att ett antal av dessa var skolidrottsföreningar, men ändå! Idag finns det 20 aktiva klubbar i Västergötland och det antalet har varit stabilt under många år.

Men den tid är för länge sedan förbi då det exempelvis fanns två klubbar i både Alingsås och Trollhättan. Sörhaga IK och IK Raska Drängar i den förstnämnda staden och både IFK och TIF i vår grannstad. I vår stad hade vi ju hockeyderbyn mellan IFK och VIF under första halvan av 1950 - talet, men den perioden blev tyvärr alltför kort, då VIF konkurrerade ut IFK, som valde att lägga ner sin ishockeysektion 1959.

Isstadion invigd men bara nytt kontrakt

I november 1964 invigdes Isstadion och plötsligt fick VIF goda möjligheter inför återkomsten till division III Södra Västsvenskan B. Men trots att VIF var det enda av de tio lagen förutom Trollhättans IF (Trollhättan fick konstis 1961), som hade fördelen av att ha tillgång till konstis var det med ett nödrop som VIF kunde klara kontraktet.

Serien bestod nu av tio lag för första gången, som lyckades spela hela 18 omgångar, vilket var ett stort framsteg för sporten. Tibro IK vann serien klart före IFK Tidaholm, Grästorps IK, IK Raska Drängar, IK Lyrestad, Trollhättans IF samt Nittorps IK som alltså alla kom före VIF som med nödrop lyckades undvika degradering och hålla undan för Töreboda IK och Karlsborgs BK som åkte ur.

Noterbart är att skytteligans (räknades bara mål, inga målpass) vinnare blev 19 - åringen Svante Gunnarsson i Grästorps IK som gjorde 26 mål på 18 spelade matcher. Att jag noterar detta beror på att han just då hade flyttat till Vänersborg där han bor fortfarande, men han blev moderklubben GIK trogen under hela sin spelarkarriär som sträckte sig åren 1962 - 78. Efter sin aktiva karriär har han som vänersborgare varit aktiv som ledare och tränare i Vänersborgs HC, och följer numera laget från läktaren. Förutom att han var en mycket bra hockeyspelare har han ju även spelat fotboll med framgång för både Vänersborgs IF och Wargöns IK.

Det historiska VIF - laget, som var först med att spela på konstfryst is på hemmaplan bestod av följande spelare: Stefan Widqvist (mv), Stig Axelsson (mv); backar var Bo Larsson, Per - Axel Josefsson, Rolf Westerlund och Hans Johansson; förstakedjan var Lennart "Kallis" Carlander, Bernt - Olof Jönsson samt Karl - Erik "Puskas" Henriksson; andrakedjan var Arne Andersson, Sven - Ove Vessby samt Per Arne Felt; tredjekedjan var Benny Karlsson, Svante Wadenhof samt Christer Östling och reserv var Jan Johansson.

Sista säsongen för VIF - hockeyn

Säsongen 1965 - 66 skulle visa sig bli den sista för VIF:s ishockey. Trots att det nu var den andra säsongen med tillgång till konstis på hemmaplan och därmed bra förutsättningar beslutade föreningens styrelse att lägga ner ishockeyn efter 15 års verksamhet. Anledningen var enligt styrelsen dålig ekonomi?? Dålig ekonomi är ju något som går att påverka.

Det verkar ju minst sagt märkligt att när alla ishockeyklubbar i hela landet gjorde allt i sin makt för att få till konstisbanor, då valde VIF:s styrelse att avsluta sin ishockeyverksamhet. Ishockeyn hade ju på det nationella planet gått förbi bandyn redan cirka tio år tidigare, alltså i mitten på 1950 - talet när det gällde antalet aktiva klubbar och spelare samt inte minst när det gällde publikintresset. Jag spelade som 14 - åring både bandy, fotboll och ishockey i VIF vid den här tiden och hade svårt att förstå beslutet då och förvåningen är lika stark idag, 55 år senare.

VIF:s sista ishockeylag lyckades se till att få två lag bakom sig, i den 10 - lagsserie med beteckningen Södra Västsvenskan B som nu blivit det normala sedan ett par säsonger, i takt med att det byggdes fler konstisbanor, som gjorde det möjligt att spela färdigt alla matcher. Serien vanns av IFK Trollhättan medan Trollhättans IF tillsammans med IK Lyrestad kom efter VIF och åkte ur. De röd blå vann fyra, spelade oavgjort i fem och förlorade nio matcher den historiska sista säsongen och kom före IK Lyrestad på målskillnad, vilket gjorde det möjligt för efterföljaren till VIF att få börja i division III. Alltid något kan man ju tycka.

Det sista historiska VIF - laget bestod bland andra av Stig Axelsson (mv), Hans "Kisen" Johansson, Bosse Larsson, Karl - Erik "Puskas" Henriksson, Hans "Tarzan" Sunnerdahl, Sven - Ove Vessby, Jan Lundin, Arne Andersson, Svante Wadenhof, Per - Arne Felt, Benny Karlsson, Tommy Dahlsson samt Rune Johansson.

Epilog gällande VIF:s ishockey

Epilogen över VIF:s ishockey blir att jag väljer att citera följande text ur VIF:s jubileumsskrift vid 50 årsjubiléet 1956, då VIF hade bedrivit sporten i fem år.

"VIF:s spelare gav således sin förening ganska snart ett aktat namn inom ishockeyn i Västsverige. Men många föreningsmedlemmar "tvivlade" till en början på ishockeyn. De menade, att den skulle vara till skada för bandyn. Åsikten åstadkom livliga diskussioner vid föreningens sammanträden. Men utvecklingen har lyckligtvis jävat farhågorna. Bandyn står under jubileumsåret lika stark som tidigare och ishockeyn har väl hävdats sig, både sportsligt och ekonomiskt".

Sedan fortsätter texten i jubileumsskriften i kursiv stil:

"Vid starten var ishockeyn mycket i ropet bland stadens ungdom, och

det var främst för att bevaka sina intressen bland det uppväxande släktet, som VIF började med "puckandet". Man har aldrig behövt ångra det beslutet. VIF:s varje vinter återkommande skolturneringar och pojklagsserier på Holmängen samlar massor av "morgondagens män." Det är till dessa som anrika VIF ställer sin förhoppning, när föreningen i år firar jubileum och planerar nya friska tag för idrotten i Vänersborg".

På tio år hade alltså VIF:s ishockey gått från de positiva tongångarna 1956 till nedläggning 1966. Och elva år senare, 1977 lades även flaggskeppet bandy ner. Sedan 1978 har VIF alltså bara bedrivit fotboll.

Källor:

Blades on Ice by Chrys Goyens/Frank Orr

Elfsborgs Läns Annonsblad

Strömbergs Årets ishockey 1957 - 66

Svenska Ishockeyförbundets jubileumsbok Pucken från 1972.

Vänersborgs IF:s jubileumsskrift från 1956.

Artikelförfattare

Bosse Tallbo

Ordförande VHC, Vänersborgs Hockeyklubb.

Concordia – ett hundraårsminne

Av

Micael Eriksson

Ett märkesår för invånarna i Vänersborg var året 1921, året då en skuta från Lidköping förliste utanför Vänersborg och stadens invånare tog en ny tideräkning i bruk, ”före och efter Concordia gick på”. Förelisningen har fram till vår tid uppmärksammats vid tillbörliga årtal och i år är det åter dags att uppmärksamma denna händelse som utspelade sig för nu hundra år sedan.

Concordia. Fotograf okänd (Vänersborgs museum)

När denna årsskrift ges ut 2021 är vi inne i tiden för de årliga höststormarna. För hundra år sedan, natten till söndagen den 23 oktober 1921 började en östlig blåst som fram på morgonen övergick i orkanstyrka med snöblandat regn. Ovädret som främst drabbade Västergötland och västkusten ställde till stor förödelse och beskrivs idag som den senast dokumenterade isstormen i Sverige. Elförsörjningen från kraftverket i Trollhättan slogs ut, kraft-, ljus-, telegraf- och telefonledningar rasade på stora sträckor. Fönsterrutor, takpannor, dörrar, plåtrör och andra byggnadsdelar gingo en rask förgängelse till mötes kunde man läsa i tidningen. I Vänersborg berövades regementets gymnastiksal sitt tak och likaså blev vattentornets tak illa åtgånget. Småbåtarna som ännu låg kvar vid båtbyggarna slets från sina förtöjningar och blåste sönder eller kastades upp på landbacken. Kiosken vid svängbron vändes upp och ned med taket liggandes avskilt och på Halleberg gav sig den redan då berömda träälgen iväg och fick ersättas med en ny.

Oktober 1921 hade varit mild och präglats av ett skönt britisssommarväder. På fredagskvällen den 21 oktober hade det visserligen börjat blåsa kallt i vårt område men på lördagen var det åter britisssommarlikt. I Kristinehamn hade skonaren Concordia lastat bräddor och sedan avgått med destination Faxe i Danmark. Befälhavare på Concordia var skepparen Karl Gustafsson, känd som en mycket kunnig och gedigen sjöman samt tre mans besättning, samtliga från Lidköping. Redan på utgång genom Vålesundet blev det bekymmersamt då det hade blåst upp med snöblandat regn. De tog sig dock ner till Ekens skärgård där man sökte skydd. Här hade skeppare Gustafsson träffat på sin bror Hjalmar Nilsson vilken förde befälet på motorskonaren Vänern. Efter att ha legat här en kort stund tycktes sikten bli bättre och man beslutade att gå vidare mot Vänersborg. Ovädret tilltog dessvärre ytterligare och snart kom de båda skutorna ifrån varandra. M/S Vänern kom lyckligt in till Vänersborg, men efter en lång väntan befarade man att det måste ha hänt Concordia något. Strax kom så underrättelse om att Concordia hade gått på Normansgrundet utanför Vänersborg och där blivit hängande fast. Grundstötningen skedde vid 11-tiden på söndag förmiddag varvid Concordia sprang läck och började vattenfyllas. Livbåten gick förlorad i ett tidigt skede, så någon möjlighet för besättningen att lämna haveristen fanns inte. Hela dagen kämpade de nödställda för att inte spolats överbord, så vid 10-tiden på kvällen kastades Concordia av grundet för att istället driva in mot Skräckleskären där man åter strandade på undervattensskäret Hallerna.

I Elfsborgs Läns Annonsblad kunde man den 26 oktober läsa om Concordias förlisning vilket här återges.

***"Seglaren Concordia av Lidköping strandad utanför Vänersborg.
Två besättningsmän omkomna.***

Under den förfärliga stormen i söndags (23/10 1921) vore tvänne seglare, tremastade skonaren Vänern och skonaren Concordia, båda från Lidköping, vid 10-tiden på förmiddagen på infart till Vänersborg norrifrån. På grund av snötjockan kunde man ej se den rätta kursen. Concordia kom för långt åt öster och strandade på Normansgrundet. Här blev den sittande till vid 10-tiden på kvällen, då sjön vräkte den loss. Med våldsam fart drev fartyget mot Skräckleskären, och på Hallerna strandade det på nytt. Bräddlasten spolades bort och haveristen fick våldsam babords slagsida samt vattenfylldes. Hela natten kämpade besättningen för sina liv, allt under det snöstormen piskade dem och jättesjöar spolade över. "Vänern" hade bättre tur. Det lyckades dess befälhavare att oskadd föra den i hamn. På måndagsmorgonen bedarrade stormen och skepparen å "Vänern", Hjalmar Nilsson, vidtog genast åtgärder för att komma de nödställda till undsättning. Han begav sig in till Vänersborg och vidtalade där innehavare av Vänerns motorverkstad att gå ut med sin motorbåt. Vid 7-tiden var man färdig och i den lilla 25-fotsmotorbåten begav sig fem man: skepparen Nilsson, hans styrman, lotsen F. Karlsson från Vänersborg samt två av båtägarna, bröderna Vendel och Robert Nordquist ut till Concor-

När stormens rytande har tystnat. Concordia ligger förlist på Hallerna oktober 1921. Fotograf okänd. (Vänersborgs museum)

dia. Utfärden mellan de otaliga skären gick lyckligt. Vid framkomsten gjordes den hemska upptäckten, att två av besättningsmännen redan dukat under, medan av de två återstående, var en ytterst medtagen. Skepparen åter var vid god vigör. Motorbåten hade en julle på släp, och medelst en lång tross sändes denna ned till de nödställda, som gingo ombord. De förolyckade måste man tillsvidare lämna åt sitt öde. Räddningen var vågsam och därför en verklig bragd. De förolyckade voro 22-årige Nils Vesterstål och 21-årige Gösta Johansson, båda från Lidköping. Vesterstål gjorde sin första resa. De räddade voro skepparen Karl Gustavsson och bästemannen.”

Concordia strax efter förlisningen den 23 oktober 1921. Fotograf okänd. (Vänersborgs museum)

Det är inte så svårt att föreställa sig vilket fruktansvärt dygn besättning måste genomlidit innan räddningen kom på måndagsmorgonen. Har man någon gång dristat sig att ta en promenad på Skräcklan då nordostan rasat över Vänern in över land, kanske också med snöfall piskande i ansiktet så vet man vilka krafter man har att göra med. Blicka då ut över skräckleskären och tänk dig tillbaka till 1921 då fyra människor kämpade för sina liv på en skuta som låg förlist där ute i den svarta natten, med den iskalla vinden piskande och sjön spolande över däck.

När så undsättningen kom på måndag morgon hade tragiskt nog två man ur besättningen frusit ihjäl. Det sägs att de två omkomna hade surrats fast i masten för att inte spolas överbord. De två som fortfarande var vid liv, Skepparen Karl Gustafsson och bästemannen Carl Fries, togs in till lasarettet i Vänersborg för vård. Deras kroppar var så påverkade av vatten och is att kläderna fick skäras loss för att inte ytterligare förvärra skadeläget. De två omkomna var 21-årige Gösta Johansson och 22-årige Nils Vesterstål, båda från Lidköping. Vesterstål hade redan som 14-åring gått till sjöss, seglat på de farligaste rutterna under kriget och mönstrat på utländska båtar med brokiga besättningar. I Brasilien hade han rymt från en båt och tagit tillfälliga arbeten i land, bl.a. ett dikningsprojekt där han drabbades av malaria. När han tillfrisknat lyckades han ta sig tillbaka till Sverige och Lidköping. Väl hemma var han på god väg att läsa till en styrmansexamen och inför detta behövde han göra praktik. Det var därför han nu var med på den ödesdigra resan med Concordia, sin första praktikresa och tragiskt nog den sista.

Artikelförfattaren har inte tagit del av någon sjöförklaring rörande Concordia. En sjöförklaring hade kunnat ge oss befälhavarens egen

I början av januari 1922 blev isen bärkraftig och många vänersborgare tog sig ut till haveristen. Fotograf okänd. (Vänersborgs museum)

version av den ödesdigra resan på väg mot haveriet. Någon skuld ska dock inte ha fallit på Concordias befälhavare Karl Gustafsson och i en tidningsnotis daterad april 1922 kan man läsa att han *"farit till Norge för avhämta en tremastad seglare som av rederiet inköpts för 33.000"*. Noterbart är dock att denne erfarne skeppare som allt sedan 1902 seglat som befälhavare året 1922 står som timmerman i rullan på Sjömanshuset i Lidköping. Kanske ändå en liten markering? Nästkommande år är det nämligen åter befattningen som befälhavare som gäller, detta i obruten följd fram till 1939 då han vid 60 års ålder ser ut att mönstra av för gott.

På nyåret 1922 rensades Concordia på det som ansågs vara av värde. Fotograf okänd. (Vänersbors museum)

Vad hände egentligen med Concordia efter förlisningen? Haveristen kom att ligga kvar ute på Hallerna under hela vintern. Runt trettondagen blev isen bärkraftig vilket fick många nyfikna vänersborgare att börja ta turen ut och taga vraket i närmare betraktande, något som tidningen skrev om och avrådde då isens hållfasthet är mycket undermålig på detta ställe beroende på undervattensströmmar. De traderade berättelserna talar om att Concordia efter förlisningen plundrades på resterna av sin last och att hon länge låg kvar på grundet och att

vraket slutligen förstördes och sjönk i efterkommande stormar. Inget av detta stod att läsa i tidningen i vart fall. Däremot kan man läsa att hon, efter överenskommelse med försäkringsbolaget och rederiet började söndertagas i månadsskiftet januari – februari 1922. Vraket värderades till 2000 kronor och enligt en annan tidningsnotis köptes det samma för 125 kronor av skepparna Olov, Gustaf och Vilhelm Larsson samt Albert Vulkan, samtliga från Blåsut. Hade Concordia legat kvar på grundet en längre tid hade vi säkert också sett bilder på detta, men artikelförfattaren som haft förmånen att syna åtskilliga bildsamlingar genom åren, har aldrig stött på någon sådan bild. Endast bilder direkt efter förlisningen samt lite vinterbilder har uppenbarats.

De två överlevande från Concordias förlisning, skepparen Karl Gustafsson och bästemannen Carl Fries kom att fortsätta inom sjöfarten. Gustafsson seglade under många år befälhavare på m/s Fanny och från 1932 på m/s Venus. Han mönstrade som tidigare nämnts av 1939. Lars Madsén på dåvarande Radiotjänst gjorde långt senare en stålbandsupptagning med Karl Gustafsson. Där berättar Gustafsson om det fasansfulla dygnet då besättningen var fångar på den förlista Concordia. Artikelförfattaren har efterlyst denna ljudupptagning på Sveriges Radio utan att få svar. Bästemannen Carl Fries byggde en modell av Concordia som idag finns bevarad på Vänermuseet i Lidköping. På Vänermuseet finns flera föremål från Concordia bevarade, bl.a. styr-ratten, nakterhus med kompass samt en sjömanskista som tillhört den omkomne Nils Westerståhl.

Otaliga är skutorna som seglat på Vänern, många hade också sin hemmahamn kring sjön eller längs de anslutande kanalsystemen. Många skutor blev också byggda i vänerområdet, andra hade mer avlägsna byggorter. Concordia med Reg. nr 1408 byggdes som slätskonare i Sölvesborg 1894 och från samma ritning hade hon två systrar. Till våra vatten kom hon 1918 då ett partrederi i Lidköping köpte henne. Hon blev aldrig utrustad med någon hjälpmotor utan förblev en ren segelskuta fram till förlisningen. Den korta tid Concordia seglade i våra vatten omtalades hon ofta som Vänerns vackraste skuta.

Förlisningar på Vänern var knappast något ovanligt, det har skett hundratals, ja kanske tusentals genom tiderna. Året 1921 finns det fyra dokumenterade förlisningar varav två den 23 oktober. Motorjakten Freden gick under med man och allt i Dalbosjön vid samma tillfälle som Concordia. En händelse som verkar ha gått spårlöst förbi medan Concordia kom att bli ihågkommen i hundra år, minst.

Motorbåten Frisco, med vilken den prekära räddningsaktionen ut till Concordia företogs. Båten ägdes av bröderna Vendel och Robert Nordqvist, innehavare av Vänerns motorverkstad i Vänersborg. Frisco kunde ses liggande i hamnkanalen i Vänersborg under flera decennier. Båtens vidare öden okända. Fotograf okänd, bild genom Håkan Lind.

Källor:

Elfsborgs Läns Annonsblad – div. nummer 1921 - 1922
 Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning – Nr 246, 24/10 1921
 Sjömanshuset i Lidköping
 Kyrkböcker Lidköping
 Vänersborgs museum
 SMHI

*Micael Eriksson, född i Vänersborg 1969.
 Ledamot av årsskriftsnämnden.*

Danslärarinnan Fredrika Beims och hennes familj

Av
Pelle Räf

"Wenersborg d. 27 Febr. ...

Mot aftonen woro äfwen Stadens inwånare, både äldre och yngre, församlade på Rådhuset och roade sig med Dans till klockan 6 om morgonen" (Inrikes Tidningar 3/3 1777).

I Vänersborgs Söners Gilles årsskrift 1964 presenterar Curt d'Orchimont två fotografier ur Gillets samlingar föreställande ungdomar utstyrda i så kallad folkdräkt som medlemmar i en dansklubb i Vänersborg under andra hälften av 1860-talet. Fader d'Orchimont och två fastrar förekommer bland de avbildade ungdomarna. Den som är intresserad av dansens historia i Sverige, konstaterar omgående att den

na "klubb" existerade ett drygt decennium innan landets första folkdansförening Philochoros bildades i Uppsala 1880.

Ett av de fotografier som förekommer i den omtalade artikeln av Curt d'Orchimont i Vänersborgs Söners Gilles årsskrift 1964. Stående från vänster; Louise d'Orchimont, Wendela Bäärnhelm, Helena Plate, Thorsten Molin. Sittande från vänster; Frida d'Orchimont, Gustaf Belfrage, Berta Plate, Julius Cyrus. Foto: Olle Presto.

d'Orchimont beklagar att han inte frågade sin far om han och hans vänner hade någon danslärare, eller *"vem som i annat fall instruerade dem"*. I Vänersborg och vid Trollhättan bodde emellertid under en stor del av 1800-talets andra halva och in på nästa sekel en kvinnlig danspedagog, som långt ifrån att enbart verka i hemtrakten gav sig ut på många och långa dansundervisningsturnéer i minst tjugofem städer och orter i Västergötland och omgivande landskap. Om henne och hennes närmsta släktingar handlar denna uppsats, även om inget bevis påträffats för att hon fungerade som instruktis för det unika danssällskapet beskrivet av d'Orchimont.

Den blivande danslärarinnan föddes den 4 augusti 1836 i *"Kronobyggningen"* vid Brinkebergskulle i den del av Naglums socken som nu ingår i Vänersborg. Hon fick namnen Augusta Fredrika av modern Anna Maria Westman (1818 - 1892) och hennes man, förrådsförvaltaren och sedan snickaren Sven Pettersson (ca 1809 - 1873). Familjen flyttade in till Vänersborg 1848 men om dotterns barnaår och tonårstid har inget uppenbarats.

År 1853 lämnade dock Augusta Fredrika staden för att återvända 1867 och då gift med en tysk militärmusiker Heinrich Beims (1830 - 1887). Han var född i den lilla men tusenåriga församlingen Alt Wallmoden vid Salzgitter mellan Hildesheim och Goslar i Tyskland. Fadern

Församlingskyrkan i Alt Wallmoden i Tyskland, den ort där Heinrich Beims föddes år 1830. Foto: Wikimedia Commons.

var lagårdsskarl och hette Ludwig Beims. Modern hette Sabine Leßmann. Från just Salzgitterområdet utvandrade många egendomslösa som musikanter benämnda "Klesmer" under 1800-talet.

Det är sålunda inte helt överraskande att hitta Heinrich Beims som "*Musikus*" i en tryckt förteckning över straffade personer i Holstein 1857. Som medhjälpare vid en stöld begången av en annan musiker, hade han som straff fått två dygn på vatten och bröd, "*27 år gammal, av medellängd, ljust hår, blå ögon, spetsig näsa, spetsig haka, liten mun, stora öron, lång hals.*"

I Vänersborgs inflyttningslängd 1867 anges att Fredrika och Heinrich kom från den ryska flottbasen Kronstadt i Finska Viken utanför S:t Petersburg, där de sades ha gift sig 1861. De hade med sig sonen *Nicolai* Frans Albert Beims, vars födelseort och födelseår Kronstadt 1860 i princip också är andrahandsuppgifter.

Nicolai Beims tituleras musikanter som vuxen i Vassända-Naglum fram till 1904, då han flyttar till Rättvik som barberare. Han avlider gift men utan bröstarvingar i Töcksmark år 1933 efter mellanstationer i likaledes värmländska Molkom och Årjäng.

Hur den presumtiva danslärarinnan Fredrika från Vänersborg och musikanten Heinrich från trakten av Salzgitter råkade träffas eller tillsammans hamna i Kronstadt är svårt att få veta idag. På väg dit eller därhän kan dock Fredrika ha uppehållit sig en tid i Stockholm. Ty i annonser påstås hon vara elev till Anders Selinder, balettmästare vid Kungliga Operan. Därutöver finns anledning påpeka att militärlivet i Kronstadt kan ha gräddats med musik och baler. Att Fredrika i en enda annons titulerar sig f d premiärdansös vid Kejsarliga baletten i S:t Petersburg, är förmodligen exempel på ett "alternativt faktum". Hon förekommer i varje fall inte i det elvasidiga personregistret till en bok av Vera Krasovskaja om rysk baletthistoria under andra hälften av 1800-talet.

Heinrich Beims anställdes då han flyttade till Vänersborg 1867 vid Västgöta-Dals regemente som fältnusikant. Där hade även hans broder *Christian* Ludvig Beims (1825 - 1909) tjänstgjort med samma funktion alltsedan 1844. År 1846 hade denne gift sig med organistdottern Karolina Sundberg (1808 - 1875) i Vänersborg.

Christian Beims hade förmodligen svårt att försörja sig och sin familj enbart som musiker. Det antyds av annonser i Tidning för Wenersborgs Stad och Län, till exempel 1849 då han åtar sig att reparera "*alla sorter Gipsarbeten*", 1856 när han säljer "*wadd samt wadderad täckstopp och ett mindre parti kanariefoglar*"[!] samt 1857 då han åter tar emot

"Gips-Bilder till renovering" men tillika utbjuder "god Blanksmörja på hel- och halvbuteljer."

Men denne den äldste av "Beimsarna" i Vänersborg agerade också som "muntrationsråd" för både gammal och ung då han 1859 anordnade en större festlighet:

"Stor Barnfest med Muntration gifves å Hôtel Victorias Salong, Söndagen den 27 Mars. Barnbalen börjar kl. precis 7 och räcker till kl. 9, hvarefter dansen fortsättes för de äldre. Billetter till 50 öre för barn och 1 r:dr r:mt för äldre". Förmodligen var det mer lukrativt att saluföra balunser än att sälja blanksvärta. Beims annonserade nämligen även i december 1861 om *"Stort Muntrationsnöje med Dans"* på utvårdshuset Kasen. Vi antar att han vid båda tillfällena hade hjälp med musik av kolleger vid Västgöta-Dals regemente. Så även då han anordnade en kostymerad kinesisk barnbal i Anderssons lokal vid torget Luciakvällen 1863, *"Stor Kinesisk Hoffest med facklor och blomsterguirlander i högtidlig procession, ringdans m. m."*

Dessa Christian Beims tillställningar för barn med efterföljande dans för vuxna kring Lucia återkom ytterligare något år. På Kasen under sommaren ledde han då och då harmonimusik med en blåsensemble.

Vid mitten av 1800-talet var Kasens utvårdshus något av ett nöjespalats för Vänersborgarna. Här anordnades storslagna fester, teateruppsättningar, fyrverkerier, ballong-uppstigningar och mycket mer. Det var också på Kasen som Christian Beims 1861 anordnade "Stort Muntrationsnöje med Dans". Teckning av F A Zettergren 1869. (Vänersborgs museum)

Han var därtill ledare både för Vänersborgs och Kungsbacka skarp-skytteföreningars musikkårer. Hösten 1871 gjorde Christian Ludvig Beims emellertid konkurs.

Vi återgår därmed till Augusta Fredrika Beims liv och hennes tid som danslärarinna åren 1867 - 1907. Detta göres i huvudsak med hjälp av hennes annonser samt enstaka puffar och omnämnanden i dagstidningar. I annonserna förekommer hon nästan enbart med namnet Fredrika Beims.

Under dessa 40 år gästade Fredrika Beims drygt 25 städer runt om i södra och mellersta Sverige där hon höll såväl dansföreläsningar, någon gång även på rullskridskor, som undervisning i dans. Vid några tillfällen deltog hon i teateruppsättningar. I lokaltidningarnas annonser förekommer hon då flitigt där hon erbjuder sina tjänster, inte sällan återkommande flera år i följd. Ett talande exempel är Uppsala där hon under några år höll årlig kursverksamhet under åtta veckor per besök. På flera orter hyllades hon för sin skicklighet och vid något av de tillfällen hon gästade Södertälje erhöll hon vid slutbalen en kaffekanna och kaffeskedar i silver som gåva och tecken på uppskattningen.

Från verksamheten i Vänersborg nämns bland annat följande: *"Redan 1867 bedrev Fredrika Beims dansskola i lilla rådhusalen [Kungsgatan 17], men flyttade påföljande år över sin verksamhet till brukspatron Norströms hus, Kungsgatan 1."* Så skrev Stellan Granat i Vänersborgs Söners Gilles årsskrift 1981. Förmodligen hade han

då lusläst Fredrikas annonser. Den första, i februari 1867, är rubricerad *"Dans-Institut"* liksom de flesta under kommande år. Vi får veta att hennes undervisning omfattar alla på den tiden moderna danser, såsom *"Promenad-Polonoise, Vals, Polkett, Hambo-Polkett, Polka-Mazurka-Ballett, Galoppade, Gammal Française, och Ny dito efter Balettmästaren Selinders"*

BAL

anställles Söndagen den 1 Mars 1868
uti mamsell Edströms lokal i Ström-
bergiska huset. Entré 1 rdr rmt.
Balen börjar kl. 7 e. m. Biljetter
lösas vid ingången; god dansmusik
utlofvas.
(100) H. Beims.

DANS-SKOLA.

Härmed har äran avertera, att
Danslektionerna uti senare halfta ter-
minen taga sin början Torsdagen
den 27 Februari 1868. Elever, såväl
äldre som yngre, emottagas hvarje
aften, om anmälan göres uti dans-
lokalen, patron Norströms hus här-
städes, der lektionerna försiggå hvarje
aften från kl. 8 till 10.
(101) F. Beims.

Dubbel annons ur Tidning för Wenersborgs Stad och Län i februari 1868. Heinrich Beims anordnar bal i Strömbergska huset, Drottninggatan 4, medan hustrun Fredrika Beims startar Dansskola i Norströmska huset i hörnet av Hamn- och Kungsgatan.

metod. Lancier-Quadrillen, sådan den dansas i Paris, får även läras.” Några formuleringar i annonsen är mer eller mindre identiska med dem man finner i lokaltidningars bokhandelsannonser om den Dansbok som Carl Edström givit ut vid samma tid. Troligen hade Fredrika tillgång till dess bortåt 50 sidor.

Musik exekverades under Fredrikas lektioner. Man inte bara anar Heinrich Beims och hans fiol. Den första danskursen i Vänersborg började 28 februari 1867 enligt annons en vecka innan. Nedanför den annonserade maken om undervisning i violinspelning. Han återkom i december samma år och erbjöd även god musik vid baler och bröllop med stråk- eller mässingskvartett. I annons 1872 är kvartetten reducerad till en duo med regementskollegan Fredrik Wiberg på piano.

Mången gång får vi i annonser och små notiser reda på att Fredrika avrundande sina kurser med en slutbal för elever och allmänhet. Första gången i hemstaden söndagen 28 april 1867 *”å härwarande Societetssalong”*, entré 1 rdr. Andra gången det året i november med ett mycket kort omnämnande efteråt: *”Förliden söndag gaf danslärarinnan Beims en ända till trängsel besökt slutbal i m:ll Edströms lokal.”* Restauratrisen Anna Britta Edström höll till i det Strömbergska huset vid Drottninggatan, mitt emot landshövdingeresidenset. Dessa slutba-

Denna bild från sent 1860-tal är en av de få bevarade illustrationerna som visar det Strömbergska huset som man här ser i bildens mitt, mellan Strömmerska huset och landshövdingeresidenset. Ingången till Anna Britta Edströms lokal syns i hörnet av byggnaden där en dörr står öppen. Byggnaden totalförstördes i en kvartersbrand 1870. (Vänersborgs museum)

ler kunde bli sena tillställningar från omkring klockan 20 på kvällen till klockan 02. Ofta inleddes de med fast program och avslutades med allmän dans.

Familjen Beims hade efter hand utökats med en fosterdotter Olga Beims (1870 - 1940). Hon fick följa med på turnéerna och fungera som extra attraktion under slutbalerna: *"ett Potpuri dansas af Carl och lilla Olga Beims 3 år gammal"*, år 1874 och: *"Ett portporri af svenska National-Melodier för Violin spelas af Olga Beims"*, då i trettonårsåldern, 1883.

Olga kan alltså så småningom delvis ha övertagit fosterfaderns roll som musiker under danslektionerna. På de olika orter Fredrika Beims gästade anlätades inte sällan även lokala musiker. Exempelvis till slutbalen vintern 1890 läses: *"Musik utföres af Lidköpings nya Kapell"*. Dessa okända musikanter skulle sålunda spela till Fredrikas standarddanser utökade med en *"Rheinländer med turer"*.

Juldagen 1894 förlovade sig Olga Beims i Malmö med ingenjören Ernst Alfred Johnsson (1869 - 1929). Den förbindelsen förefaller ha runnit ut i sanden, ty tre år senare lär Olga ha emigrerat till USA men återkommit till Vänersborg 1937, där hon avled titulerad *"f d kontorist"*.

Heinrich Beims avled redan 17/6 1887 på Lilla Almås i Vassända-Naglum, dit familjen flyttat under 1870-talet. Makens död hindrade dock inte änkan Fredrika Beims att efter endast några veckor annonse-

ra om en ny danstermin i Lidköping.

Bouppteckningen efter Heinrich Beims är iögonenfallande mager med ett fickur och en fiol med låda som de värdefullaste föremålen à 10 riksdaler vardera. Inga böcker, inga noter. Man undrar om Heinrich hade alla aktuella dansmelodier i

Heinrich Beims dödsannons i Tidning för Wenersborgs Stad och Län.

huvud och fingrar? Eller hade brodern Christian Beims lagvidrigt vågat ta hand om hans notsamling mellan bortgång och bouppteckning?

Skulderna var avsevärt större än tillgångarna i boet. Vad Heinrich tjänade som regementsmusiker och Fredrika som danslärarinna hade säkerligen haft svårt att räcka till familjens uppehälle. De sammanlagda utgifterna för annonser, resor, mat och logi samt hyra av danslokal var säkerligen betydande. För att dryga ut inkomsterna tycks hon dock vid några tillfällen skaffat extrainkomster. Ett bihang till en annons år 1871 vittnar om att Fredrika Beims de första åren försökte hitta andra inkomstkällor vid sidan om dansundervisning:

"Härmed får äran nämna för resp. familjer att jag emottager Flickor att undervisa mot billig afgift uti hvarjehanda handarbeten såsom Brodering, Knyppling m. m. samt uti sömnader som äro passande till Västar, Kofter samt sängtäcken m. m., äfven undervisas uti blomarbeten om så önskas." Det är den enda uppgift som spårats i tidningsannonser om att Fredrika kan ha haft andra intäkter vid sidan av danselevernas kursavgifter. Från och med år 1888 tilldelades hon dock *"i nåder"* en pension om 36 kronor som änka av Arméns pensionskassa. Pensionen motsvarar ett värde i arbetslön på drygt 41 000 kronor i dagens penningvärde. Hösten 1907 ledde Fredrika som 71-årig lärarinna sina sannolikt sista danslektioner, då i Trollhättan enligt annonser.

Senhösten 1916 flyttade före detta danslärarinnan och musikanten Beims änka Augusta Fredrika Pettersson Beims från Lilla Almås i Vassända-Naglum till Vasa församling i Göteborg. Där avled hon 18 maj 1922 men jordades på Vassända-Naglums kyrkogård fjorton dagar senare. Med adress Södra Vägen 14 i Göteborg hade då fosterdottern Olga Beims intygat, att modern inte haft andra tillgångar än kläder till ett värde av 75 kronor.

*Artikelförfattare
Pelle Räf*

*Författaren tackar museichefen Peter Johansson
för utmärkt nödvändig assistans med denna artikel.*

Historia kring Länsfängelset i Vänersborg

Av

Lars Magnusson och Sture Ivarsson

År 1995 stängdes kriminalvårdsanstalten, före detta länsfängelset, i Vänersborg - först på senare tid kallad Borgen. Anstalten togs i bruk 1851 och stängningen innebar slutet på en 144-årig fång- och kriminalvårdshistoria.

Författarna till denna artikel är en grupp före detta anställda som arbetat inom kriminalvården i Trestad. Under en period kring nedläggningen fick vi möjlighet att något djupare studera fängelsets historia.

Vi har under kortare och längre tid arbetat på anstalten och har därmed både egna minnen samt berättelser som andra förmedlat till oss. Dessutom har vi besökt kriminalvårdsmuseet i Norrköping och studerat äldre litteratur. Vi har också varit på Vänersborgs museum samt gått igenom äldre arkivhandlingar från anstalten på landsarkivet i Göteborg. Dessutom intervjuade vi personal som tidigare arbetat på anstalten i Vänersborg.

Resultatet av detta arbete framgår nedan. Tanken var att denna sammanställning i tryckt form skulle ha överlämnats till all personal, som i mitten av 90-talet arbetade inom kriminalvården i Trestad. Av olika skäl skedde inte detta. Vår artikel skall inte ses som ett vetenskapligt dokument utan mer som ett försök av en grupp före detta anställda att dokumentera en arbetsplats, en institution där fångar förvarats och en historiskt intressant byggnad.

Svensk fångvårdshistoria

Vid mitten av 1800-talet skedde en rad reformer inom svensk strafflagstiftning och det vi i dag kallar kriminalvårdspolitik, förändringar till stor del influerade av tidens liberala idéströmningar. Här var inte minst kung Oscar I en drivande kraft. Äldre tiders fästningsstraff samt kropps- och skamstraff försvann eller minskade och lättades. Allt fler av dessa straff omvandlades istället till frihetsberövande – fängelsestraff.

Redan i början av 1800-talet kom impulser från USA. Där hade det växt fram i huvudsak två typer av fängelser. Båda dessa byggde på cellstraff vilket betydde att fångarna låstes in för sig själva och inte vistades i stora logement som fallet många gånger var vid exempelvis fästningsstraffen. På Irland hade tillskapats ytterligare ett system som kom att praktiseras på olika håll och som även vann anhängare i Sverige.

Auburnsystemet: I Auburn, i staten New York, hade skapats ett fängelse efter principen att de intagna nattetid skulle vara inlåsta i synnerligen små och spartanska celler, ofta bara med indirekt ljus genom ett litet fönster mot en korridor som i sin tur hade fönster ut. Dagtid skulle de gå till stora verkstäder, där de arbetade tillsammans under absolut tystnad. De intagna fick alltså ha kontakt med varandra men inte kommunicera. Disciplinen var oerhört stark. Överträdde någon regel innebar det kroppsstraff, inlåsning eller minskning av matransonen. Nyckelorden var ARBETE och DISCIPLIN. Tanken var att Auburn-

systemet skulle fostra de intagna till goda arbetare inom industrin efter frigivningen.

Philadelfiasystemet: I sin mest extrema form innebar detta system, som växte fram i Philadelphia, Pennsylvania och var utformat av Kväkarna, att den intagne vid ankomsten låstes in i sin cell, som hade galler mot friheten, med bibeln och en andaktsbok. Genom att läsa dessa böcker och endast ha kontakt med prästen och andra ”uppbyggeligas” personer skulle den i övrigt isolerade fången komma till insikt om sitt felaktiga leverne, komma till tro och få syndernas förlåtelse samt försoning. Systemet kom snart att modifieras så att de intagna, när de bad om det, kunde få utföra enkla hantverksarbeten i sin cell. Systemet byggde alltså på religiös grund och nyckelorden var den EGNA FÖRSONINGEN och OMVÄNDELSEN. Disciplin var viktigt och regelbrott innebar isolering och indragning av matransoner.

Progressivsystemet: Ytterligare ett system kom att utvecklas, främst på Irland. Det innebar att den intagne först låstes in i en mörk cell, kanske under markplanet. Om han skötte sig, flyttades han sedan uppåt i anstalten, fick en allt ljusare cell och fler förmåner. Vid misskötsamhet var det att börja om från början. Nyckelordet var att premiera SKÖTSAMHET. Detta system kom egentligen aldrig att användas i Sverige.

År 1840 utgavs, anonymt, en ganska oansenlig gulfärgad bok, ”Om straff och straffanstalter”. Det visade sig att denna bok var skriven av kronprins Oscar, sedermera Oscar I. Boken, kallad ”Gula boken”, fick stor genomslagskraft. De tankegångar skriften förmedlade fick till följd att det fattiga Sverige under en period av cirka 60 år byggde inte mindre än 75 fängelser och kronohäkten.

De liberala idéer som kommer till uttryck i ”Gula boken” framhåller vikten av förbättring av de intagnas situation vid frigivningen och att en ”hård” anstaltstid gör de intagna mer förhårdade. Man ifrågasatte också, om inte reservationslöst, dödsstraffet. Studier av bibeln samt andra moraliskt uppbyggliga skrifter framhölls som något positivt. I ”Gula boken” talas det också lite löst om behovet av eftervård/frivård, som skulle bedrivas av prästen i den frigivnes hemförsamling och av filantropiska sällskap. Mest omstörtande ansågs nog ändå ifrågasättandet av dödsstraffet ha varit.

I boken görs jämförelser mellan Auburn- och Philadelfiasystemet och som religiös liberal förordade den kunglige författaren det senare. Tankarna går ut på att den intagne, genom vistelsen i Philadelfianspirerade fängelser, skulle komma till tro och nå försoning och samtidigt

lära sig något enkelt hantverk som han sedan skulle kunna försörja sig själv och sin familj på. Att inlåsningen/isoleringen i sig skulle ha någon negativ effekt, ansågs inte vara fallet. Bland annat nämns att det i undersökningar framkommit att upp till sex år av isolering inte vore till skada. Vid sidan av arbete skulle den intagne även få undervisning i anstalten för att genom detta göra honom bättre rustad inför frigivningen.

Det var bara för en kategori, de livstidsdömda, som kronprinsen ansåg att Philadelfiasystemet ej passade. För dessa förordade han byggandet av ett Auburn-fängelse och det blev Centralfängelset Långholmen i Stockholm, landets största. Det ansågs att Långholmen skulle klara att hysa alla landets livstidsfångar.

Man kan nog tänka sig att det sved hos riksdagsmännen då fångvårdsreformerna krävde stora investeringar men anstaltsplatser behövdes och pengar anslogs. År 1846 togs det första nya fängelset i bruk, länsfängelset i Stockholm, beläget vid Norra Bantorget och sedan länge rivet. Enligt de intentioner som framkom i "Gula boken" kom de flesta fängelser att placeras i residensstäderna. Kronohäkten, som också ingick i planerna, kunde byggas även på andra orter. Anstalterna ritades ofta av samma arkitekt men få av dem är exakt lika. Man kan dock urskilja två huvudformer. De större, som Vänersborgsanstalten, är ofta byggda i T-form, här med tre våningar och 30 celler i varje våningsplan, alltså med 90 platser. De mindre är ofta byggda i rak form. Anstalten i Vänersborg var nummer tio att tas i bruk, vilket skedde 1851. På platsen låg tidigare det stora kronobageriet vilket uppförts vid mitten av 1700-talet för att förse soldater i trakten med bröd.

Man byggde tre centralfängelser (Långholmen, Härlanda/Göteborg och Malmö), 20 länsfängelser (bland annat anstalten i Vänersborg) och 52 kronohäkten (bland annat det sedan länge rivna i Uddevalla). Störst var centralfängelset Långholmen med cirka 500 platser och minst kronohäktet i Lycksele med fyra platser.

I och med färdigställandet av centralfängelset i Malmö 1914 tog anstaltsbyggandet en paus. Den första öppna anstalten/kolonin, Singeshult togs i bruk 1920. Den följdes inte långt därefter av Rödjan, knuten till länsfängelset i Mariestad. Under 1940-talet öppnades flera ytterligare kolonier. En sådan anstalt var Västergården i närheten av Mellerud. Tanken med dessa var att med låga kostnader driva anstalter, delvis i landets avkrokar, uppbyggda kring jordbruks- och skogsarbete. Genom anstalternas läge ansågs rymningsrisken inte så stor och personalstyrkan kunde hållas låg. Då anstaltsklientelet efterhand försämra-

des på grund av missbruk med mera blev dessa öppna anstalter/kolonier mindre väl fungerande och de flesta är idag avvecklade. De flesta anstaltschefer i landet fram till 1950-talet, rekryterades bland militärer, så även på Vänersborgsanstalten.

Brottslighetens förändringar liksom förändringar bland klientelet skapade bryderier bland såväl forskare som lagstiftare, precis som idag.

Fram till 1884 fanns en juridisk term "Vatten och Bröd" för ett fängelsestraff som under en viss period, maximalt 28 dagar, kombinerades med svältning av fången. Detta kunde vara förenat med påtaglig och fullt medveten fara för fångens liv och hälsa. I vattenrummet satt fången under svältning, utan avbrott och utan rätt att få något salt utöver vad som ingick i brödransonen. Brottets art kunde exempelvis vara slagsmål men på grund av den dömdes oförmåga att betala sina böter omvandlades domen i flera fall till "Vatten och Bröd".

År 1906 infördes villkorlig frigivning vilket innebar att den intagne, först efter visad skötsamhet och senare mer generellt, kunde frigges i förtid. Villkorlig dom infördes som straff för tillfällighetsbrottslingar. Behandlingstanken var tydlig vid införandet av påföljden skyddstillsyn, vars innebörd var att brottslingen skulle vara mer betjänt av övervakning för sitt tillrättaförande. År 1935 infördes påföljden ungdomsfängelse. Här tänkte man sig att den unge dömdes i och för sig behövde undergå ett frihetsstraff, men att anstaltstiden skulle användas till utbildning och fostran. För "icke helt tillräkneliga återfallsförbrytare" infördes 1927 skyddspåföljderna internering och förvaring, vilka båda var icke tidsbestämda. Internering i denna form kom nästan aldrig att utdömas och genom den nya Brottsbalken 1964 ersattes de båda straffen av påföljden internering, även denna i princip icke tidsbestämd. Åren 1964-74 var anstalten i Vänersborg, en anstalt för personer dömda till internering.

Medan internering var i tid obestämd i så måtto att domstolen dömdes ut en minsta tid i anstalt var även ungdomsfängelse tidsobestämd. Där dömdes man dock ut en längsta tid i anstalt. Efterhand kom stark kritik av detta, då den dömdes inte kunde ha överblick över hur länge han/hon fick sitta inne. Beslutet om frigivningsdag låg inte heller hos domstolen utan hos administrativa nämnder. Författarna till dessa rader erinrar sig en internerad, som fick sitta inne sex veckor för stöld av en liten chokladkaka. Ungdomsfängelse och internering avskaffades som påföljder på 70-talet.

År 1974 kom "Den stora kriminalvårdsreformen". Anstalterna kate-

goriserades om, och fängelset i Vänersborg betitlades då som en slut-
ten lokalanstalt. Tanken var att den intagne skulle placeras så nära sin
frigivningsort som möjligt. Frivården och samhällets övriga service
skulle redan från början hjälpas åt att ta tag i den intagnes frigivning.
Undervisning skulle bedrivas inne på anstalten. Påverkansprogram, ut-
ifrån vad den intagne dömts för, kom efterhand. Allt detta gjorde att de
gamla anstalterna, numera kallade kriminalvårdsanstalt, inte var sär-
skilt lämpliga genom hur de var byggda. Tiden var på väg att rinna ut
för bland annat anstalten Vänersborg.

Kriminalvårdsanstalten i Vänersborg

Anstalten i Vänersborg började uppföras i slutet av 1840-talet och
kunde, som tidigare nämnts, tas i bruk 1851. Från det att anstalten

Fängelset i Vänersborg. Foto: Okänd.

öppnades och lång tid framåt skedde inga stora ombyggnader. Från början var anstalten öppen inomhus mellan de tre våningsplanen med bryggor löpande utesfter cellerna, precis som i flera nordamerikanska fängelser. Under 1940-talet lades först fast golv mellan bottenvåningen och våning 1 och senare även till översta våningen. När anstalten blev interneringsanstalt byttes gallren i cellfönstren ut mot så kallade "Bo-forsgardiner". Dessa galler ligger lösa och rullar vilket innebär att de därmed är näst intill omöjliga att såga av.

Anstaltschefen Yngve Liljegren arbetade idogt för modernisering samt fortlöpande underhåll och under hans tid skedde mycket på anstalten. Åren 1968/69 togs de sista "tårtbitarna" bort på promenadgården. Samtidigt byggdes föreståndarbostaden om till kontorslokaler. År 1969 hade kokspannorna tjänat ut och man gick över till oljeuppvärmning. Två år senare lades ny dränering runt anstalten och köket totalrenoverades. Åren 1972/73 byttes portarna i omslutningsmuren ut.

Det gamla "flagg-systemet" byttes. Tidigare fick den intagne "flagga på" efter inlåsning för att påkalla uppmärksamhet genom att en mekanisk "flagga" på väggen utanför hans cell fälldes ut. Nu infördes istället ett elektriskt kommunikationssystem. Vaktlokalen innanför entréporten moderniserades och elektrisk öppning av porten tillkom. TV-kameror sattes upp kring anstalten. För att minimera brandrisken sektionerades anstalten genom delvis nya väggar och branddörrar.

Intervjuer med personal

Författarna till denna artikel intervjuade före detta anstaltschefen Yngve Liljegren. Han kom till anstalten som assistent 1964, blev anstaltschef några år senare och blev kvar fram till 1984/85. Yngves företrädare hette Sven Leickt och var den siste före detta militären som var anstaltschef och den siste föreståndaren som hade tjänstebostad i anstalten. Denna bostad låg på andra våningen mot Residensgatan. Yngves tid präglades i stor utsträckning av de ombyggnader som gjordes och som beskrivits ovan.

Vi hade även möte med Henry Schöndell och Åke Stahre. De började som extra vaktkonstaplar under andra världskriget. De hade då inte nått "behörig" ålder, men då deras fäder arbetade på anstalten och då det var skriande personalbrist fick de börja. Henry gick i pension som verkstadsförmän och Åke hade under flera år, fram till sin pensionering, tjänst som skogsförmän på den tidigare nämnda Västergården.

Hur var det då att börja som vaktkonstapel? Förmodligen hade de

fått en del goda råd av sina fäder och säkert var det nog lättare än idag. Disciplinen i anstalten var sträng, de intagna visste sin plats. Visst "testades" de nyanställda, men det fanns alltid gammal personal som stöd. Berättelser från andra håll i landet att ny personal psykades av äldre stämde inte beträffande Vänersborgsanstalten.

Att "dua" personal var absolut förbjudet för de intagna. Det fanns också en klar hierarki bland personalen. Anstaltschefen stod i en klass för sig själv. Överkonstapeln, "ÖK" kallad, stod också en bra bit över vaktkonstaplarna i rang. Det berättas att en ÖK vid ett tillfälle föreslog en vaktkonstapel att de skulle lägga bort titlarna. Denne accepterade dock inte detta. Hade de "niat" varandra så pass länge kunde de fortsätta med detta.

Både Schöndell och Stahre kom ihåg när SJ:s fängstransportvagn gick ända till Vänersborg. Då var det inte ringa folknöje att gå ner till stationen och titta på de intagna som kom, ofta flera samtidigt. Detta var dock innan Schöndell och Stahre anställdes. På deras tid gick länge fängstransportvagnen mellan Stockholm och Göteborg och man skötte fångutbyte i Herrljunga. In på 50-talet gick de flesta transporter av intagna med tåg. Det var mycket allvarligt om en intagen lyckades rymma under transport, något som kallades "fångspillan". Rymningar från anstalt var ytterst sällsynta. Transporter skedde inte under ordinarie tjänstgöring utan på lediga dagar, länge utan övertid ersättning. Övertid ersättning liksom ersättning för arbete på obekvämt arbetstid tillkom först under 1950-talet.

Personalstyrkan var inte stor. Ansvarig var direktören/föreståndaren. På denna post skedde flera byten under Schöndell och Stahres tid. Vidare fanns en assistent/redogörare vilken mest hade administrativa och kamerala uppgifter. Överkonstapeln är redan nämnd. Han var ansvarig för sådant som städning och förråd samt var arbetsledare för vaktkonstaplarna. Vidare fanns en expeditionskonstapel med diverse skrivgöromål. Vaktkonstaplarna var åtta till antalet och arbetade i skift. En yrkesmästare var ansvarig för arbetsdriften. Vidare fanns en vaktfru och en kokerska. Vaktfrun var husmor och som sådan ansvarig för mathållningen. Dessutom ingick de båda kvinnorna i vaktstyrkan med uppgift att se till de kvinnliga intagna.

Vaktkonstapeln i tjänst var ansvarig för åtminstone en våning. Hela tiden var det intagna, som "flaggade på" för toalettbesök med mera. Vaktkonstapeln skulle vara i rörelse och fick i princip inte sitta ner. Å andra sidan var alla intagna de första åren inlåsta hela tiden och arbe-

tade då i sina celler. Ute var bara några få intagna: "eldaren", några städare och en skrivarfånge.

En inte ringa uppgift var att agera promenadvakt. Fram till 1950-talet var rastgården indelad i helt separerade "tårtbitar". Promenadvakten hade ett torn med utsikt över alla 10 "tårtbitarna". Det gällde att se till att de intagna hela tiden var i rörelse i sin "tårtbit" och inte försökte kommunicera med sin granne genom planket. När den intagne fullgjort sin promenadtid skulle vånings- och promenadvakten kommunicera så att ett byte av fånge skedde.

Rastgård, fotograf okänd.

Vid matutdelningen gick vaktkonstapeln och en förtroendefånge runt i anstalten. Maten ställdes på en bricka utanför cellen, tre celler i taget, cellerna låstes upp och den intagne fick sin mat. Proceduren upprepades, tre celler i taget, det tog sin tid. Maten var väl knappt ljummen när den siste intagne fick sin mat. Längre tillbaka, innan någon av mörkercellerna på varje våning gjordes om till toaletter, var det också motsvarande tömning av latrinkärln varje morgon.

På lördagskvällarna ingick det i vaktkonstapelns uppgifter att räkna upp och dela ut 21 ark av kriminalvårdens toalettpapper, vilket skulle motsvara veckans förbrukning. Samtidigt fick den intagne ett exemplar av den centralt utgivna tidningen "Ur pressen" med utvalda nyheter från den gångna veckan.

Prästen, eller predikanten som befattningen kallades, hade långt till-

baka betydelsefulla arbetsuppgifter. Först och främst skulle han hålla andakt varje helg. Den hölls från andra våningen. Hela anstalten var då öppen och golven mellan våningsplanen fanns inte. De intagna fick under predikan ha celldörren upphakad med den så kallade ”kyrkhaken”. Vissa särskilt skötsamma intagna fick till och med avnjuta predikan sittande utanför cellen. Därutöver hade predikanten samtal med de intagna och undervisade dem, inte bara i kristendom utan även i allmänna ämnen. Han hade även en kurativ roll. Längre tillbaka i tiden förde han journal över de intagna i kyrkobok. En av de präster som tjänstgjorde på anstalten var Yngve Rudberg som åren 1919-1936 var komminister i Vänersborg. Rudberg blev sedermera biskop i Skara stift.

De intagna skulle inte ha någon kontakt med varandra. Sådant förekom dock och de intagna var nog ganska medvetna om vad som hände i anstalten. Förtroendefångarna förde säkert runt budskap. Via toaletter och böcker skickades meddelanden. Vidare fanns systemet med ”knackning” i väggar och rör. Många gånger uppdagades dessa kommunikationsförsök men mycket läckte ändå ut.

Det fanns flera kategorier intagna. Dels de häktade, som väntade på rättegång, samt de som var dömda till fängelse, då ofta korttidsdömda som exempelvis rattfyllerister. Därtill fanns de som dömts till straffarbete, vilket utgjorde merparten. Slutligen fanns där de som var dömda till bötesförvandling. De som var dömda till fängelse hade en del iögonenfallande privilegier. De kunde till exempel få beställa sin mat utifrån. En tid satt en provinsialläkare på anstalten, vilken dagligen tog sin mat från stadshotellet. De som satt för bötesförvandling fick inte ut någon arbetsersättning.

Har det då suttit några kända intagna på anstalten i Vänersborg? Harald Bernhard Bengtsson, ”Bildsköne Bengtsson” kallad, var en känd brottsling på sin tid. Inte han, men väl hans något mindre beryktade kompanjon Folke Johanson, mer känd som ”Tatuerade Johansson”, satt flera omgångar på anstalten. Från senare år kan nämnas en internerad som blev känd som en av huvudpersonerna i det så kallade Norrmalmstorgsdramat.

Under och strax efter kriget satt det ett flertal spioneridömda på Vänersborgsanstalten. Denna kategori var ganska krävande. Som grupp var de mer medvetna om sina rättigheter än normalklientelet och hade kontakter ute i samhället. De spioneridömda var därför inte alltid lätta att hantera, detta nämnde både Schöndell och Stahre och det framgår även av handlingarna på landsarkivet i Göteborg. Sveriges läge var

ju under kriget ytterst besvärligt och känsligt. Klagoskrivelser, ofta hovsamt formulerade men skarpa till innehållet, förekom inte sällan från dessa intagna. Spionerna ansåg sig ofta oskyldigt dömda och såg sig som samvetsfångar och ville därmed ha särbehandling. På anstalten fanns både kommunister och nazister, vilket skapade spänningar. Kommunikation och information intagna emellan var, som nämnts, förbjuden men mycket sipprade genom. Under kriget satt en period den spioneridömda författaren Per Meurling på anstalten. Där satt även Herbert Wehner som var tysk flykting, också han dömd för spioneri. Wehner var då kommunist men blev senare ordförande för de tyska socialdemokraterna. Vid ett tillfälle klagade Per Meurling till Kungliga Fångvårdsstyrelsen över att en nazist fick ta in en mängd litteratur och skriva på en bok om judefrågan. I Per Meurlings handlingar finns åtskilliga klagoskrifter. Hans säkert mer kände medfånge Herbert Wehner har dock inte lämnat några spår efter sig och symptomatiskt är att varken Schöndell eller Stahre har något minne av honom.

De största verksamhetsförändringarna, som våra informanter Schöndell och Stahre omnämnt, skedde under slutet av 1940-talet då beslut togs centralt om att de intagna skulle få vistas i gemenskap under fritiden. Det sägs att en av de gamla vaktkonstaplarna uttalade: "Detta kommer att sluta med en skräll" och motståndet bland den äldre personalen var påtagligt. Schöndell och Stahre, som var yngre vid tillfället, hade inte så svårt för detta nya. Steget visade sig dock vara stort, och man fick backa tillbaka under något år. Arbetsdrift och fritid i gemenskap blev inte fullt genomfört förrän i början av 50-talet. Vid denna tid omvandlades bottenvåningen från bostadsceller till verkstadslokal, där också en del väggar slogs ut. Platsantalet reducerades därmed också. Vid denna tid lades även våningsplanen igen i anstalten och den tidigare planlösningen försvann.

Artikelförfattarnas egna minnesbilder

Nästa påtagliga verksamhetsförändring kom 1964 när anstalten blev en anstalt för interneringsdömda. På kort tid utökades vårdarpersonalen från 8 till 17, titulaturen hade då ändrats från vaktkonstapel till vårdare. Även verkstadspersonalen utökades och anstalten fick en tjänst som assistent med rent kurativa uppgifter. Denna förändring var dåligt förberedd. Man hade inte fått tydliga besked om vilka eventuella rättigheter de internerade hade, eller påstod sig ha. Personalen var också till stora delar ny. Därtill skall läggas att man hade en läkare som var mycket

frikostig med förskrivning av mediciner vilka i vissa fall var beroendeframkallande och rusgivande. Dessutom skickade förmodligen några andra interneringsanstalter inte, som det utlovats, sina "lättare" intagna utan i många fall motsatsen. Det tog en tid innan man på anstalten lärt sig sitt nya klientel, men efterhand "lärde" man sig också denna kategori. Många interneringsdömda var äldre och anstaltsvana och ville ha lugn och ro under tiden på anstalten. Dessa fungerade väl i anstalt. De flesta hade alkoholproblem, även om narkotika, mest hasch, kunde smugglas in i anstalten. Det fanns dock problematiska konstellationer bland dessa intagna som kunde skapa oro. Bland de internerade fanns vissa, vilka var riktigt besvärliga och skapade problem. Inför varje jul var det nästan mer regel än undantag, att intagna försökte sätta "lura"/mäsk på svårupptäckta ställen i anstalten. Denna alkoholhaltiga dryck bestod vanligtvis av vatten, vitt bröd samt äpplen/russin/socker. Denna drank luktade vidrigt och smakade förmodligen på samma sätt. Bland de interneringsdömda hade anstalten namn om sig att ha en väl utvecklad fritidsverksamhet och intagna lockade ofta till sig skådespelare eller andra artister som var i Vänersborg och uppträdde på Folkets Park eller på teatern.

Sedan kom den "stora kriminalvårdsreformen" år 1974 när anstalten blev en så kallad "sluten lokalanstalt". Då hade man lärt sig gruppen internerade och det tog emot att istället få arbeta med fängelsedömda. Denna gång var omvandlingen inte dåligt förberedd, men den gick trots detta inte helt smärtfritt. I början var flera internerade kvar och blandades med fängelsedömda. Det resulterade i spänningar mellan dessa grupper, något som slutade med upplopp och en knivskärning. Den nya gruppen intagna var yngre och mer högljudd och framförallt var det bland dessa fler med klara narkotikaproblem. Jakten att försöka hitta insmugglad narkotika var frekvent. Vid denna tid kom verksamheten, vid sidan av arbete i verkstaden, att bygga på undervisning via Komvux och påverkansarbete. En del äldre personal slutade och många nya kom till. Begreppet "p-14", alltså aktiviteter i grupp utanför anstalten ledda av personal, tillkom.

Straffjournalen

De intervjuer artikelförfattarna gjort med Henry Schöndell och Åke Stahre talar för att de intagna mestadels skötte sig väl och att det inte var påtagliga disciplinproblem. Deras uppgifter tar sin början på 40-talet. Bestraffningar förekom dock men hur såg det då ut längre tillbaka i tiden?

Alla bestraffningar skulle nogsamnt förtecknas i en "Straffjournal".

Artikelförfattarna har på landsarkivet studerat Vänersborgsanstaltens ganska tunna sådana från 1800-talet. Vaktkonstapeln eller överkonstapeln hemställde då i vördsamma ordalag att intagne N.N. skulle bestraffas för någon överträdelse. Direktören beslutade sedan påföljden. Det kunde röra sig om "inneslutning i mörkcell" under några dagar

Cell, foto Sixten Dahlstrand.

eller kanske ”förlust av sängkläder”. Man kan ju undra vad som var värst av detta?

Här följer några förseelser som bestraffats:

”Osnyggt i cell”

”Ritat på celldörren”

”Tittat ut genom fönstret”

”Kastat ut psalmboken genom fönstret”

”Försökt kravla sig upp i fönstret”

”Oljud och skrik”

”Rymningsförsök”

”Hängningsförsök” (Sic! Straffbart att försöka begå självmord)

”Försökt meddela sig med annan fånge”

”Utfarit i otidigheter mot de i cellen liggande andaktsböckerna”

”Stoppat av okynne drev i latrinerna”

Även dagens intagna bryter mot ordningsregler men kanske inte mot just ovanstående. Rubriken ”tittat ut genom fönstret” kräver kanske en viss förklaring. Förr var fönstren i cellerna små och satt högt upp. Det var absolut förbjudet att hiva sig upp till dessa gluggar. Cellerna skulle vara minutiöst städade men just i fönstergluggarna skulle det ligga ett rejält dammlager, så att det klart skulle synas om den intagne försökte hiva sig upp och titta ut.

Året 1896

På landsarkivet i Göteborg valde artikelförfattarna att studera kyrkoboken för ett år, alltså anstaltspredikantens journal över de intagna. Året som valdes var 1896. Det var ett bra år att använda då anteckningarna är många samt utförliga och de ger därmed en uppfattning av de intagna och vad som då hände.

Slumpvis valda anteckningar som ger en bild av livet på anstalten under år 1896:

Den förste som togs in detta år hette Johannes Gill-Andersson från Fritsla. Föräldrarna, båda döda, var torpare. Han hade tagit nattvarden första gången när han var 15 år och senast 1895. Gill-Andersson var gift och hade två barn, vad det verkar utflugna. Hans yrke uppgavs vara färgare. Vad var då hans brott? Jo, han var dömd för att ”olovligen ha flottat timmer i Häggån”. Straffet var 200 kr i böter. Dessa kunde han inte betala och han hamnade därför på fängelset i Vänersborg för så

kallad bötesförvandling under 23 dagar. Predikantens kommentar var ganska knapphändig. Gill-Anderssons kunskaper i kristendom och läsning var "godkända" men han var inte skrivkunnig. Han betecknades som "nykter".

Strax därefter skrevs en herre vid namn August Andersson från Gällinge i Halland in, sjöman till yrket och hemmahörande i Göteborg. Andersson var dömd för stöld till straffarbete till ett år och se månader men därutöver kom, att han efter frigivningen, skulle vara "förlustig medborgerligt förtroende intill dess fyra år förflutit". Att förlora det medborgerliga förtroendet innebar att man under den aktuella perioden inte fick ta offentliga tjänster eller andra tjänster som krävde särskild frejd. Man fick heller inte vittna i domstol eller nyttja sin rösträtt om man hade sådan. Andersson var uppfostrad i hemmet och pappan var snickare. Även för honom fanns uppgifter om första och senaste nattvard. Det var "tredje resan stöld". Enligt prästen hade han "förvånansvärd hög" kunskap i kristendom samt var läs- och skrivkunnig. Omdömet i övrigt var inte lysande. Han var en "suput" och "full vid brottet".

Det satt även kvinnor på anstalten. I slutet av januari intogs torparhustrun Emma Svenningsdotter från Marbäck, dömd till fängelse i tre månader för stöld samt "förlust av medborgerligt förtroende" i ett år efter frigivningen. Det var "första resan", vilket kan förklara den relativt korta strafftiden. Hon betecknades som godkänd i kristendom och läsning, men ej skrivkunnig. Anledningen att vi fastnade för Svenningsdotter var att hon vid intagningen var höggradigt gravid och den 23 februari, vad det verkar på anstalten, födde en dotter som fick namnet Selma Elisabet.

Satt det även långtidsdömda i Vänersborg? Den längsta strafftiden vi kunde finna detta år var straffarbete i sex år och det avsåg en torpare från Ärtemark vid namn Anders Andreasson. Straffarbetet var även kombinerat med "barnuppfostringshjälp" vilket innebar att han ålades betala underhållsbidrag för barn som han var far till.

Vi hittade även den ogifta pigan Anna-Charlotta Eriksson, som "råkat i omständigheter" och som omedelbart efter barnets födelse strypt det med en snara. Hon dömdes till två års fängelse för barnamord. Det talades om "förmildrande omständigheter" och att detta påverkat straffets längd.

Man hade även under 1896 en riktigt besvärlig fånge, en tysk sjöman vid namn Christoffer Drüger, dömd till straffarbete ett år för "första resans" stöld. Han hade "försvarlig kunskap" i kristendom samt var läs- och skrivkunnig. Där upphörde dock positiva omdömen. Han

betecknades som ”supare och full vid brottens begående”. Värre var att han var en ”fritänkare” och ”ständigt pockande på utbyte av böcker men vill inte läsa Guds ord”. Lägga till det att han var ”fräck” och varit ”störande under gudstjänsten”. Dock hade han mot slutet av strafftiden förbättrat sitt uppförande.

Anstaltens nedläggning

Redan 1984 påbörjades projektering av en ny anstalt men bygget genomfördes aldrig. Istället blev det en ny projektering med början 1993 och i oktober 1994 togs nya anstalten Brinkeberg, öster om centrala Vänersborg, i bruk. Gamla anstalten fick då namnet Borgen, för att kunna särskilja anstalterna. På grund av den då rådande platsbristen fick Borgen en nådatid men, som nämnts tidigare, kom den definitiva stängningen något år senare.

Anstalten Borgen stod tom några år efter nedläggningen, men efter ombyggnad blev den bostadsrätter vilka stod klara för inflyttning 2004.

Lars Magnusson

Sture Ivarsson

Behjälpliga med artikeln har varit kollegorna Ninell Land och Denny Mattsson.

Kanalförman i Vänersborg har räddat tjugotvå människoliv

”Manne ve Brona” berättar om sjöfarten i Vänersborg

Denna artikel var införd i Ny Tids specialnummer till Vänersborgs 300-årsjubileum år 1944. Texten undertecknades av signaturen T.F

Det står en silverpokal på buffén hemma hos Emanuel Johansson, nyligen pensionerad kanalförman i Vänersborg. Det är det synliga beviset på att ”Manne vé Brona” är Carnegiehjälte. Det var en pojke som föll i kanalen från en båt en dag 1917. Det blåste orkan och strömmen gick med åtta knops fart. Pojken följde med strömmen. Manne, som såg händelsen, tvekade inte en sekund. Han brukar inte göra det när någon är i fara, berättar de som känner honom. Medorstövlarna på hoppade han i vattnet från bron och simmade efter pojken. Han kommer också ifatt honom men just då gick pojken till botten och Manne hade rätt jobbigt att ta sig i land med de vattenfylldaorstövlarna och i den starka strömmen.

Emanuel Jansson har räddat många människor – 20 eller 22 – han minns inte så noga. Förresten vill han inte tala om sina räddningsbragder. I förbigående nämnde han att han räddade tre personer samtidigt i älven nära Göteborg. Det hade varit slagsmål ombord på en båt och alla

Viktor Emanuel "Manne" Jansson, legendarisk brovakt. Manne var son till Jan Petter "Farao" Jansson och bror till Ulrika "Rika" Jansson på Blåsut.

tre hade fallit i vattnet, där de låg och kämpade för sina liv när Manne kom i en båt och drog upp dem.

Att Emanuel Jansson haft krafter som räckt till för sådant syns på hans kämpagestalt. Han är en trygg och lugn man, en som man skulle vilja ha som sällskap om man befann sig i fara.

Han gick på sjön i unga år, började som trettonåring som kockpojke på en vänerskuta och seglade sedan på många vatten innan han 1899 kom till kanalverket i Vänersborg som brovakt. Där stannade han, de senaste 20 åren som Broförmän. För övrigt är han född på Blåsut 1878.

emot kunde fartygen få ligga i veckotal väntan på att komma igenom.

När vinden låg länge på nordosten kunde 60- till 70-tal skutor ligga förankrade, den ena intill till den andra och ute i yttre hamnen, i väntan på att vinden skulle vända sig så att man kunde ge sig ut på Vänern. Då var det som en skog av master där ute. Den längsta väntetiden jag minns hade en slup som hette Alfred. Den fick ligga i nio veckor och hela tiden blåste nordlig vind.

Vid sådana tillfällen var det ett rörligt liv i staden, där hundratals sjömän då uppehåll sig. De många ölstugorna och krogarna frekventerades livligt och slagsmål och bråk var inte något ovanligt.

När storm eller tjocka råder på Vänern är den ett farligt vatten för sjöfolk och den har krävt många offer. En svår olycka inträffade 23 oktober 1921 då galeasen Concordia gick på Normansgrund utanför Skräcklan. Det var snöyra och blåste nordostlig orkan. Concordia, som var lastad med plank, hade fyra man ombord och två av dem frös ihjäl under natten, då sjöarna ideligen bröt över fartyget. Det fanns inga möjligheter att komma de nödställda till hjälp. På morgonen, när vinden mojnade, gick man ut med en båt och bärgade de överlevande. De omkomna var två unga pojkar, som tydligen varit för dåligt klädda. Fartyget hade satt sig så fast på berget att det inte gick att få loss. Det höggs sedan ner.

I Dalbosjön mellan Normans grund och Naven ligger många fartyg som gått under i storm eller tjocka. Emanuel Jansson kan på stående fot räkna upp namnen på de flesta av dem. Den första från Vänersborg räknat är ångaren "Vadstena", som blev sänkt vid en kollision med ångaren "Regulus", vidare "Ragnar" som gick under efter en kollision i en storm. "Teodor" som var på nedgående lastad med props, försvann

i Dalbosjön, "Sture" gick bort en natt, och "Nora Bergslag" som ligger upp emot Naven åkte av berget och gick till botten när man skulle bärga den. På "Teodor" omkom en restauratris.

Vänersborg hade i slutet på förra århundradet en rätt stor segelflotta. Axel Andersson var den största redaren. Han hade tre tremastade skutor "Konstantin", "Klara" och "Hedvig" samt ett tiotal galeaser. Sjökapten Oskar Abrahamsson hade ett par segelfartyg och två ångbåtar, "Värmland" och "Vänern", och en broder till honom hade fem galeaser. Alltsomallt fanns ett tjugotal segelfartyg hemmahörande i Vänersborg. På den tiden fanns också ett par varv, som ägdes av von Platen.

Seglingssäsongen var kort, man lade upp redan i slutet av oktober och folket skingrades åt alla håll. Manskaper var i allmänhet från Bohuslän och de reste hem på hösten. De hade ibland eget folk med sig

Liv och rörelse i Vänersborgs hamn. Ibland fick Manne öppna bron ett femtiotal gånger på en förmiddag.

som besättningsmän. Men många var hemmahörande i Vänersborg. Man seglade mest med grovt timmer, som lossades på Tackjärnsbacken där en såg fanns. Propslasten gick vidare på järnväg till Göteborg eller Uddevalla, men sedan Lelångenbanan kom till det är det slut på propsfrakterna på Vänersborg. En stor del av Vänersborgsskutorna är nu upphuggna eller sålda. På Vänern finns nu inte en enda seglare kvar.

”Manne ve Brona” har tjänat kanalverket i 45 år. Han går och ser en smula rotlös ut. Manne står i begrepp att flytta från sin bostad i kanalverkets hus vid Residensbron en plats som Manne är knuten till med så många minnen. Huset ska rivas och en ny fast bro ska ersätta den gamla svängbron, där repet, som man drog då bron skulle öppnas eller stängas, ännu hänger kvar.

T.F

Om tillkomsten av en Frimurarloge i Vänersborg

En historisk tillbakablick

Av

Björn Wallin och Johnny Hagberg

Frimureriet är av brittiskt ursprung (Free Mason) som på engelska står för stenhuggeri. Ordet "Frimurare" är en från 1300-talet belagd benämning på vissa byggnadsarbetare, som i slutet av 1500-talet blev upptagna i murarnas skråsammanslutningar. Grundat på gamla skrådokument konstruerades med tiden en Ordenslegend som omtolkades så, att murarnas arbete symboliskt kom att liknas vid ett andligt byggnadsarbete med religiös anspelning. Det brittiska frimureriet spreds hastigt inom det brittiska öväldet för att sedermera spridas till den europeiska kontinenten.

Frimureriet infördes i Sverige med början i Stockholm 1735, genom bildandet av Gref Wrede - Sparre Loge, vars upphovsman Axel Wrede- Sparre blivit frimurare i Frankrike på 1750-talet. Kanslirådet Carl-Fredrik Eckleff, stiftare av "Tankebygggarorden" fattade intresse för den "nya" Frimurarorden och skapade ett eget höggradssystem, sedermera kallat "Det Svenska Systemet". År 1761 inordnades de svenska logerna efter brittiskt mönster i en storloge, Svenska Stora Landslogen.

Svenska Frimurarorden bygger och verkar på kristlig grund. Kristen religion fordras därför för medlemskap. Frimurarorden inskräper hos sina medlemmar lydnad för överhet och lagar, iakttagande av medborgerliga plikter och goda seder samt kärlek till nästan. Frimurarorden har aldrig tagit någon politisk ställning och har heller inga förbindelser med politiska samfund. Svenska Frimurarorden är ett självständigt nationellt samfund. Samtliga kungar från och med Kung Karl XIII och fram till kung Gustav VI Adolf och efter honom prins Bertil har varit Ordens Stormästare. Nuvarande kungen är inte medlem av Frimurarorden men är ordens Högste Beskyddare.

Svenska Frimurarorden omfattar Stora Landslogen, fyra Provinsi-alloger, fyra Stewardsloger, ett tjugotal Andreasloger och ett fyrtiotal Johannesloger. Orden har i dag drygt 15 000 medlemmar spridda till de flesta av landets städer. En särskild Orden; Kungliga Carl XIII:s Orden instiftad 1811, utdelas till frimurare av högsta graden, som gjort sig förtjänta av denna höga utmärkelse.

Svenska Frimurarordens stamhus i Sverige ligger på Blasieholmen i Stockholm- det så kallade Bååthska palatset (bakom Grand Hotell).

I Norge, Danmark och på Island tillämpas det Svenska Frimurarsystemet. Den 18 februari 1869 är en för det frimureriska arbetet i Vänersborg betydelsefull dag. Då recipierade (intogs) i Frimurarlogen ”Salomon à trois Serrures” i Göteborg, komministern i Lidköping Claes Johan Ljungström(1817-1882). Ljungström blev sedan vald 1871 till kyrkoherde i Västra Tunhems församling och tillträdde den befattningen följande år.

Ljungström hade nu kommit till en trakt där närheten till residensstaden, gjorde det möjligt för honom att träffa frimurarbröder av olika grader. Redan efter ett år på sin nya ort, Vänersborg, tog han det initiativ varur frimurarlogen ”Räta Vinkeln” föddes.

I november 1873 samlades ett antal frimurarbröder, som det visade sig finnas i Vänersborg med omnejd, till ett första konstituerande sammanträde. Efter ett par år, när brödraskaran vuxit och en brödrä-förening bildats, kom så frågan upp om att bilda en S:t Johannesloge i Vänersborg.

Förslaget mottogs med acklamation och ordförande, det vill säga Ljungström, fick i uppdrag att hos högsta Ordensledningen ansöka om att få instifta en ny loge. Den nya logen föreslogs få namnet ”Räta Vinkeln”, bildades 1875 och bär detta namn än idag. För logens verksamhet inköptes den före detta Gästgivargården på Kungsgatan av Vänersborgs stad. De ekonomiska möjligheterna för husköp liksom av inventarier grundlades i en aktieförsäljning där sammanlagt 387 aktier till ett värde av 9675 kronor tecknades.

Verksamheten utökades och för att få tillgång till ytterligare lokaler köpte man, i februari 1907, den fastighet som låg i hörnet av Kungsgatan - Vallgatan och som var grannfastighet till den fastighet man förvärvat 1875. Denna nyinköpta fastighet hade tidigare ägts av Tändsticksfabrikens grundare Robert Bergmark. Köpeskillingen var då 28.500 kr. Byggnaden bestod av ett trähus i två våningar och blev logens träffpunkt fram till att huset revs i början av 60-talet.

Den gamla logen på Kungsgatan. Etsning av Trollhättekonstnären Holger Karlsson.

Frimurarbröderna fattade nu ett för logens framtid, mycket betydelsefullt beslut om att uppföra en ny rejäl byggnad i tegel, som kom att ligga i hörnet Kungsgatan och Vallgatan. Den nya byggnaden skulle förutom logelokalen komma att innehålla en restaurang, tre affärslokaler, fyra kontorslokaler, en tandläkarmottagning samt trettiosju (!) bostadslägenheter. I källarvåningens garage skulle plats finnas för ett 50-tal bilar. Inflyttning i dessa fina och nya lokaler kunde ske under våren 1963. Det är i denna logelokal som Vänersborgs Söners Gillebröder brukar fira sin Högtidsstämma i november månad.

Den nya ordenssalen 1963. Foto: Okänd.

Räta Vinkelns interiör

Ibland sägs det att frimureriet är hemligt och att man inget vet om dess verksamhet. Så är inte fallet. Idag ligger exempelvis *Svenska Frimurare Ordens Allmänna Lagar* ute på nätet och var och en kan där läsa vad Orden syftar till och har för ändamål. Likadant är det med ordenslokalerna. De finns avbildade i minnesskrifter och andra böcker så deras interiör inte är på något sätt hemlig. Räta Vinkelns lokaler i Vänersborg lånas också flitigt ut till andra sällskap som kan beskåda denna vackra byggnad.

Det man direkt slås av vid inträde i logelokalen är den vackra stjärnhimmeln i taket. Sådana stjärnhimlar finns i flera ordenssällskaps lokaler. Ofta är det den stjärnbild som var dagen då logen invigdes. Det skulle för Räta Vinkeln betyda att det är stjärnhimmeln den 24 november 1875 som – kanske – är avbildad. Utan att gå djupare in i symbolikens mening kan man förstå, att trots att man är inomhus, så ska man uppleva att man är utomhus och kunna se upp på himlavalvet.

Sänker man sedan blicken så ser man fyra vackra, dekorerade, gjutna pelare. De är från den gamla logen och införskaffades troligen vid en renovering och utökning av logelokalen i slutet av 1890-talet. Enligt uppgift är pelarna gjutna vid Lundviks Mekaniska verkstad på Hamngatan i Vänersborg. Längst fram i lokalen finns ett vackert podium. Golvet har rutmönstrade kvadrater i svart och vitt som ger ett effektfullt intryck.

Räta Vinkelns första logelokal var, som nämnts, Gamla Gästgivarregården på Kungsgatan som inköptes 1875 för 20 000 kronor. Denna var logens hem i 85 år till dess att nya lokaler byggdes på Vallgatan och invigdes den 18 maj 1963. Denna byggnad var kostnadsberäknad till 3,5 miljoner kronor. När oljekrisen slog till på 1970-talet fann logen sig vara tvingad att sälja huset. Ett beslut som sett i backspegeln säkerligen var felaktigt.

Det mesta av den gamla logens inventarier följde med till det nya huset. Bland annat finns det sex vackra karmstolar som grundaren, kyrkoherden i Västra Tunhem, Claes Johan Ljungström, hade införskaffat vid ett ”obetänksamt köp i Göteborg” för 50 kronor och som överläts till logen. Samme Ljungström hade även införskaffat ett vackert ceremonisvård som nu är renoverat och finns i monter utanför logelokalen. Hans porträtt möter man också då man kommer in i huset från Vallgatan.

Ovanför podiet längst fram finns en baldakin och på denna återfinns

logens vapensköld. Skölden syns väl då den är färgrik. Alla frimurarloger i vårt land har sin egen vapensköld och som är godkänd av Frimurarordens Stormästare. 1875 var det kung Oscar II och det var den 26 april detta år som logen tilldelades rätten att bruka den sköld som komponerats av Ljungström.

Skölden är två gånger delad av färgerna rött, blått och grönt samt belagd med ett genombrutet hexagram, vars spetsar är åtföljda av bokstäverna D, R och F. Den översta röda färgen är kärlekens och blodets färg, den blå är trons färg, förtroendets, trohetens, livsluftens färg. Den understa gröna är slutligen hoppets färg, jordens, där människorna lever. Bokstäverna D, R och F betyder Deus - Gud, Rex- konungen och Fratres - bröder. Att Deus står i det röda fältet innebär att Gud är kärleken, vi ska älska Gud över allting. Rex och Fratres i det blå fältet betyder: Ge kejsaren vad kejsaren tillkommer älska varandra inbördes. Hammar: ordförandeskapets tecken, - cirkelpassaren: oändlighetens bild, - mursleven: bilden av allas gemensamma arbete. Sköldens cen-

Vänersborgs Söners Gilles Högtidsstämma 2019. Foto: Karl Bernling.

trum upptas av den Råta Vinkeln som mottar ljuset från den i Öster strålande solen.

Namnet Råta Vinkeln har säkerligen sin historia i den första frimurarföreningen som kallades "Grannarne" och som sedan 1873 hade samlats här i Vänersborg. "Grannarne" var deras offentliga namn men inåt kallade de sig för "Vinkelhaken". Den drivande kraften bakom initiativet var Ljungström.

*Artikelförfattare
Björn Wallin
f.d. Ordförandemästare
i Råta Vinkeln*

*Artikelförfattare
Johnny Hagberg
f.d. Ordförandemästare
i Råta Vinkeln*

Möbelexpressens Historia

Av

Magnus Karlsson

Här följer en berättelse om ett av Vänersborgs äldre och klassiska företag. Det handlar om B & P Karlsson Möbelexpress AB.

Det hela startade på Vänersnäs 1957 med bröderna Börje och Per Håkan Karlsson. De hade fått nys om att lastbilcentralen i Vänersborg skulle sälja sin gamla flyttbuss. De blev intresserade och tyckte att detta verkade spännande och roligt. Som stora starka bonnapöjkar, trodde de att det inte skulle vara några problem att bära tunga pianon och kassaskåp. Sagt och gjort, de lade ett bud på flyttbussen och den blev deras för 30.000 kronor. Då ingick även några gammiga flyttfiltar och några bärselar i sadelgjord. Först måste dock affären förankras hos Per

Äldre flyttbuss Scania Vabis 1965 års modell.

Håkans nyblivna hustru. Hon var en tuff Göteborgstjej och drömde kanske inte, i första hand, om att flytta ut till en småstad. Per Håkan fick lägga in all sin charm och förklarade:

- ”Anna-Lisa, du förstår, när bussen är betald, så blir alla pengar vi kör in våra.”

Alla som har ett mått av företagsekonomi, vet att det är lite väl förskönat. Hur som helst, hon gav sitt samtycke och bolaget kom i rullning.

Bröderna kämpade på. Det var ett tungt arbete. Avsaknaden av dagens hjälpmedel var total. Man packade porslin, böcker och småsaker i stora tunga trälårar. Många hus saknade hiss.

Arbetet gick bra och 1961 kunde man beställa en helt ny flyttbuss från Scania Vabis genom Granströms. Det var en skönhet med rundad kaross och även med dagens mått, ganska rejäl motor. Den rullade ända in på slutet av sjuttioalet. Totalt kom det, under årens lopp, att inköpas 18 st fullstora flyttbilar.

Bära flytt kan man ju inte göra själv. Därför har ett anseeligt antal frejdiga Vänersborgspojkar genom åren haft Möbelexpressen som extraknäck. Personal rekryterades friskt bland skötare på våra mentalsjukhus, Källshagen och Restad. De hade friveckor och nattskift, så det var ganska populärt att rycka in emellanåt och kanske till och med få en långtur till huvudstaden. Dessa herrar var ofta färgstarka personligheter och satte sin prägel på arbetet. Än idag talas det om hyss och upptåg från Ove Ängehagen, ”Lento” Svensson, Rune ”Fragall”, Olle Borg m.fl. Även en känd advokat i Gillets styrelse, har ett förflutet på åkeriet.

Trots det ansträngande arbetet, var trivseln alltid stor. Chaufförer som fick anställning, jobbade ofta ända tills pensionsåldern. Det blev en stark sammanhållning och man hjälpte varandra i alla lägen. Har man stänkat och stönat upp ett piano till högsta våningen tillsammans, blir man lätt vänner för livet.

Många trevliga fester hölls också. Man kommer länge att minnas utefesten på Grönvik, i mitten på 70-talet. Femton stora flyttgubbar åt, och inte minst drack, gott och mycket. Framåt kvällen kom det fram några främlingar och började mucka gräl. Per Håkan sa då lugnt: ”Det är bäst ni går härifrån, vi är starkast i stan och förhandlar i överläge.” De förstod då att det såg mörkt ut och lommade iväg.

Per Håkan var även intresserad av matlagning. Han hade varit koktrosschef i det militära och var van vid storkök. Emellanåt förekom

helgflyttar med mycket personal då han försåg hela styrkan med mat för dagen; frukost, lunch och eftermiddagskaffe. Det vattnas i munnen när man tänker på hundratals hemgjorda pannbiffar, kilovis med stekt lök, gräddsås och persika med vispgräddde till efterrätt. Övrig personal på arbetsplatsen, tittade avundsjukt, när flyttgubbarna blev serverade och mumsade.

Efter några år, blev en linje på Bilspedition till salu. Bröderna köpte denna och där ingick några lastbilar samt ansvar för turen Vänersborg-Göteborg. Det bästa jag visste var när jag, som liten pojke, gick hem från skolan och fick se lastbilen stå hemma på gatan. Då visste jag att det var en extratur till Göteborg på gång. Ofta var det ett stort lass att hämta till EPA-varuhuset i Vänersborg.

1968 inköptes en fastighet på Vassbotten i kvarteret Briggen. Det var en garagelänga bestående av ett tiotal stora platser. Det användes som möbelmagasin och för uthyrning. Det var ganska ruffiga och slitna omgivningar, så denna kåk smälte bra in där. Fastigheten var belägen ungefär där "Kvantumrondellen" ligger idag. Efter några år började den nya leden planeras. Den kom att hamna mitt på vår tomt och då löstes huset in, av kommunen.

1973 delade bröderna på sig. Börje tog hand om Bilspeditionslastbilarna och Per Håkan flyttbussarna. Möbelexpressen stannade kvar i Lastbilcentralens lokaler på Nygatan och hade möbelmagasin och kontor, där nuvarande Albinssons rör huserar.

Ganska snart efter brödernas uppdelning började Per-Håkan tycka att vi var trångbodda på lastbilcentralen. Det fanns industritomter till salu på Tenggrenstorpsområdet. Ett nybygge planerades och stod inflyttningsklart 1975-76. Det byggdes två liknande fastigheter samtidigt, av andra åkerier. Den ena på Vassbotten, bredvid leden, och den andra på Holmängen, vid båtgaragen. De byggdes i lättbetongblock, som var på modet då. Åkeriet flyttade till Tegelbrännaregatan med magasin, kontor och garage. Det var fantastiskt att ha allt samlat och alltid ha bussarna i varmgarage, året runt.

1985 inköptes ytterligare en fastighet, i samma område. Den hade tillhört Husvagns - Svensson. Nu kunde magasinsytan fördubblas. Fastigheten inreddes med stora förvaringsboxar, i plywood, som kunde staplas på varandra. Utrymmet blev maximalt utnyttjat och kundernas gods stod rent och dammfritt.

Per Håkan Karlsson visar stolt upp sin nybyggda Scania 112, ca 1985.

I tidiga nittioalet började det talas om generationsskifte. Per Håkan och Anna-Lisa ville varva ner och vid 1993 års bokslut tog min syster Lena Olsson och jag över aktierna i bolaget. Vi var ju bägge uppväxta i firman och kom ganska snabbt in i ruljansen. Efter ett par år fick vi förfrågan om att gå med i det rikstäckande branschförbundet, Sveriges möbeltransportörers förbund. Det visade sig så småningom vara en god idé. Vi knöt viktiga kontakter med andra flyttfirmor och fick genomgå kvalitetscertifiering med regelbundna revisioner. Detta gav oss full kontroll på allt. Dessutom kunde vi delta i de rikstäckande statliga flyttupphandlingarna, genom att slå oss ihop med andra kollegor i förbundet. Anbudet omfattade hela riket, vilket då blev för omfattande, men genom att dela upp kakan, fungerade det. Under ett långt tag blev det många uppdrag med flytt åt Skatteverket, Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen, Kronofogden m.m. i hela distriktet.

Magnus Karlsson och Lena Olsson.

Vi började även se över vagnparken. Flyttbussarnas tid var förbi, de hade blivit dyra och omoderna. Allt fler flyttfirmor satsade på bilar och släp med växelskåp. Det var egentligen en nödvändighet för europatrafiken. Med hjälp av luftfjädringen och stödben kan man ställa av bilskåpen och byta plats mellan bil och släp. Det är ju helt otänkbart att köra in i London eller Paris med släp. 1999 var det första ekipaget av detta slag klart att sätta i trafik. Detta blev mycket lyckat och har fungerat väl.

Möbelexpressen har alltid haft en bred kundkrets och många olika slags kunder. Man tror att en flyttfirma mest hjälper privatpersoner med deras bohagstransporter, men det har endast upptagit en tredjedel av verksamheten. Resten består av godstransporter, flytt av kontor, flytt åt kommuner, skolor, bibliotek, äldreboende osv.

Redan på sextioalet började veckobaserad trafik, på Stockholm, etableras. Bröderna fick nys om ett företag, som hette Elema Schönander, som behövde transporter av sina produkter bestående av avancerad sjukhusutrustning, såsom ex röntgenapparater och operationsbord. De sålde även Kifas rullstolar. Per Håkan hörde sig för och lyckades få

uppdraget. Det blev ett stort distrikt, från norra Värmland, hela Västergötland, Göteborg och ända till Halmstad i söder. Tillsammans med Lycksele express, Kristianstad express och en Stockholmsfirma, täcktes hela Sverige in. Detta blev en utmärkt plattform att bygga vidare på. Man fick även in en fot hos tillverkare av storköksutrustning. Möbelexpressen fraktade stora kylskåp, rostfria bänkar, snickerier och all slags inredning. Vem minns inte menytaflan på Domusrestaurangerna, där man valde sin maträtt genom att trycka på en knapp? Vår kund: Sjöö Fabriks AB, Solna, byggde dessa kök. Alla dessa levererade vi under 60-70-talet, i vårt distrikt.

Ett upplägg, som bestod i att samla ihop all utrustning till ett storkök, växte fram. Importgods och småsaker levererades till vårt lager i Vänersborg och det svensktillverkade hämtade vi upp själva. Sen levererades hela sändningen på överenskommet klockslag direkt in i köket, där montörerna omedelbart började bygga. Hundratals kök har levererats på detta sätt, framför allt till Stockholmstrakten. Detta system tillämpas fortfarande.

På 90-talet började bensinmackarna sälja varm mat. Vi levererade då samtliga Shell select-kök, i hela Sverige. Lager för detta hade vi på vårt magasin. Jag minns speciellt en julafton, då glaset till ugnen på stationen i Hasslerör utanför Mariestad, hade gått sönder. Ingen montör ville åka ut. Jag fick då frågan om vi kunde fixa detta, reservdelarna fanns ju hos oss. ”Självklart, det ordnar vi!” Jag var bara glad att det inte var Shell i Kiruna.

Under 80-talet började datorerna slå igenom på bred front. Vi lyckades få IBM i Stockholm att välja oss och våra kollegor, som deras huvudtransportör. Vi levererade ofantliga mängder dataskärmar och kopieringsmaskiner. Dessa var stora och tunga. De skulle ofta bäras upp flera våningar. Vid ett tillfälle hade Nya Värmlandstidningen i Karlstad köpt den största maskinen. Sex breda flyttgubbar från Vänersborg åkte dit för att bära upp maskinen för hand. Den vägde nästan 600 kilo. Allt gick bra, men lite lurigt var det nog. Om maskinen vickar till i trappan kan någon plötsligt få väldigt tungt.

Möbelexpressen hade även lyckan att bli huvudtransportör åt Teli i Vänersborg. Abonnentväxlarna var känsliga och måste transporteras i fordon med luftfjädring. Då passade flyttbussarna perfekt, de rullade ju mjukt och fint. Teli ringde in veckans leveranser, helt enligt deras önskemål. Det rörde sig om 4-8 transporter i veckan, utspritt i hela landet. Ett par bilar till fick inköpas. Detta var nog så nära drömkörningen, man kan

komma. Fullt betalt och kanske endast ett stativ till kund i t.ex. Norrland.

Därför blev det en hård smäll, när vår fina fabrik i Vänersborg tvingades lämna ifrån sig den tillverkningen. Två chaufförer tvingades lämna åkeriet och kavajen fick sys om.

Ganska snart började dock läget ljusna. Den stora bilfabriken i grannstaden fortsatte att växa och utvecklas. Det visade sig att de hade stort behov av allehanda flytttjänster. De var sedan sjuttioalet redan en etablerad kund, men nu ökade mängden uppdrag. Vi flyttade runt kontorsmöbler mellan alla kontoren, i en oändlig ström. Vi hade redan fyllt, tillsammans med Kinnarps, den stora byggnaden för teknisk utveckling, men i och med GM:s inträde på Saab ökade våra insatser ännu mer. Bilfabriken blev nu åkeriets största och viktigaste kund. Nya chefer kom till avdelningar och ville omorganisera och efter ett tag kom en ny chef och gjorde om allt igen. Det blev fullt arbete för flyttgubbarna, vi blev aldrig klara. Detta höll på tills någon kom på att man kunde flytta personalen istället för deras kontorsmöbler.

Saab anställde även mycket personal. Vi anlätades för att flytta hit bohagen för alla ingenjörer och chefer, som rekryterades. Det var också nu som utlandstrafiken drog igång på allvar. Saab hade väldigt mycket personal, arbetandes hos sina samarbetspartner i framförallt Europa. De jobbade ett eller två år utomlands och blev sedan utbytta. Vi hade förmånen att vara deras huvudleverantör, av dessa flytttjänster. Det gick många resor till Wiesbaden/Rüsselsheim, där Opelfabriken ligger, till GM:s huvudkontor i Zürich och till Vauxhallfabriken utanför Oxford.

Vi lyckades nu också få kontakt med en speditör, för internationella bohagstransporter. På så sätt kunde vi få returlaster, vilket inte är det lättaste annars. Det blev en del lönsamma resor.

Utlandstrafiken kunde vara väldigt trevlig men ibland blev det knivigare.

--

Anekdot

Vid ett tillfälle hade vi en Saabflytt till Budapest. Speditören fyllde på med bohag till Wien och Bratislava. Det blev fullt lass i både bil och släp. Jag skulle ha med min duktigaste lasthjälpare som råkar vara född i Tjeckien och som behärskar språken. Vi hade gjort många tunga resor ihop tidigare, men den här gången blev han akut sjuk och kunde inte åka med. Det gick inte att snyta fram någon ersättare med kort varsel, så jag tog med min tolvårige son, som är stor och stark.

Redan på Tysklandsfärjan började det krångla. Sonen hade glömt

sitt pass och någon sa att man måste ha ”grönt kort” i Ungern. Vi ringde kontoret och bad dem skicka dokumenten till Wien, där de skulle hämtas på DHL.

Jag hade tänkt köra kortaste vägen till Bratislava, genom Tjeckien. Nu fick vi justera planen och ta den längre vägen till Wien via Nürnberg och Linz. Detta sinkade oss en halv dag ungefär. Väl inne i Österrike märkte jag att den sk. ”Go Boxen”, dvs sättet att mäta avgiftsbelagda kilometersträckan, inte fungerade. Den plingar till varje gång man passerar under en speciell båge. Vi stannade på första bästa bensinmack och köpte en ny sådan manick. Jag bad den snälla flickan i kassan att programmera den för lastbil med släp. Allt gick fint och vi körde vidare till Wien.

Framme i den österrikiska huvudstaden, kunde vi leta upp DHLs kontor och hämta ut kurirbrevet med de viktiga handlingarna. Vi parkerade även släpet där, för att slippa dra det med oss till Slovakien. Dagen därpå åkte vi över gränsen och fram till avlastningen i Bratislava. Vi lossade hela dagen och det blev sent. Vi tog oss tillbaka till Österrike och parkerade för natten på ett Autohof. Jag var nu ganska trött och sliten efter att inte kunna dela körning, ansvar och bekymmer med en vuxen kollega. Därför somnade jag som en stock, i den mysiga Scaniahytten. Mitt i natten väcktes jag av bultande på dörren. Först tänkte jag att det var rånare, men sen såg jag två konstuplar, när jag kikade fram bakom gardinen. Jag var alldeles yr och nyvaken, men öppnade dörren och frågade vad de vill. De svarade myndigt på tyska: Ni har problem med er ”Go box”. Jag förstod ingenting, men fick kliva över i deras polisbil och lyckades till slut förstå att boxen varit inställd på endast lastbil, inget släp. Nu blev det snurrt igen, släpet stod ju i Wien och boxen var ju ny. Det visade sig att den snälla flickan hade gjort ett misstag på inställningen vid köpet. Släpet var inte registrerat och de sökte upp mig, för de kunde se mellan vilka bågar på motorvägen, som jag fanns. Det blev dyra böter och jag tyckte inte flickan var så snäll längre!

Dagen därpå åkte vi mot Budapest. Kunden mötte upp utanför staden och lotsade in oss till adressen i centrum. Vi lyckades, konstigt nog, parkera nära kundens ingång. Det blev återigen en tung dag. Vi var inte klara förrän sent på kvällen. När jag kom ut till bilen såg jag en parkeringsvakt som bötfällde mig. Jag tog emot lappen, men slängde den direkt i papperskorgen, när vakten gått.

Nu skulle vi bara ta oss ur staden, sen var det värsta gjort. Vi följde noga samma väg ut, men vid ett vägskil mindes jag fel och hamnade åt

ett annat väderstreck. Jag körde envist vidare, i förvisning att jag till slut skulle komma till ringleden. Vägen blev smalare och smalare och jag tvingas inse att jag kört helt vilse. Det var beckmörkt, jag var både trött och hungrig. Plötsligt dök en taxi upp. Jag lyckas få kontakt och frågade vad han ville ha för att lotsa mig tillbaka genom stan och ut på motorvägen. Hans pris var hutlöst så jag gick därifrån i mörkret, men ångrade mig strax och sprang tillbaka. Vi kom överens, men han ville ha någon slags pant, så att jag inte skulle smita. Han pekade på min son och sen på sin taxi. Så fick det bli. Johan åkte före i taxibilen och jag körde efter. Det blev en hisnande färd genom stan. Taxin körde som en tok. Jag tvingades köra mot rött flera gånger, jag fick ju inte tappa bort min pojk. Till slut stannade han och vi var på rätt sida. Hemresan blev lugn och behaglig, men det var väldigt skönt att komma hem, den gången.

Lunchrast med gasolköket på rastplats utanför Geneve.

En annan nisch som blev viktig för åkeriet var transporter av oemballerade motorcyklar. Det startade med några uppdrag åt Bike i Trollhättan. En av ägarna där var bror med vår chaufför. De hade stora problem att skicka sina ömtåliga och dyra hojar, runt om i landet. Det blev ett bra alternativ att låta oss göra detta. Vi stoppade om dyrgriparna

med våra flyttfilter och spände försiktigt fast dem. Kunderna slapp att hantera dyrt och krångligt emballage och cyklarna levererades direkt till dörr. Detta utmärkta arbetssätt upptäcktes så småningom av flera handlare och efter några år blev vi bäst och kanske ensamma i Sverige om detta koncept.

Årets höjdpunkt var alltid MC-mässan, sista helgen i januari, vartannat år i Stockholm och vartannat i Göteborg. Detta blev med åren ett väldigt stort och omfattande uppdrag. Vi hade nästan alla stora general-agenter som kunder. Då mässan startar på torsdagar, fraktas hojarna in, redan på tisdag och onsdag, då det känns ganska lugnt och behagligt, men på söndag stänger mässan kl.17, och allt ska vara tomt till kl 24! Vi lyckades varje år få tillträde till lastplatserna före alla andra och slapp sitta i kö utanför, och kunde på så sätt börja lasta direkt. Vi körde dit med samtliga fordon och släp och ca 10 man.

Detta var en enorm logistisk utmaning. Varje bil lastar 12-14 hojar och vi hade flera hundra, att hantera. Först körde vi alla cyklar som skulle lokalt, sen lastades de som skulle transporteras långt. Vi hade bl.a. BMW som kund och deras fina cyklar kördes alltid direkt till nästa mässa som är i Helsingfors. Där stannade vår chaufför, för att sen ta dem vidare till Oslo. Ett annat år körde vi ett femtiotal hojar till mässa i München. Förutom alla handlare och privatpersoner, var det många transporter till olika jippon och mc-träffar. Vi hade också förmånen att leverera polisens hojar.

En annan bas i Stockholmstrafiken blev det, när vi kunde knyta den stora soffaffären i Mölndal till oss som kund. De hade lager där, men butiker både i Norrköping och Stockholm. Vi levererade direkt hem till kunden, enligt en turlista som upprättades inför varje veckotur. Man bar upp sofforna till kunden, emballerade av, monterade ihop, tog betalt, samlade ihop skräp och ev. retursoffor samt störtade vidare till nästa kund. Detta var ganska stressigt. Det räckte med en enda liten motgång så hamnade man efter tidsschemat och stockholmarna ringde snart och började gnälla.

Vid tiden runt 2010 började jag och min syster inse att inget av våra barn ville fortsätta som åkeriföretagare. De förstod inte tjusningen med att bära boklådor och pianon. Vi började tala om försäljning av livs-verket. Dessvärre började nu Lena bli sjuk Hon kämpade på ett par år, men hösten 2013 tvingades hon ge upp och lämnade oss för gott. Min storasyster, kollega och bästa vän.

Jag stod nu själv med åkeriet. Den gamla energin och entusiasmen var som bortblåst. Under hösten 2015 fick vi kontakt med familjen

Hallsten, som visade intresse att driva åkeriet vidare. Vi kom överens och de köpte bolaget. Med sorg i hjärtat, men samtidigt med en stor lättnad, tog de över alltihopa. De köpte även den fastighet där lastbilarna står, men jag behöll magasinet där jag idag driver "Karlsson Magasin".

Vi hoppas detta anrika åkeri får fortsätta att frodas i ytterligare många år.

Ett arbetslag ca 2002, Ingemar Kuoppala, Arne Larsson, Klas Uno Francke, Ove Svensson, Göran Fransson.

*Artikelförfattare
Magnus Karlsson*

Residensgatan 24 i april 1984. Reklamtavlan gör reklam för Luxor datorer. Huset revs några år senare för att ge plats för parkeringsplatser för olika myndigheter. Foto: Karl Bernling.

På parkeringsplatsen på Residensgatan 24 står sedan sommaren 2020 en arbetsbod för vaccinering uppställd, tillhörande Nordstans vårdcentral. Foto augusti 2021: Karl Bernling.

Med Stellan Granat på fotografisk vandring genom 1960-80-talens Vänersborg

Del II

Gillebrodern och antikvarien Stellan Granat (1948-2004) var hängiven födelsestaden Vänersborgs historia. Under en lång följd av år deltog han i Årsskriftnämndens arbete och publicerade ett flertal artiklar i Årsskriften. För dessa insatser tilldelades Stellan Gillets medalj år 1998.

Under ungdomsåren i Vänersborg såg Stellan, ofta med sorg, hur flera äldre kulturhistoriska miljöer gick till spillo genom den nya tidens exploateringar. Han kom därför att, från 1960-talet, fotodokumentera centrala staden och dess omgivning. Främst intresserade sig Stellan för äldre miljöer på väg att försvinna men han kunde även rikta kameran mot olika händelser som han ansåg borde dokumenteras såsom exempelvis studentfiranden eller högertrafikomläggningen.

Efter Stellans bortgång 2004 donerade hans syskon, Eva och Lenart, hans efterlämnade fotodokumentationer till Vänersborgs museum. I Gillets Årsskrift 2018 publicerades närmare ett 30-tal av Stellans fotografier samt en personhistorisk presentation. Stellans fotografier väckte stort intresse varför Gillet nu väljer att visa ytterligare exempel ur gillebrodern Stellan Granats bildskatt.

Bilderna som följer är beskurna för att bättre passa i denna skrift. Negativen har blivit digitaliserade och tilldelats ett filnamn som följer Stellan Granats uppordning i negativpärmerna. Filnamnen anges vid varje bild. Dateringarna är Stellan Granats egna och bildtexterna är skrivna av Micael Eriksson. Negativen liksom de digitala kopiorna finns i Vänersborgs museums bildarkiv. Det går även att se alla bilder på Digitalt museum.

Gammalt möter nytt på Kungsgatan. Landshövdingehuset från början av 1900-talet med anrika Tullens café möter det under år 1960 uppförda polishuset. Foto april 1966. (SG00025-008)

Kungsgatan. Sista dagen med vänstertrafik 2 september 1967. (SG00004-042)

Kungsgatan. Första dagen med högertrafik 3 september 1967. (SG00004-046)

Det gamla Bergmarkska/Brunska huset i korsningen Kungsgatan - Vallgatan står inför rivning. Frimurarlogen, som även ägde grannhuset, inköpte huset 1907 och hade här sina ordenslokaler. Foto januari 1961. (SG00025-004)

Frimurarlogens nybygge. Foto 17 juli 1962. (SG00025-005)

Frimurarlogens nyuppförda hus. Foto 13 augusti 1963. (SG00025-006)

Skofabriken A.F. Carlssons hus på Kungsgatan 7. Huset revs i augusti 1964 för att lämna plats till Vänersborgs tredje varuhus. Foto juni 1964. (SG00024-010)

Kungsgatan. Foto ca 1970. (SG00024-007)

Korsningen Edsgatan – Kungsgatan. Foto juni 1968.

Den gamla träfastigheten på Edsgatan 9-11 där bl.a. A. Joh. Larsson hade sin maskinfirma revs under oktober 1966. Foto september 1966. (SG00032-003)

Ett parti av Edsgatan där bildens gamla trähus står kvar ännu in i våra dagar. Foto februari 1968. (SG00032-002)

Edsgatan med anrika affärsrörelser. Foto mars 1970. (SG00031-008)

Edsgatan 35. Gårdshuset brandhärjades 1969. Foto januari 1968. (SG00030-008)

Sparbankens PR-kortege på Edsgatan. Foto 24/10 1965. (SG00003-035)

Drottninggatan västerut. Närmast t.h. det rivningsmogna nr 40. Foto 1969. (SG00029-001)

Rivningen av Drottninggatan 40 pågick januari – mars 1970. (SG00028-003)

Korsningen Kyrkogatan - Kronogatan. Foto juli 1968. (SG00055-011)

Enligt gammal hörsägen ska huset på Kyrkogatan 28 varit det första som byggdes efter branden 1834. Kanske satt också stadens sista skvallerspegel på detta hus. Se fönster på andra våningen. Foto juni 1968. (SG00055-010)

Sundsgatan österut. Foto ca 1970. (SG00056-008)

GM-återförsäljaren Karlges har övergivit Hamngatan och flyttat över all verksamhet till Östra vägen. Foto 1970. (SG00061-007)

Tiden med mekanisk verkstad och senare bilfirma är över på Hamngatan 6. Foto 1970. (SG00061-008)

Innergården vid Hamngatan 6. Här låg från 1850-talet Blüchers bryggeri och delar av byggnaderna härrör från bryggeriepoken. Foto 1970. (SG00061-009)

Hamngatan 14, "Garna-Hörnet" i kv. Syrenen. T.v. om huset gick Kokhusgränd ner över det Spaakska bränneriberget till sundet. Foto våren 1964. (SG00008-086)

Vallgatan vid före detta garveriet. Foto september 1972. (SG00048-008)

Vallgatan 1 – 3, det senare under många år ägt av den i Vänersborg välbekanta Hallonqvistska släkten. Foto 1970. (SG000048-010)

Nordvästra hörnet av korsningen Vallgatan - Gasverksgatan. Huset fick lämna plats för det stora bostadskomplexet i kv. Narcissen. Foto februari 1964. (SG00016-005)

Nygtutningen av skulpturen Bältespännarna invigs framför Vänersborgs museum. Foto 11/3 1964. (SG000001-001)

På väg... Foto 1968. (SG00017-005)

Edsvägen sydvart. Foto juni 1968. (SG00033-001)

Beatebergs handelsträdgård vid Edsvägen strax innan rivning. Foto december 1968. (SG00033-002)

"Skåningarna bygger radhus på extrakvot på Beatebergstomten" rapporterade ELA i september 1968. Foto 1969. (SG00033-003)

Östra vägen. Foto 1965. (SG00017-011)

Innergården vid Residensgatan 13. Foto februari 1968. (SG00051-005)

Ceders livs på Nygatan 27A. Foto 1972. (SG00060-007)

Claessons kiosk på Storgatan. Erlander och Dubcek på löpet. Foto 1969. (SG00062-009)

Shell Smyget. En liten skylt t.h. visar vägen till Stallbackakonsortiet bro p 979, och om några få år är inte detta längre huvudvägen till Trollhättan. Foto sent 1970-tal. (SG00147-008)

Karls grav strax innan kanalfördjupningen påbörjades 1972. (SG00062-009)

Denna tegelbyggnaden stod på Kronogatan 52 i vad som förr benämndes Östra Haga. I gatuplanet fanns Andersson och Johanssons specerihandel och i det lilla hörnhuset vid Östergatan, som här endast är ett avtryck på gavelväggen, låg Hagaboden. Tegelhuset revs 1965 för att lämna plats åt Riksbyggens två fyra våningsbyggnader med 104 lägenheter och ett för den tiden gigantiskt garage under jord med plats för 90 bilar. Saneringen av stadens kvarter var nödvändig men den raderade raskt och skoningslöst ett stort stycke av stadens bebyggelsehistoria, något som Stellan Granat var högst medveten om då han var ute med kameran och dokumenterade sin föröddas stad. Foto 1963. (SG00060-003)

ÅRSKRÖNIKA 2020

”Tillsammans” var det signum som så varmt och kärleksfullt präglade Vänersborgs jubileumsår 2019. Ingen kunde ana att såväl nationella som globala direktiv i exakt motsatt riktning skulle komma att ge det följande året en kuslig domedagskänsla. ”Håll avstånd!”-”Stanna hemma!” är de regler som gäller sedan pandemin la sin våta filt över hela mänskligheten. Så här i slutet av detta märkliga år är det fortfarande oklart när, eller om vi någonsin mer kan ses under normala former igen. Sommarolympiaden fick ställas in. Den globala turistnäringen har kollapsat. Allt detta har man trots allt ändå förstått och kunnat bearbeta. Däremot att vi tvingats ställa in Gillets Jubileumshögtidsstämma har vi ännu inte förstått hela vidden av. Den obarmhärtighet viruset visat Vårt kära Gille har tvivelsutan skurit som en kniv i Gillets hjärterötter. Till och med vår glädjespridande Ålderman har undslupit sig ett och annat okvädingsord om det lilla Coronaviruset, som trots sin litenhet (det går ju 10 000 på 1 mm) lamslagit en hel värld. Som den gode pedagog åldermannen är gjorde han oss påmind om att det kunde varit värre. I lokalbladet beskrev han som exempel härpå, den stora stadsbranden 1834, och på en helsida avbildades han med barsk min på kolerakyrkogården och lät oss förstå att ”Det var värre förr!” Den oro och ångest som drabbade oss med pandemin i mars är svår att beskriva. Men innan vi har ett vaccin och kan återskapa framtidstro, är det bra att erinra sig hur smittkopporna konstaterades globalt utrotade 1980 och att man i år förklarat Afrika fritt från polio. Det vaccin som är i stöpsleven ingiver ändå hopp. Konsekvenserna av att hålla avstånd, arbeta hemma, hemestra, näthandla och att inte åka kollektivt eller flyga är både tankeväckande och lärorikt. Det är också krafter som formar om vårt samhälle. Näthandeln som exploderat, har t.o.m. fått Systembolaget att ordna med hemleveranser. Ett faktum som gett Svenska Akademin anledning att omvärdera innebörden av ’hemkört’.

Samlivet i familjen stimuleras och försäljningen av sexleksaker skjuter i höjden. Det finns anledning att förvänta en babyboom 2021. Hjärnan syresätts, näringsämnen och signalsubstanser frigörs och vi

känner oss fantastiska vid den hälsofrämjande motion som den fysiska kärleken innebär. Samtidigt rapporteras att de tyska bordellerna fullkomligen går på knäna och man har tvingats sparka personalen eftersom kunderna ligger hemma.

Pandemin stängde ner en hel värld, förutom Sverige. Vår nya nationalidol statsepidemiologen Anders Tegnell stod på sig och hävdar, ännu i skrivande stund, att stränga direktiv skall räcka. Om befolkningen är följsam ska Sverige kunna undvika det ”lockdown” som resten av världen lider under. ”Fan tro’t,” sa Relling.

För att hålla modet uppe i Gillet diktades följande karantänssnapsvisa på melodin ”Skånska slott och herresäten” :

När folkhälsan sviktar då får vi ta smällen.

Hålla oss skilda det kräver Tegnellen.

Men snart är vi åter uti samma hus.

Firar med OP och får ett vi-rus.

Krönikans traditionella rapportering från idrottsarenor globalt och lokalt har sin självklara begränsning ett år som detta, när nästan alla sportevenemang har ställts in. Duplantis världsrekord på 618 cm i stavhopp skedde precis före Coronautbrottet och renderade honom en rättmätig Dagbladsmedalj. Nu gäller bara att han inte hinner tröttna innan vi eventuellt får ett olympiskt spel igen.

Cykeln har fått renässans när vi inte ska trängas på buss eller tåg. Svenskarna cyklar 2,7 miljarder km per år och nu köps det cyklar som aldrig förr. Våra lyhörda lokalpolitiker har beslutat om nio nya cykelvägar som ska verkställas runt om i våra vackra omgivningar. En vänersborgare som lyfter cykelmotion till en ny nivå är Lars Skantz som cyklade från Riksgränsen till Smygehuk på en vecka. När han kom hem drog han Hallbergsbacken upp och ner 122 gånger. Det gick åt fyra pizzor, 14 000 kalorier, men så samlade han också in nästan 100 000 kr till Cancerfonden. Applåd!

Bosse Tallbo kan också samla pengar. För 30:e året i rad har hans ivriga och karakteristiska lockrop i gågatekrysset skapat multum till VHC via billetteriet. Bosse blev heller inte lottlös då han föräddades middag hos självaste landshövdingen för sin flit.

Camilla Oresvärd har kommit ut med en ny bok *Älvdansen*, som är uppföljare till den kritikerrosade boken *Brudslöjan* om Vargön och mystiken kring våra berg. Daniel Stewart som också är bördig från Lilla Paris är debutförfattare till romanen *"Osannolik Vänskap"*. En annan författardebut är NÄL-kirurgen Rickard Karlsson som delger oss sina mångåriga erfarenheter av mänskliga möten i boken *"Konsten att möta sig själv och andra."* Extra tänkvärt i Coronatider när såväl handslag som kramar blivit tabu. Statsminister Löfvens ord: "I Sverige tar vi både män och kvinnor i hand", har kommit i en annan belysning. Likaså slöja och niqab, som en del skolor förbjudit för att det hindrar igenkänning, kommer också i en annan dager nu när många väljer att dölja sig bakom en ansiktsmask. Fast när man ser hur tokigt vissa använder sina munskydd, så begriper man att en del blir gravida trots att de använder preventivmedel. Det påminner föresten om Sven 'Pärlans' liknelse mellan Trollhättebor och spermier. "Jo," sa Sven, "Det är inte många det blir människor av!"

Vår kära Emma Hamberg som prenumererar på en plats i krönikan gör sig i år uppmärksam med tv-serien "Sommaren 85". Där har hon döpt om vår stad till Braxinge. Emma växte upp som granne till det ökända porrtryckeriet i Öxnered och med dessa raffinerade minnen skapar hon miljöer på skärmen, som får oss som var med på den tiden, att både skratta och rodna igenkännande.

Nästa mediala prenumerant är årskriftsnämndens Bo Knutsson som bara genom att fylla år kablades ut med en helsida i ett trettiotal riks- och lokal-medier i hela vårt avlånga land. Säg vad man vill om vår spänstiga broder men han är en jäkel på att marknadsföra gamla föremål.

Fotboll är i sanning en publiksport. Därför blir det pannkaka av allt när publiken utestängs på grund av pandemin. Säsongskort har gjorts om till "schäslongskort" där tanken är att man ska betala en slant för att få sitta hemma och se fotboll på tv. Jag säger bara: "Det är ingen succé!" I och med detta var det inte många som såg när VIF tog klivet upp i division 1, men vi får väl ändå tro att detta osannolika har skett.

En rörd gillebroder, lagledaren Hans Adolfsson, kunde glädja sig åt att 13 års kamp ifrån botten i division 5 nu givit detta lysande resultat. Applåd! Framgången har dock sina sidor för nu måste Vänersvallen restaureras för stora pengar för att uppnå division 1-standard. Men så mycket läktare behövs kanske inte, så länge som publiken inte är välkommen. Ett kamerastativ kanske räcker?

Gillebroder Peter Asp har många olika bollar i luften. I år har han varit med om att spela upp Vargöns Pingis till division 1. Även det en lagprestation som heter duga.

Vänersborgs idrottsflickor har som vanligt visat framfötterna och rugbylaget tog ännu ett SM-guld. Som gräddes på moset förädrades lagkaptenen Minonna Nunstedt gilletts ungdomsstipendium på 10 000 kr och utbildades traditionsenligt med åldermännen utanför Gillets vackra hus på Kronogatan.

Gymnastikföreningen tog en silvermedalj i riksmästerskapet och gillebroder Eddie Prins dotter Nike fick brons i fristående. 'Golden Girl' lär vara världens största turnering i damboxning. Därför är det särskilt imponerande att Vänersborgsfightern Liza Berger dök upp från ingenstans och vann finalen mot engelskan Maddy Walker vid tävlingarna i Borås. Vad männe bliva av denna hårtslående puma.

Med buller och bång manövrerades vårt kommunalråd Marie Dahlin och kommundirektören Pascal Tshibanda ut för ett år sedan. Nu när gillebröderna Gunnar Lidell och Bo Karlsson lämnar sina rådsposter sker det lugnt och fint och dessa ämbeten axlas av två andra gillebröder, nämligen Henrik Harlitz och Mats Andersson. Gillets herravälde i kommundirektörens bibehålls således på ett betryggande sätt. Däremot kan inflytandet över vår nya Kommundirektör Lena Tegenfeldt behövas via andra kanaler. Nu när anställningsintervjuerna till kommunens tjänster sker via en robot så öppnar det kanske nya vägar att utöva inflytande på.

Trotjänare som lämnar politiken får man ha fördragsamhet med, men hur det ska gå för Stadsmusikkåren när gillebrodern Ulf Wadenbrandt lämnar över taktpinnen till Mattias Lanhage. Det står skrivet i stjärnorna. Ulf har firat triumfer som principal guest conductor i Russian Philharmonic Orchestra i Moskva och har begränsat med tid för oss, men Gillet tackar för allt gott du gjort och önskar lycka till. Sparka Putin hårt på smalbenen och säg att han gärna får vara lite snällare.

Aurora-festivalen, som bytt namn till Old Ox, har haft det lite stökigt i år av många skäl. Finansieringen från regionen har sviktat, men många röster har höjts för att fortsätta musicerandet och det har resulterat i stabilisering av ekonomin. För Vänersborg, som Musikens regionhuvudstad är det viktigt att stödja denna väletablerade institution även om det kanske sker under lite andra former i framtiden.

Vänersborgs Lucia försvann! Plötsligt har tiden runnit ut för denna megatradition i Lilla Paris. Ibland sker förändringar så fort att man inte hinner med. Som väl är finns det några som håller koll på riktigt snabba tidsförlopp och på Goethe-universitetet i Frankfurt har man lyckats mäta hur lång tid det tar för en foton att passera en vätgasmolekyl. Det tog 247 zeptosekunder. Det är den kortaste tid som uppmäts hittills. En zeptosekund är 1 biljondel av 1 miljarddels sekund. Det är 0,0 följt av 19 nollor och en etta. Det är när man fattar att man ingenting begriper som man äntligen har förstått.

Sverige har fått sin första planet utanför vårt solsystem. Den döptes till Isagel, som var namnet på piloten som styrde Harry Martinssons rymdskepp Aniara. Rymdskeppet kom ju tyvärr ur kurs i atmosfären och styrde vidare ut mot oändligheten. Kanske det hade gått bättre om Isagel före färden ut i rymden gått utbildning hos Henrik Berglund. Henrik är lärare på Vargöns trafikskola och har korats till Sveriges smartaste chaufför. Alternativet hade annars kunnat vara att låta Jessica Meir köra Aniara. Hon blev nämligen i år den första svenska kvinnliga astronauten och den andra svensken efter Christer Fuglesang i rymden.

Älgstammen på bergen ökar. Träälgen vid Lilleskog har fått en kalv. Någon ovanligt omtänksam Vargöbo har försett älgen med ansiktsmask och tvättat den så att den skulle föreställa ren och vara svår att identifiera i samband med älgjakten.

Kören Björnligan med flera välljudande gillebröder har varit i Spanien och skördat stora framgångar. Sorgligt nog så har körsång visat sig sprida Coronaviruset effektivt, så all körsång ligger i träda tills vidare. Om man inte kan tävla i körsång, så finns det ofarligare tävlingsformer. Fredrik Berglund och David Sereus har genomfört SM i kortspelet "Finns i sjön". Det gick av stapeln på Restad gård och första svenska mästaren blev Carina Torpenberg från Grästorp.

De gamla vapendragarna Hinka-Sven och Kalle Förhuden satt i plantaget och drog en spader på den gula soffan vid Mandråparen. Då

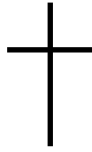
säger Kalle: ”Har du funderat på varför det blivit så populärt bland gubbarna att klippa sig där nere?”

”Ja,” sa Hinka-Sven. ”Det vet du väl Kalle, hur det blir när man klipper gräsmattan. Då ser ju trädgårdstomtarna mycket större ut”.

Lilla Paris

Allhelgona afton 2020

Lars Salonen
Krönikör

Minnesord

Under tiden juni 2020 juni 2021 har 22 Gillebröder
för alltid lämnat oss. Vi lyser frid över deras minne.

Peter Johansson, född i Vänersborg den 9 mars 1962, avled i hemstaden den 25 maj 2020. Peter växte upp i Nordstan och flyttade vid 10 års ålder till Mariero. Efter skolgång på Gamla småskolan, Norra skolan, Huvudnässkolan och Gymnasieskolan blev det arbete i familjeföretaget "Görstigs bil". Efter 10 år i familjens bilfirma fick Peter anställning på Länsförsäkringar och blev företaget trogen som en mycket uppskattad medarbetare fram till sin bortgång. Peter fick tidigt kontakt med fotbollen och Vänersborgs IF. Åren 1988-1991 blev det sedan spel i Särestads GOIF. Från 1992-2019 var Peter en mycket uppskattad instruktör på Motionspalatset i Vänersborg och senare på Nordic Wellness. Peter var även en cyklist av rang och genomförde många cykelvaror. Peter lämnar ett stort tomrum efter sig hos familj och vänner samt arbetskamrater och kunder på Länsförsäkringar. Inträdde i Gillet 2014.

Benny Åberg föddes den 28 juli 1944 i Vänersborg, avled den 29 augusti 2020 i sin hemstad. Benny växte upp i Vänersborg, de första åren på Torpavägen och därefter Nygatan och Östra vägen. Han tog studenten vid Handelsgymnasiet i Trollhättan och jobbade som ekonom under hela sitt yrkesverksamma liv. Han började jobba på Granström o söner. Därefter flyttade han och arbetade några år i Göteborg och Kungsbacka. Han kom 1969 till Trollhättan och började på SAABs ekonomiavdelning. Familjen flyttade sedan som en av de första till ett hus i SAAB-området på Mariedal i Vänersborg. Benny jobbade under 80-talet som kamrer vid Elverket i Vänersborg men återvände sedan till SAAB igen. Där var han även fackligt verksam i SIF-klubben. När han senare blev pensionär var han aktiv i SAAB-veteranerna och jobbade som volontär på SAABs museum. Resor var ett stort intresse och bland annat Kina, Thailand och USA besöktes. På sommaren tillbringade Benny med familj en stor del av tiden i stugan vid Gällenas. Inträdde i Gillet 2019.

Bagerikonditor Bengt Löfgren, föddes i Grästorp den 4 augusti 1938 och avled i Vänersborg den 6 september 2020. Efter allmän folkskola arbetade han från 1952 vid olika bagerier i Grästorp och Vänersborg. Dock tillbringade han under ca 3 år livet som sjöman. Han arbetade på olika lastfartyg samt på passagerarfartyget Gripsholm. 1961 var sista året som sjöman och då hade han besett stora delar av världen. Löfgren flyttade till Vänersborg och arbetade på Backs konditori och Thebrödsbageriet. Mellan åren 1963 och 1978 förestod han EPA-bageriet i Vänersborg och blev därefter egen företagare. Tillsammans med maken Anna-Lisa drev han först Löfgrens bageri och sedan Wiener-bageriet. 1998 sålde makarna företaget och han blev pensionär. Bengts intressen blev då att sköta hemmet och trädgården. Hemvärdet låg honom varmt om hjärtat och likaså att spela golf i mån av tid. Inträdde i Gillet 1997.

Konsulten Ulf Stjern Dahl född den 7 juli 1960, växte upp i Vänersborg och avled i hemstaden i oktober 2020. Efter avslutad grundskola gick han på tekniskt gymnasium och senare i livet olika internutbildningar med fokus på produktionsteknik, ekonomi och projektledning. Ulf arbetade som konsult inom produkt/processutveckling främst inom bilindustrin. Han hyste ett stort motorintresse, var också intresserad av fiske och resor. En kär plats var sommarstugan i Dalsland där han tillbringade somrar och många helger med sin älskade hund Challe. Inträdde i Gillet 2013.

Ingenjör Bo Andersson, född den 8 juni 1940 i Vänersborg, avled i Varnhem den 9 november 2020. Efter avslutad skolgång utbildade sig Bo till ingenjör. Många Vänersborgare minns honom säkert som en mycket duktig bandyspelare i IFK Vänersborg och sedan i Lira som då spelade i landets näst högsta serie. Bo var känd som en blixtn snabb vänsterytter och vid 23 års ålder lämnade han Vänersborg för spel i Kungälv och sedan i Örebro, där han var med och tog två SM-guld. Karriären inom bandyn fortsatte 1968 med fyra matcher i landslaget. Nu hade Bo också flyttat till Örebro 1964 och arbetade som ingenjör vid deras Värmeverk. På nittiotalet flyttade familjen till Skövde och Bo arbetade där på Skövde Värmeverk. Fritiden tillbringade han med hustrun Lena på deras segelbåt och efter detta i sommarstugan i Bolstad. I dessa trakter provade han ofta fiskelyckan samt under alla år blev det resor till Värmland för jakt. Skogsgården i Ljungstorp i Varnhem, som familjen flyttat till, tog också mycket av Bo Anderssons tid och intresse. Inträdde i Gillet 1974.

Kjell Karlsson, född i Grunnebo den 26 mars 1958, avled i Frändefors 9 november 2020. Kjell gick i Grunnebo och Ryrs skolor fram till 1970 då familjen flyttade in till Vänersborg. Första arbetet fick han på CW Carlssons tryckeri i Vänersborg. Han utbildade sig sedan till tryckare och fick då anställning på Trollhättans tidning som tryckare och mekaniker. 1989 började Kjell jobba hos MAN Roland i Trollhättan och reste Sverige och Europa runt på olika tryckerier. Han monterade ner, reste nya och finjusterade en mängd olika tryckpressar. 2015-2019 jobbade han på kontoret med inköp och försäljning av reservdelar till tryckpressar. Inträdde i Gillet 1982.

Göran Edvardsson, född i Vänersborg den 20 januari 1950, avled i sin hemstad den 25 november 2020. Han växte upp på Kassaretorpet och gick på Brinkebergskulle folkskola. Efter realexamen vid Högre Allmänna Läroverket började Göran på Östra klinikerna där han utbildade sig till skötare och arbetade där i många år och var även med när psykiatrimottagningen startades upp på NÄL. Där arbetade han på den nya intagningsavdelningen (ITVA) fram till pensioneringen. Görans stora intresse var sport. Han var styrelseledamot i Restad IK och var med och organiserade klubbens 75-år jubileum. Inom Vänersborgs IF var han verksam som ledare för damlaget under 12 säsonger. Görans sportintresse innehöll mycket kunnande om statistik och resultat. Som pensionär ingick han troget i det sällskap som träffas varje dag klockan 12 på något av Gågatans kaféer. Inträdde i Gillet 2007.

Avdelningschef Bengt Rosengren, född i Vänersborg den 20 februari 1946, avled i sin hemstad den 22 december 2020. Efter avslutad grundskola läste Bengt vid Folkhögskolan i Ljungskile i tre år. Efter detta utbildade han sig till skötare och senare till psykiatrisjuksköterska. 1967 fick han sin första anställning på Restad Sjukhus, senare Östra Klinikerna och 1992 erhöll Bengt Rosengren en tjänst som avdelningschef på Rättspsyk. En tjänst han innehade till sin pensionering. Han var dock efter sin pensionering med i projektet av nybyggnation av nya Brinkåsen på Restadområdet. Hans fritidsintressen bestod i att läsa böcker och han hade ett genuint intresse av Vänersborgs historia. Sommarstugan i Hamborgö med makan Barbro och barnen med familjer samt makrill- och hummerfiske låg honom också varmt om hjärtat. Likaså hans engagemang för sina barn och barnbarn. Inträdde i Gillet 2005.

Ingenjör Henning Isacsson född 1 april 1932 i Brooklyn, New York avled den 6 januari 2021 i Vänersborg. Han var såväl amerikansk som svensk medborgare. Isacsson växte upp på en gård i Brålanda där han senare också arbetade hos sina föräldrar. Sin militärtjänstgöring gjorde han inom flygvapnet och efter detta studerade han vid Dalslands Folkhögskola.

Senare arbetade han på Postverket samt som bilinstruktör. Isacsson utbildade sig vid GTI (Göteborgs Tekniska Institut) till ingenjör. 1961 fick han anställning som provningsingenjör vid Volvo Flygmotor i Trollhättan, där han arbetade ända fram till sin pensionering. Henning Isacsson hade många intressen och var medlem i flertalet föreningar. Nämnas kan Frimurarorden, Vasa Orden av Amerika, Lions Club och Dalslands Gille.

Flera av dessa intressen delade han med sin hustru Birgitta, vilket gjorde att de fick en stor vänkrets. Andra intressen var flyg, släktforskning och resor, inte minst till USA.

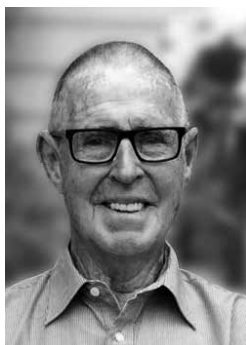
Inträdde i Gillet 1997

Rörmontören Ingvar Back född den 19 februari 1932 i Vänersborg, avled i hemstaden den 11 januari 2021. Efter avslutad skolgång arbetade Ingvar under många år som rörmontör på olika byggen i staden och senare i samma funktion på gatukontoret. Han beskrivs som en glad, omtänksam och humoristisk person och som en utpräglad friluftsmänniska med orientering och framförallt skidåkning som främsta specialitet. Många minns nog Ingvar som en aktiv och mycket omtyckt ungdomstränare i VSK (Vänersborgs Skidklubb).

Han närde också ett stort intresse för sitt hus och sin trädgård där han förutom blommor även odlade gurka och tomat. På sommaren bar det ofta av till Fjällbacka, där motorbåten låg, för utflykter längs bohuskusten. Ingvar hade mångårigt medlemskap i Par Bricole och Frimurarlogen.

Inträdde i Gillet 1973.

Sjukvårdaren Stig Andersson född i Vänersborg den 18 juni 1936, avled i hemstaden den 23 januari 2021. Efter avslutad skolgång i Vänersborg samt folkhögskoleutbildning i Färgelanda gick Stig en mentalskötarutbildning på Restad sjukhus/Östra klinikerna där han sedan arbetade som försteskötare fram till sjukhusets avveckling runt år 1990.

Därefter arbetade han åren före pensionen inom den psykiatriska öppenvården i Trollhättan och på Medicinhistoriska museet i Vänersborg. I ungdomsåren spelade Stig tenorsaxofon i olika orkestrar, bland annat i Allan Kartbergs kvartett som turnerade runt i traktens folkparker. Det var genom musiken han träffade sin blivande hustru. I slutet av 60-talet byggde han med egna händer sommarhuset på Takan där han och familjen tillbringade alla somrar. Stig hyste ett aktivt idrottsintresse, och provade på ett flertal olika idrotter, bland annat rodd i Vänersborgs roddklubb och på senare år boule i bouleklubben ”Skjut och Smek”. Han beskrivs som en snäll, rolig och omtänksam person.

Inträdde i Gillet 1987.

Kent Gustafsson, född i Gällivare den 6 september 1943, avled 8 februari 2021 i Vänersborg.

Kent växte upp i Gällivare och flyttade till Luleå där han studerade till gymnasieingenjör. Flytten gick därefter till Uppsala och vidare till Göteborg där han tog civilekonomexamen 1971. Kent tog anställning som kamrer på Lantbruksnämnden i Vänersborg 1972. Därefter arbetade Kent många år inom Länsstyrelsen i Vänersborg som ekonomi- och IT-chef. År 1996 flyttade Kent till Stockholm och blev VD för G-förvaltning AB i Stockholm och senare VD för Swedish Saw Blades i Laholm. Vid sin pensionering 2010 flyttade Kent tillbaka till Vänersborg.

Kent var under flera år ledamot i August Abrahamsons Stiftelse som förvaltar Nääs slott i Lerum.

På fritiden ägnade Kent tid åt jakt och fiske. Han vistades gärna i fjällen, i skogen och på havet. På senare tid tillbringade Kent mycket av sin tid i Spanien och i Hunnebostrand på västkusten. Den stora familjen med fyra barn och 10 barnbarn betydde mycket för Kent, med vilka han ägnade stor del av sin tid.

Inträdde i Gillet 2013.

Nils-Åke Pettersson, född den 7 oktober 1941 i Vänersborg, avled i hemstaden den 17 februari 2021. Nils-Åke arbetade i sin ungdom som apotekstekniker, 1958-1962, därefter fortsatte yrkeslivet på Vargöns pappersbruk.

Nils-Åke gick även en kurs i pappersteknik under 2 år i Markaryd. Nils-Åkes främsta intressen var resor, fiske, musik och att umgås inom familjen.

Inträdde i Gillet 1994.

Chefstandläkare Ulf Lundvik Magnusson föddes i Vänersborg den 14 augusti 1926 och avled i Källby den 20 februari 2021. Han tog sin studentexamen 1947 i hemstaden och studerade vidare för att bli tandläkare. Bland annat var han Chefstandläkare i Lidköping samt extra tandläkare vid Försvaret under nästan femton år. Ulf var en föreningsmänniska och var bland annat Ordförande i Skaraborgs Tandläkareförening, sekreterare i Sveriges Förvarstandläkareförening, ordförande i Husaby Moderata Samlingsparti, ledamot av Götene socialnämnd, vice ordförande i kyrkorådet i Källby Pastorat där han också verkade som kyrkvård. Han var även medlem i 57 år i Svenska Frimurarorden och var där Ordförande i Lidköpings Frimurarebröder under flertalet år.

Sommarstället i Karlskoga i Värmland stod honom varmt om hjärtat, där han gärna fiskade samt sysslade med byggnadssnickeri. Intresse hade han även för tidig sjöfart i Filipstads Bergslags Kanal.

Inträdde i Gillet 1964.

Vårdgymnasiechef Sören Nilsson, född i Vänersborg den 27 januari 1938, avled i sin hemstad den 21 februari 2021. Efter avslutad skolgång utbildade han sig till mentalskötare vid Restad Sjukhus. Här fortsatte han sin yrkesbana med att arbeta som 1:e skötare och också utbilda sig till sjuksköterska. Sören Nilsson utbildade sig vidare till lärare, studierektor, rektor och till sist gymnasiechef. Som gymnasiechef för Vårdgymnasiet i Trollhättan - Vänersborg arbetade han ända fram till sin pensionering. Ett arbete som han verkligen trivdes med. Nilsson var medlem i Odd Fellow sedan 1970 och erhöll där Jubelveterantecknet 2020. Han har genomgått Försvarsbefälsutbildning, samt var en flitig golfare, inte minst på Uddevalla Golfklubb.

Övriga intressen var fritidshuset i Utby utanför Uddevalla, vilket innebar även båt- och sjöliv. Att få resa till jordens alla hörn hörde också till Sörens stora intresse. Tillsammans med makan Rigmor har de besett USA, Australien, Europa, Ryssland och Kina med flera länder och inte minst resan på Transibiriska järnvägen var en upplevelse. Sören Nilsson var även en flitig deltagare vid Gillets stämmor under alla år.

Inträdde i Gillet 1998.

Köpman Jan Sjöström, född den 22 september 1930 i Vänersborg, avled den 8 mars 2021 i sin hemstad, har nästan i hela sitt liv levt i Vänersborgs kommun. 1966 köpte Sjöström en fastighet på Sandelheimsgatan och drev tillsammans med makan livsmedelsbutiken Sjöströms Livs, fram till 1985 då verksamheten såldes. Tidigt i unga år visade Jan ett stort intresse för idrott. Han blev tidigt engagerad i föreningsrörelsen i form av att han själv var aktiv simmare och bandyspelare. Senare i livet var han ordförande i föreningarna Lira och Vänersborgs IF. När barnen blev äldre blev hans fokus att stötta dem vid deras hästintresse och åka på olika hopptävlingar runt om i landet. 1979 köpte Jan och hustrun Tuttan en större gård i Bramserud.

Här ägde han och födde upp travhästar under en period. Jan Sjöström var känd, för att vara duktig på att stycka älg och även tillverka korv, något som han producerat under hela tiden som handlare. Nämnas kan att han var en duktig sångare och så även joddlare och fann ett stort nöje med att sjunga allsång vid Allsångskvällarna i Plantaget. Föreningen Odd Fellow låg honom varmt om hjärtat, där han redan 1973 blev medlem i dess Orden. 1998 erhöll han dess Veterantecken för 25-årigt medlemskap. Som medlem var han mycket aktiv i dess Klubbtskott och var Klubbmästare i femton år.

Inträdde i Gillet 1977.

Maskinreparatör Yngve Larsson född i Vänersborg den 30 november 1927, avled i Vargön den 9 mars 2021. Efter avslutad skolgång började han arbeta på Kirruds fabrik i Vänersborg. Efter ca 18 år fick Larsson anställning på Teli, där han arbetade som maskinreparatör fram till sin pensionering vid 63 års ålder. Yngve Larsson hade många fritidsintressen. Nämnas kan föreningen Filatelisterna samt att binda in böcker. Men det största intresset var dock fotografering och då mest vår svenska natur, där han med dessa bilder gjorde bildspel med musikinslag. Han var med i Vänersborgs Fotoklubb och var under ett antal år dess ordförande. I sommarstugan på Vänersnäs som han själv hade byggt på 60-talet, tillbringade han mycket tid med makan Gunn och barnen. Inträdde i Gillet 1977.

Ingvar Tropp, född 4 september 1940 i Vänersborg, avled 21 mars 2021 i Skattekärr. Under de senare tonåren tillbringade Ingvar några år till sjöss. Bland utbildningar kan nämnas den till trädgårdsingenjör vid Alnarp i Skåne. De 25 sista åren av sitt yrkesliv var Ingvar kyrkogårdschef i Karlstad. Ingvar blev redan från barndomen intresserad för snickeri, genom sin morfar, och tillverkade allt från möbler till gitarrer och ukuleler. Vid sidan av snickeriet hade Ingvar ett mycket stort jaktintresse omfattande allt från fågel till älgjakt, men var också en hängiven sportskytt där han deltog i skeettävlingar runtom i landet. Ingvar hade såväl verbal som musikalisk begåvning och skrev dikter, visor, berättelser och kåserier. Från ca 50-årsåldern delade Ingvar sitt nya intresse golf med hustrun Kerstin. Det blev många golfresor till utlandet. Oavsett vad Ingvar sysslade med, var han känd för att lägga ner mycket energi och ett stort engagemang. Inträdde i Gillet 2001.

Läraren Allan Palmström född den 12 januari 1933, avled i Göteborg den 6 april 2021. Efter avslutad skolgång började Allan arbeta i sin farfars välkända cementgjuteri på Lilla Vassbotten i Vänersborg. Vid sidan av det fysiska arbetet läste han in studentexamen som privatist och fortsatte därefter sina studier vid Göteborgs universitet. Han undervisade i franska språket vid universitetets kursverksamhet fram till pensionen.

Som ung spelade Allan fotboll i VIF:s juniorlag.

Tillsammans med sambon Gudrun tillbringade han somrarna i sitt skärgårdshus på Styrso. Litteratur och film var Allan och Gudruns stora passion. De båda missade sällan bokmässan eller Göteborgs filmfestival.

Inträdde i Gillet 1976.

Fastighetsingenjören Kjell Sjöberg föddes den 16 oktober 1942 i Melleruds kommun. Han avled den 19 april 2021 i Vänersborg. Efter allmän skolgång, utbildning vid GTI, (Göteborgs Tekniska Institut), militärtjänst vid Säve flygflottilj i Göteborg och en kort arbetsperiod i Ämål anställdes han redan 1965 vid Vänersborgs kommuns Fastighetskontor. Ända fram till sin pension handlade han olika ärenden som hörde till kontorets verksamhet; markexploateringar, fastighetsförsäljningar, bostadsförsörjningsprogram och på sista tiden huvudsakligen olika bostadsanpassningsärenden. Hans stora sociala kompetens och förmåga att lyssna gjorde honom uppskattad av både terapeuter och personer med olika behov av anpassning. Han var särskilt engagerad i denna sista verksamhet och hade en framträdande roll i tillkomsten och uppbyggnaden av en nationell förening.

Även efter pensioneringen arbetade han periodvis i flera andra kommuner som stödperson i dessa frågor. Kjell var långt fram i livet starkt intresserad av att sporta och hålla sig i trim. Tidigt började han med fotboll i lokala lag, Grinstad och Åsebro och med bordtennis, senare kom även intresset för golf. Konditionen fanns och många långlopp avverkades såsom Kraftprovet, Göteborgsvarvet, Lidingöloppet, Stockholms och Médocs maraton i Frankrike. I många år var det dock tennisen i ett kamratgång som tog störst del av hans intresse. Eget hus på Blåsut och sommarstuga i Dalsland finns med i bilden. I stugan trivdes Kjell med familjen och såg gärna till att det vankades kalas med hans stora släkt och kamrater.

Inträdde i Gillet 2001.

Gunnar Skoogh född i Vänersborg den 29 april 1937, avled den 18 maj 2021. Efter Realexamen och avslutade gymnasiestudier vid HAL i Vänersborg genomgick Gunnar befälsutbildning på Ingenjörstrupperna. Gunnar startade sin arbetsbana på Skånska Cementgjuteriet (nuv Skanska), läste in korrespondenskurser i byggnadsteknik vid NKI och tog examen på Arbetsledarinstitutet. 1970 startade Gunnar i kompanjonskap Byggnadsfirman Olle Wahlström Eftr AB. Firman uppförde flera kommersiella fastigheter i Vänersborg samt Hantverkshuset och Marierokyrkan. Gunnar skaffade även agentur för trähusförsäljning och med tiden blev det den huvudsakliga inriktningen. På senare tid avlade Gunnar fastighetsmäklarexamen och startade Mäklarforum Gunnar Skoogh på Sundsgatan.

Gunnar hade ett mycket stort bandyintresse och verkade aktivt på många olika sätt. Gunnar var bl a drivande i den kommitté som sammanförde Vänersborgs 3 div.2 lag till ett, som sedermera blev vårt elitseriebandylag IFK.

Gunnar missade under alla år ogärna en hemmamatch. Gunnar var en trogen föreningsmänniska med medlemskap i bl a Frimurarlogen, Par Bricole samt Vänersborgs Söners Gille.

Gunnar fick också Gillets medalj för sina omfattande insatser i styrelse och kommittéer.

Inträdde i Gillet 1969.

Advokaten Joakim Bernling föddes i Trollhättan den 16 mars 1960 och avled i Vänersborg den 23 juni 2021. Med undantag för några års nedslag i Stockholm och Göteborg, bodde Joakim sedan tvåårsåldern i Vänersborg. Efter avslutad skolgång och militärtjänst genomförde han juristutbildningen på Stockholms universitet. Efter några år som anställd på Nordbanken i Vänersborg påbörjade han sin yrkesroll som jurist hos Advokaterna Bernling Boberg Ceder 1988. Joakim blev advokat och medlem av Advokatsamfundet 1993.

Joakim beskrivs som en person med mycket hög integritet och ett starkt rättspatos. Han hade en underfundig humor som många uppskattade. Han hyste ett stort intresse för tennis och var medlem i Vänersborgs tennisklubb. Det stora tennisintresset manifesterades också i familjens årliga publiknärvaro på tennisveckan i Båstad. Med familjen gjordes också flera resor till de stora tennisarenorna som franska Roland Garros, engelska Wimbledon och Kungliga tennishallen i Stockholm. Men även de små anspråkslösa tennisarenorna i den svenska landsorten, som till exempel Tibro eller Mjölby, väckte Joakims nyfikenhet. Överhuvudtaget var resor med ett mål och ett syfte något som förgyllde Joakims fritid. Med kamratgänget gjordes årligen en resa med historiska och kulturella förtecken.

På senare år väcktes Joakims intresse för Nordkalotten och de arktiska områdena. Han gjorde på egen hand ett antal resor till nordligaste Skandinavien och höjdpunkten blev veckan på Svalbard 2018. Joakim hade ett djupt intresse för historia och i synnerhet svensk historia och läste historia på distans vid Växjö universitet under sent 1990-tal och paleografi vid Göteborgs universitet ett tiotal år senare. Kärleken till Vänersborg och drivet att bidra till dess historieskrivning drog honom till Gillet och som andre ålderman mellan 2011-2019 ledde han arbetet i årsskriftsnämnden, ett uppdrag som han tog sig an med stort allvar. Han blev medlem i Gillets styrelse 2008 och erhöll Gillets medalj 2019.

Inträdde i Gillet 1999.

Sida vid sida falla de,
samlas allt fler och fler,
somliga tidigt kallade,
andra då sol gått ner.

Skuggorna breda sig över dem,
vilan är djup och lång.
Nattliga vinden sover dem,
susar sin vaggande sång.

(Anita Halldén)

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLES MEDLEMMAR

	Födelse- år	Inträdes- år
AARSRUUD, ANTON, VD, Torslanda	1968	17
AARSRUUD, WILHELM, Direktör, Vänersborg.....	1942	06
ABRAHAMSSON, GUNNAR, Vänersborg	1942	05
ABRAHAMSSON, LARS, Vänersborg	1939	16
ADOLFSON, HANS, Vänersborg.....	1963	11
ADOLFSON, ULF, Eventansvarig, Trollhättan.....	1961	10
* ADOR, HANS, Personaldirektör, Växjö	1935	75
AHLENIUS, PER, Civilingenjör, Vänersborg.....	1951	09
* AHLIN, ANDERS, Ingenjör, Västra Frölunda, ständig medlem.....	1965	78
** AHLIN, GÖRAN, Ingenjör, Vänersborg, ständig medlem, innehavare av Gillets medalj (2008)	1944	58
* AHLIN, ULF, Göteborg, ständig medlem	1968	78
AHNFELT, LENNART, Vänersborg	1942	10
AHNSTEDT, LENNART, Vänersborg	1945	00
ALDÉN, BENNY, Vänersborg	1942	06
* ALEXANDERSSON, HANS, Biolog, Vänersborg.....	1948	75
ALFREDSSON, BJÖRN, Vänersborg.....	1983	20
ALFREDSSON, HÅKAN, Bovallstrand.....	1951	95
* ALFREDSSON, LARS, Administrativ Chef, Vänersborg, bisittare i styrelsen	1956	76
ALFREDSSON, PIERRE, Vänersborg.....	1955	20
ALM, LARS, Vänersborg	1944	13
ALMQVIST, BENGT, Vänersborg.....	1946	13
* ALMQVIST, DICK, Polisinspektör, Hunnebostrand	1947	88
ALMQVIST, PETER, Hälsooskyddschef, Vänersborg.....	1950	00
* AMGÅRD, KARL-ERIC, Kommunarbetare, Vänersborg.....	1940	74
ANDER, LENNART, Pensionär, Vänersborg.....	1951	20
ANDERSSON, ANTON, Tapetsör, Vänersborg.....	1971	04
ANDERSSON, ARNE, Vänersborg	1939	15
ANDERSSON, BENGT, Vänersborg	1944	04
ANDERSSON, BILL-ARNE, Pensionär, Vänersborg	1948	17
* ANDERSSON, BO, Vaktmästare, Vänersborg.....	1957	88
ANDERSSON, BOSSE, Vänersborg.....	1946	08
* ANDERSSON, CENNY, Ingenjör, Vänersborg	1963	83
ANDERSSON, DANIEL, Vänersborg	1993	15
ANDERSSON, DAVID, Fil. Dr., Ödeshög.....	1947	09
* ANDERSSON, GLENN, Elektriker, Trollhättan.....	1946	84
ANDERSSON, GUNNAR, Vänersborg.....	1949	19
ANDERSSON, HANS, Vänersborg	1965	04
ANDERSSON, HANS, Rektor, Vänersborg	1951	17
ANDERSSON, HENRY, Vänersborg.....	1940	16
ANDERSSON, HÅKAN, Vänersborg.....	1950	98

* ANDERSSON, JAN, Legitimerad Veterinär, Vänersborg	1951	89
ANDERSSON, JAN OLOF, Projektör, Vänersborg	1945	17
ANDERSSON, JOACHIM, Elhandlare, Vargön	1963	09
* ANDERSSON, JOHN, Marknadschef, Vänersborg	1953	74
* ANDERSSON, KENT, Bilförsäljare, Vänersborg	1944	81
* ANDERSSON, KENT, Verkstadsmontör, Brastad	1942	90
ANDERSSON, KLAS-GÖRAN, Tapetsör, Vänersborg	1937	99
ANDERSSON, KRISTIAN, Vänersborg	1972	97
* ANDERSSON, KURT, Typograf, Vänersborg	1940	80
ANDERSSON, LARS-OLOF, Överläkare, Bjästa	1945	00
ANDERSSON, MARCUS, Vänersborg	1982	15
ANDERSSON, MATS, Vänersborg	1970	10
ANDERSSON, OVE, Vänersborg	1945	04
ANDERSSON, ROLF, Vänersborg	1948	20
* ANDERSSON, STIG, Vänersborg	1938	94
ANDERSSON, STIG-ÅKE, Polis, Vänersborg	1951	13
ANDERSSON, SVEN, Målare, Vänersborg	1949	00
ANDERSSON, THOMAS	1960	21
* ANDERSSON, TOMMY, Köpman, Vänersborg	1950	75
* ANDERSSON, TOMMY, Ingenjör, Vänersborg	1950	83
ANDERSSON, UNO, Vänersborg	1948	13
ANDERSSON, ÅKE, Arvika	1941	07
ANDREEN, ROBERT, Lysekil	1976	99
ANDRÉEN, FREDRIK, Vänersborg	1971	99
ANDRÉEN, GUNNAR, Egenföretagare, Malmö	1940	14
* ANDRÉEN, HÅKAN, Frändefors	1942	82
ANDRESEN, BERTEL, IT-Tekniker, Hisings Kärra	1963	12
* ANKARTOFT, BENGT, Verktygstekniker, Vänersborg	1942	90
ANKARTOFT, LUDVIG, Student, Vänersborg	2004	19
* ANKARTOFT, PATRIK, Ingenjör, Vänersborg	1964	90
ANKARTOFT, ROBIN, Ingenjör, Vänersborg	1994	19
* ANKARTOFT, STURE, Pensionär, Vänersborg	1936	90
ARFWIDDSSON, SUNE, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1942	98
ARTHURSSON, GÖRAN, Vänersborg	1956	15
ARVEBLAD, SVEN OLOF, Ingenjör, Vargön	1946	08
ARVEKLEV, LAGE, Vänersborg	1950	98
ARVEKLEV, LEIF, Vänersborg	1952	96
ARVIDSON, THOMAS, Vargön	1947	19
ARVIDSSON, KENNETH, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2010)	1967	10
ARWIDSON, ANDREAS, Vänersborg	1974	19
* ARWIDSON, BENGT, Skötare, Vänersborg	1949	75
ASP, PETER, Informationschef, Vänersborg	1968	05
AXELSSON, ANDERS, Vänersborg	1959	16
AXELSSON, FRANK, Vänersborg	1944	17
* BACK, ROGER, Fotograf, Frändefors	1956	83
* BARTHOLMES, MICHAEL, Ingenjör, Vänersborg	1957	89

BENGTSSON, JAN-GUNNAR, Vänersborg.....	1949	16
BENGTSSON, LARS-GÖRAN, Vänersborg.....	1945	12
BENGTSSON, LEIF, Vänersborg	1964	15
BENGTSSON, PER GÖSTA, Vänersborg	1953	19
* BENGTSSON, ROLF, Faktor, Vänersborg	1934	76
BENGTSSON, THORILD, Pensionär, Vänersborg	1951	19
BENTON, GUNNAR, Marknadsanalytiker, Hisings Backa	1936	97
BERG, CHRISTER, Begravningsentreprenör, Vänersborg.....	1946	19
BERG, LARS, Vänersborg	1945	00
BERG, LARS, Chef Kapital Förvaltning, Trollhättan.....	1967	02
* BERG, LENNART, Mellerud	1950	94
BERGENHEIM, KLAS, Hovås.....	1970	96
BERGENLID, BJÖRN, Vänersborg	1955	17
* BERGER, ANDRÉAS, Malmö, ständig medlem	1974	76
* BERGER, MAGNUS, Lund, ständig medlem.....	1967	76
* BERGER, MAX, Vänersborg, ständig medlem.....	1970	76
BERGER, NIKLAS, Nacka, ständig medlem.....	1973	98
* BERGER, ORVAR, Tandläkare, Vänersborg.....	1937	72
BERGLÖF, RIKARD, Vänersborg	1968	14
* BERGSTRÖM, JOHAN, Vänersborg.....	1950	80
* BERGSTRÖM, RAGNAR, Vänersborg.....	1942	80
BERNLING, KARL, Postiljon, Vänersborg	1957	97
BERNTSON, STURE, Värnamo	1944	08
* BILLENGREN, LARS, Köpman, Mellerud.....	1938	75
BIRGERSSON, KURT-OLOF, Vänersborg	1955	20
BJARNELL, JOAKIM, Vänersborg.....	1992	15
BJARNELL, YAN-ERIK, Laholm	1955	07
BJELKHOLM, STEFAN, Vänersborg	1954	05
BJERKELUND, HENRIK, Göteborg.....	1960	19
BJÖREND AHL, ANDERS, Ingenjör, Upplands Väsby.....	1943	08
* BJÖRKENSTOCK, JAN OLOF, Munsö, Växjö.....	1948	82
BJÖRKLUND, JAN ÅKE, Stockholm	1938	00
* BJÖRNBERG, THOMAS, Civilingenjör, Vargön.....	1953	77
BJÖRNDAHL, GUNNAR, Vara	1939	97
BLIXT, PETER, Begravningsentreprenör, Vänersborg.....	1965	95
BLOM, TOMAS, Vänersborg.....	1964	98
BLOMBERG, LENNART, Vänersborg.....	1942	08
BLOMGREN, BENGT, Vänersborg.....	1946	04
* BLOMGREN, MATS, Nacka	1960	77
* BLOMQVIST, STEN, Vargön	1939	94
* BOBERG, LARS, Advokat, Hunnebostrand	1946	92
* BOBERG, MARKUS, Enskededalen	1972	87
BODÉN, HÅKAN, Skatteintendent, Vänersborg	1948	08
BODIN, LARS, Vårgårda	1953	16
BOMAN, FREDRIK, Civilingenjör, Torslanda.....	1973	00
* BOMAN, GÖRAN, Försäljningschef, Vänersborg, 2:e Älderman	1948	94
* BOMAN, MERRIL, PR Manager, Fiskebäckskil.....	1953	90

BONDESON, CHRISTER, Hovås	1941	02
BORGEMYR, JAN, Vänersborg	1946	04
* BORGLIDEN, INGE, Vänersborg	1936	94
BORGMALM, KENNETH, Vänersborg	1950	19
BORNSTRÖM, MATS, Bibliotekarie, Karlstad	1965	21
* BRATTWALL, JAN, Landstingsdirektör, Vänersborg	1942	91
BRÄNNLUND, FRANK, Vänersborg	1953	02
BUCCI, JAMES, Vargön	1966	10
BYSTEDT, CHRISTER, Vänersborg	1943	17
BYSTRÖM, URBAN, Kriminalvårdare, Vänersborg	1962	97
BÄCKSTRÖM, ANTON, Vargön	2005	14
BÄCKSTRÖM, EMIL, Vargön	1976	85
BÄCKSTRÖM, MELKER, Vargön	2007	13
BÖNGREN, PER-OLOF, Färgelanda	1951	12
BÖNSTRÖM, ERIC, Arbetsledare, Vänersborg	1984	21
BÖRJESON, BJÖRN, Adjunkt, Vänersborg	1952	05
BÖRRETZEN, JENS, Överläkare, Vänersborg	1938	06
BÖTTIGER, KARL-IVAR, Vänersborg	1932	05
* CARLÉN, BENGT, Dals Länged	1947	83
CARLSON, BENNY, Gymnasielärare, Vänersborg	1951	06
** CARLSSON, BERTIL, Annonkskonsulent, Vänersborg, ständig medlem	1944	47
** CARLSSON, CARL OTTO, Speditör, Göteborg, ständig medlem	1939	47
CARLSSON, HÅKAN, Vänersborg	1949	04
CARLSSON, JONATHAN, Student, Vänersborg	1995	17
CARLSSON, LARS-GÖRAN, Vänersborg	1942	10
** CARLSSON, LENNART, Göteborg, ständig medlem	1946	47
CARLSSON, THOMAS, Målarmästare, Vänersborg	1957	96
CARLSSON, TORE, Vänersborg	1952	13
CARLSTRÖM, ROLAND, Vänersborg	1942	96
CARLSUND, BO, Norsborg	1933	19
* CEDER, BERNT, Telearbetare, Vänersborg	1933	90
CEDER, CARL, Verksamhetschef, Vänersborg	1979	19
CEDERLUND, ARNE, Jägmästare, Vänersborg	1936	11
CEDERQVIST, PÄR, Kommunjurist, Vänersborg	1944	99
CHRISTIANSSON, ROGER, Vargön	1950	15
* CRANTZ, CURT GÖRAN, Pol. Mag., Vänersborg	1958	90
DAHL, MICHAEL, Vänersborg	1962	12
DAHLBOM, MATS, Kommunjurist, Vänersborg	1964	01
DAHLÉN, BERN, Pensionär, Vänersborg	1945	19
* DAHLGREN, LEIF, Banktjänsteman, Vänersborg	1945	85
* DAHLLÖF, MATS, Uppsala	1965	67
* DAHLLÖF, PETER, Civilekonom, Stockholm, ständig medlem	1972	72
DAHLQVIST, INGEMAR, Vargön	1952	14
DANIELSSON, THOMAS, Frändefors	1948	97
DANIELSSON, WOLLMAR, Vänersborg	1933	05
DAREFELT, GÖSTA, Vänersborg	1928	00
** DAVIDSSON, BILT, Bankdirektör, Vänersborg	1938	64

DENNISSON, STIG GÖRAN, Mariestad.....	1956	05
DIKELIUS, LENNART, Vänersborg.....	1945	16
DRUFVA, ULF, Vänersborg.....	1950	97
DUBERG, PER, Vänersborg.....	1959	19
DUELL, GÖSTA, Vänersborg.....	1928	01
EDBERG, PEO, Fårösund.....	1948	01
* EK, CARL GUSTAF, Teknologie Doktor, Västra Frölunda.....	1958	83
* EK, LARS ANDERS, Teologie Kand., Tun.....	1954	83
EKDAHL, PER OLOF, Vänersborg.....	1946	97
* EKHOLM, JOHAN, Vänersborg.....	1963	87
* EKLIND, LARS, Överstelöjtnant, Stockholm.....	1957	74
* EKLUND, BO, Lagerchef, Vänersborg.....	1937	80
* EKMAN, LARS, Tekniker, Vänersborg.....	1949	74
EKSTEDT, GÖRAN, Vänersborg.....	1949	05
* EKSTEDT, THOMAS, Utvecklingsledare, Rydebäck.....	1951	65
* EKSTRÖM, JOHAN, Kommunalråd, Skövde.....	1943	80
* ELMQVIST, SÖREN, Museitekniker, Vänersborg.....	1940	75
EMANUELSSON, CONNY, Vänersborg.....	1950	15
EMANUELSSON, GÖTE, Vänersborg.....	1956	06
ENG, KENT, Fotograf, Vänersborg.....	1964	18
ENGDAHL, KENT, Posttjänsteman, Vargön.....	1953	04
ENGHOLM, CARL, Uppsala.....	1941	04
** ENGLUND, CLAES, Agronom, Lidköping.....	1943	47
** ENGLUND, MAGNUS, Tandläkare, Göteborg, ständig medlem.....	1949	49
* ENGLUND, NILS-ERIK MAGNUS, Vänersnäs, ständig medlem.....	1966	66
ENGLUND, OSKAR, Teknologie Doktor, Östersund, ständig medlem.....	1982	83
ENGLUND, SAMUEL, Civilingenjör, Lidköping, ständig medlem.....	1977	82
ENGLUND, TEODOR, Tandläkare, Lidköping, ständig medlem.....	1985	85
ENGSTRÖM, HANS, Vänersborg.....	1941	13
* ENGSTRÖM, PER ARNE, Försäljare, Vänersborg.....	1935	85
* ERICSON, LENNART, Adjunkt, Vänersborg.....	1940	85
ERICSON, PER-OLOF, Vänersborg.....	1945	06
ERICSON, SVEN-GÖRAN, Vänersborg.....	1948	11
ERICSON, TOMMY, Urmakare, Vänersborg.....	1946	04
ERICSSON, BO, Fritidspedagog, Skövde.....	1939	01
ERICSSON, CARL, Vänersborg.....	1960	16
* ERICSSON, JOHAN FREDRIK, Vänersborg.....	1966	66
** ERICSSON, JOHN OLOF, Tandläkare, Vänersborg, Hedersledamot, innehavare av Gillets medalj (2000).....	1939	54
ERICSSON, MICAEL, Vänersborg.....	1969	02
ERICSSON-KLEIN, CARL, Vänersborg, ständig medlem.....	2000	05
ERIKSSON, BJÖRN, Kungsbacka.....	1973	04
ERIKSSON, CARL-GUSTAV, Vänersborg.....	1952	13
ERIKSSON, CEGE, Vänersborg.....	1952	16
ERIKSSON, HÅKAN, Uddevalla.....	1956	07
ERIKSSON, INGE, Vänersborg.....	1946	96

ERIKSSON, MATS, Vice Chefsåklagare, Sävedalen.....	1967	99
ERIKSSON, PATRICK, Egenföretagare, Vänersborg,		
ledamot i beredningsnämnden	1967	12
* ERIKSSON, RONNY, Vänersborg.....	1938	88
* ERIKSSON, SVEN-INGVAR, Kommunalråd, Vänersborg.....	1940	92
ERIXON, DOUGLAS, Vänersborg.....	1941	97
* ERIXON, LEIF, Frisörmästare, Vänersborg.....	1929	93
ERLANDSSON, GUNNAR, Äldreomsorgschef, Vänersborg.....	1950	09
* ERLANDSSON, KURT, Ingenjör, Vänersborg.....	1925	70
* FAGER, JAN, Direktör, Bovallstrand.....	1940	90
* FAGERSTRÖM, MAGNUS, Landvetter	1966	89
FALK, CLAES, Chefsrådgivare, Vänersborg.....	1970	97
FALK, JAN-ERIK, Mariestad	1950	12
FALK AHLQVIST, MARCUS, Guldsmed, Vänersborg	1992	18
FASTH, CONNY, Gymnastikdirektör, Partille	1948	05
FASTH, KENTERIC, Vänersborg	1955	05
FERM, ANDERS, Trollhättan	1958	10
FERM, ROLAND, Frändefors.....	1959	05
* FILIPSON, GÖRAN, Vänersborg	1947	94
FILIPSSON, PETER, Officer, Skurup.....	1975	06
* FLOBERG, TOMMY, Skyddsförare, Vänersborg.....	1961	94
FLOOD, STURE, Vänersborg	1947	19
* FOCK, KARL GÖRAN, Lerum	1953	77
FORSBERG, STEN, Vänersborg	1934	11
FORSELL, OLOF, Ingenjör, Västerås.....	1937	08
FORSHALL, LEIF, Jur. Kand., Spånga.....	1942	02
* FORSSANDER, LARS ERIK, Bankdirektör, Kungsbacka	1934	84
FREDÉN, HÅKAN, Ystad	1937	05
* FREDMAN, MARTIN, Polisman, Göteborg.....	1970	83
FREDMAN, STEFAN, Produktionstekniker, Vänersborg	1964	04
FRICK, LARS H, Kommunchef, Borgholm.....	1948	98
FRISELL, BENGT, Mentor, Vänersnäs.....	1953	17
** FRÄNDEGÅRD, BENGT OLOF, Ingenjör, Vänersborg.....	1927	67
* FURBO, MATTIAS, Vänersborg	1972	94
* FURBO, STURE, Adjunkt, Vänersborg	1944	87
GELANG, PELLE, Civilingenjör, Vänersborg	1945	99
GILLBERG, HANS, Vänersborg	1960	05
* GILLBERG, ROLF, Värmetekniker, Vänersborg.....	1936	90
GILLBERG, STEFAN, Vänersborg	1964	08
* GRANLUND, KURT, Ekonomichef, Trollhättan.....	1938	94
GRANQVIST, KJELL, Vänersborg	1932	97
* GRANQVIST, TORE, Verkstadsägare, Vargön	1948	91
* GRAUMANN, GUNNAR, Lund	1933	93
GRETTVE, LARS, Överläkare, Vänersborg.....	1942	11
** GRÖNBERG, MATTIAS, Civilingenjör, Bromma	1932	60
GRÖNROS, BERNT, Vänersborg	1963	99
** GULZ, LENNART, Adjunkt, Vänersborg	1939	54

GUSTAFSSON, BENKT, Vänersborg	1940	09
GUSTAFSSON, JAN, Musiklärare, Vänersborg	1952	05
* GUSTAFSSON, JAN-OLOF, Vänersborg	1947	94
GUSTAFSSON, KJELL, Vänersborg	1942	04
GUSTAFSSON, LEIF, Vänersborg	1956	18
GUSTAVSSON, BJÖRN, Kulturskribent, Boda Kyrkby	1956	21
GUSTAVSSON, JOHAN, Civilekonom, Vänersborg, ständig medlem	1961	99
* GUSTAVSSON, LARS-ÅKE, Vänersborg	1958	92
GUSTAVSSON, STEN, Vänersborg	1941	13
GUSTAVSSON, STIG-ARNE, Läkare, Vänersborg	1952	17
* GUSTAVSSON, SVEN, Vänersborg	1951	92
GÅRDEHALL, LARS, Vänersborg	1945	97
GÖSE, CALLE, Vänersborg	1936	06
HAGBERG, SVEN, Personaldirektör, Vänersborg	1958	07
** HAGBORG, GÖRAN, Redovisningskonsult, Vänersborg, Hedersledamot, innehavare av Gillets medalj (2000)	1941	53
HAGBORG-ASP, JESPER, Vänersborg	1996	05
HAGBORG-ASP, VIKTOR, Vänersborg	2000	05
HAGBORG-OLSSON, OSCAR, Mora	1993	05
HAGEMAN, ANDREAS, Vänersborg	1981	06
HAGEMAN, GERHARD, Vänersborg	1940	06
HAGEMAN, NICLAS, Vänersborg	1975	06
** HAGLIND, STURE, Gymnastikdirektör, Skövde	1946	68
HAGSÉR, HÅKAN, Vänersborg	1947	12
* HALL, SVEN-ERIK, Vänersborg	1944	94
HALLBERG, LEIF, Vänersborg	1948	96
* HALLBERG, WILLARD, Typograf, Vänersborg	1931	86
HALLBLAD, BJÖRN, Vänersborg	1986	04
HALLBLAD, CARL, Vänersborg	1982	04
HALLBLAD, LARS, Bilplåtslagare, Vänersborg	1959	04
HALLBÄCK, INGEMAR, Vänersborg	1954	18
* HALLQVIST, ANDERS, Veterinärassistent, Vänersborg	1945	76
* HALLQVIST, ANDERS, Lantmästare, Vänersborg	1954	94
HALLQVIST, ERIC, Vänersborg	1973	07
HALLQVIST, GUNNAR, Vargön	1939	05
HALLQVIST, HANS, Vänersborg	1949	07
HALLQVIST, INGVAR, Vänersborg	1954	01
HALLQVIST, LARS, St. Levene	1941	08
* HALLQVIST, TOMAS, Laboratorieassistent, Vänersborg	1951	84
HAMBERG, JAN, Lidköping	1943	13
HANSANDER, EINAR, Riksspeleman, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2011)	1938	11
HANSSON, H O LENNART, Kulturkonsulent, Vänersborg	1947	96
* HANSSON, LENNART, Kulturkonsulent, Vänersborg	1932	84
HANSSON, MIKAEL, Vänersborg	1962	06
HANSSON, PER, Vänersborg	1968	18
HANSSON, TOMMY, Musikproducent, Vänersborg	1952	04

HARLITZ, HENRIK, Vänersborg	1973	05
** HARLITZ, LENNART, Ingenjör, Vänersborg	1943	64
HARRING, TORD, Hönö	1940	95
* HASSELLIND, KAJ, Vänersborg	1945	76
* HASSLÖF, J. O. RUNE, Kungälv	1929	83
HEDENSTEDT, GÖRAN, Vänersborg	1942	12
HEDLUND, JOHAN, Ekonomie Mag., Göteborg	1970	04
HEDLUND, STIG, Tekniker, Vänersborg	1941	95
* HEDQVIST, PER, Byråassistent, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2005)	1943	76
HEIDENGÅRD, KLEIFT, Förvaltare, Frändefors	1949	96
* HELLMAN, ANDERS, Vänersborg	1955	73
HELLMAN, NILS, Vänersborg	1988	16
HENRIKSSON, CLAES, Viken	1973	13
HENRIKSSON, CONNY, Vänersborg	1969	20
* HENRIKSSON, LARS ERIK, Vänersborg	1957	81
HENRIKSSON, ROLAND, Vänersborg	1950	13
HENRIKSSON, THORE, Vargön	1938	05
HERLOGSSON, NILS ERIK, Vänersborg	1940	13
* HERMANSON, JAN, Teol. Dr. Univ. Lektor, Lund	1949	91
HERMANSSON, THOMAS, Vänersborg	1979	18
* HERTZ, ARNE, Ingenjör, Trollhättan	1939	79
* HESSELHOLDT, PÅR ANDERS, Vänersborg, ständig medlem	1962	84
HJALMARSSON, GUNNAR, Auktoriserad Revisor, Vänersborg	1957	97
HJERTÉN, NILS, Kyrkoherde, Vänersborg	1934	13
HOBERG, DIETER, Konsult, Vänersborg	1939	19
HOFLING, ERIK, Vänersborg, ständig medlem	2000	00
HOFLING, OSCAR, Vänersborg, ständig medlem	1996	96
HOLM, JAN OLOV, Vänersborg	1940	04
* HOLM, LARS ERIK, Vägtekniker, Vänersborg	1944	82
HOLMGREN, BENGT, Vänersborg	1944	15
* HOLMQVIST, EVERT, Vänersborg	1937	83
HOLMQVIST, MATS, Vänersborg	1960	06
* HURTIG, BENGT MAGNUS, Katrineholm	1953	66
HÅKANSSON, ULF, Montör, Vänersborg	1965	19
HÅRD AF SEGERSTAD, BJÖRN, Rektor, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2013)	1954	05
HÖGBERG, JERKER, Vänersborg	1951	02
HÖGLUND, ANDREAS, Systemutvecklare, Vänersborg	1980	12
HÖGLUND, DAN, Vänersborg	1962	10
HÖGLUND, MATS, Vänersborg	1956	15
HÖGLUND, STIG-GÖRAN, Pensionär, Vänersborg	1955	18
HÖGLUND, ULF, Vänersborg	1964	10
HÖRKE, JAN, Vargön	1943	16
ISACSSON, JÖRGEN, Banktjänsteman, Vänersborg	1964	97
ISRAELSSON, BENGT, Vänersborg, ledamot i beredningsnämnden	1949	15
IVARSSON, STURE, Vänersborg	1940	13

JACOBSSON, BÖRJE, Vänersborg	1962	18
* JACOBSSON, MIKAEL, Göteborg	1966	76
** JANSON, LARS, Gymnastikdirektör, Falkenberg	1938	66
JANSSON, ANDERS, Köpman, Vargön	1940	05
JANSSON, BJÖRN, Köpman, Vargön	1966	11
JANSSON, GUNNAR, Managing Director, Växjö	1935	01
JANSSON, HANS, Vänersborg	1949	08
JANSSON, TOMMY, Vänersborg	1947	18
* JARHED, GUNNAR, Banktjänsteman, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2015)	1947	78
JARHED, STEFAN, Vänersborg	1953	17
JENHALL, EVERT, Ingenjör, Vargön	1938	03
** JENNISCHE, MATS, Agronom, Runhällan, ständig medlem	1944	64
** JENNISCHE, PER, Fil. Dr., Uppsala, ständig medlem	1943	64
** JENNISCHE, ÅKE, Socionom, Katrineholm, ständig medlem	1947	64
* JOACHIMSSON, ERLING, Civilingenjör, Torslanda	1950	77
* JOELSSON, LARS, Civilingenjör, Bromma, ständig medlem	1954	76
JOELSSON, MAGNUS, Vänersborg	1962	13
JOHANSSON, BENGT, Vänersborg	1945	96
JOHANSSON, BENGT, Vänersborg	1937	96
JOHANSSON, BENGT, Konstnär, Glommen	1941	98
JOHANSSON, BENGT K.Å., Ambasadör, Stockholm	1937	97
JOHANSSON, BERTIL, Vänersborg	1932	10
* JOHANSSON, BJÖRN, Göteborg	1963	93
* JOHANSSON, BO, Frändefors, ständig medlem	1959	76
JOHANSSON, CASPER, Göteborg, ständig medlem	1976	76
* JOHANSSON, CONNY, Distriktschef, Vänersborg	1950	94
JOHANSSON, DANIEL, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1977	20
JOHANSSON, ERIK, Pensionär, Vänersborg	1945	19
JOHANSSON, HENRIK, Vänersborg	1941	16
* JOHANSSON, HÅKAN, Vänersborg	1947	92
* JOHANSSON, JAN, Åkeriägare, Vänersborg	1937	76
JOHANSSON, JAN KENNETH, Präst, Vänersborg	1949	17
JOHANSSON, JOEL, Vänersborg	2003	05
JOHANSSON, KENNETH, Vänersborg	1951	07
JOHANSSON, KENT, Vänersborg	1955	00
* JOHANSSON, LARS, Byggnadssnickare, Vänersborg	1934	86
JOHANSSON, LARS, Kock, Vänersborg	1964	17
JOHANSSON, LARS ERIK, Vänersborg	1936	96
JOHANSSON, LARS-OLOF, Musiklärare, Vänersnäs	1957	13
* JOHANSSON, LEIF, Vänersborg, ständig medlem	1962	76
JOHANSSON, LEIF, Vänersborg	1965	10
JOHANSSON, LENNART, Frändefors	1931	05
JOHANSSON, MICHAEL, Vänersborg	1963	09
JOHANSSON, PER ARNE, Vänersborg	1934	15
JOHANSSON, PER ERIK, Vänersborg	1951	16
JOHANSSON, PER-OLOF, Vänersborg	1942	15

* JOHANSSON, PETER, Museichef, Vänersborg, 1:e Älderman.....	1963	89
* JOHANSSON, PONTUS, Sjöingenjör, Vänersborg, ständig medlem	1973	76
JOHANSSON, RALF, Officer, Vänersborg.....	1974	04
JOHANSSON, RICKARD, Vänersborg.....	1973	06
JOHANSSON, ROY, Projektledare, Årjäng.....	1943	97
* JOHANSSON, RUNE, Reservdelman, Vänersborg	1944	76
JOHANSSON, RUNE, Vänersborg.....	1938	07
JOHANSSON, STEN, Vänersborg.....	1939	04
JOHANSSON, SUNE, Arkitekt, Brottbby	1943	02
* JOHANSSON, SVEN, Trafikförmän, Vänersborg	1926	89
JOHANSSON, SVEN OLOF, Vänersborg	1950	99
JOHANSSON, SVEN-ERIK, Verkstadschef, Vänersborg	1958	19
JOHANSSON, SÖREN, Snickare, Vänersborg.....	1940	98
* JOHANSSON, THOMAS, Reservdelman, Vänersborg	1957	76
JOHANSSON, THOMAS, Vänersborg.....	1969	05
JOHANSSON, TOMMY, Vänersborg	1952	99
JOHANSSON, TORE, Vänersborg	1951	09
JOHANSSON, ULF PEDER, Skådespelare, Vänersborg	1957	12
* JONSSON, BERTIL, Vänersborg.....	1934	88
JONSSON, INGE, Vänersborg	1938	08
JONSSON, KARL-GUNNAR, Vänersborg	1947	09
JONSSON, LEIF, Personalchef, Uddevalla.....	1952	96
JOSEFSSON, JOHN, Teletekniker, Vänersborg.....	1964	98
JOSEFSSON, LARS OLOF, Verkstadsarbetare, Vänersborg.....	1939	00
JOSEFSSON, STEFAN, Vänersborg.....	1971	04
JOSTEN, HENRIK, Lärare, Vänersborg, ledamot i beredningsnämnden	1968	10
* JÄTBY, RUNE, Skorstensfejarmästare, Vänersborg.....	1931	76
JÄRNERFORS, HANS, Sjuksköterska, Vargön.....	1947	06
* JÄRPLER, LENNART, Vänersborg.....	1947	83
JÄRPLER, PER, Ingenjör, Hisings Backa.....	1970	16
JÄRPVIK, CURT, Enhetschef, Vänersborg.....	1946	95
JÄRPVIK, DANIEL, Psykolog, Vänersborg.....	1977	14
* JÖNSSON, GUNNAR, Vänersborg	1960	88
* KAAGE, BENGT, Överläkare, Vänersborg	1932	91
KARLBERG, CONNY, Vänersborg.....	1956	13
KARLSSON, ANDERS, Slöjdlärare, Vänersborg.....	1959	18
KARLSSON, BENGT, Vänersnäs.....	1952	13
KARLSSON, BENNY, Vänersborg.....	1947	09
* KARLSSON, BERNY, Nödinge.....	1941	80
KARLSSON, BO-GÖRAN, Vänersborg.....	1953	08
KARLSSON, CLAS, Frändefors	1944	09
KARLSSON, CONNY, Frändefors	1964	12
KARLSSON, DENNIS, Brålanda	1948	08
KARLSSON, ERIK, Sjökapten, Vänersborg.....	1932	96
KARLSSON, GILBERT, Vänersborg.....	1938	10
KARLSSON, HANS, Vänersborg.....	1946	05
KARLSSON, JOHAN, Inköpare, Vänersborg.....	1991	17

KARLSSON, KENT, Kriminalkommisarie, Trollhättan	1944	01
KARLSSON, LEIF, Vänersborg.....	1952	98
KARLSSON, MAGNUS, Åkeriägare, Vänersborg.....	1961	07
KARLSSON, MARTIN, Åkeriägare, Frändeförs, ständig medlem	1976	87
KARLSSON, MIKAEL, Egenföretagare, Vänersborg	1971	19
KARLSSON, PATRIK, Försäljningsingenjör, Vänersborg	1967	19
* KARLSSON, PER AXEL, Verkstadsmontör, Vänersborg	1925	85
KARLSSON, PETER, Vänersborg.....	1963	00
KARLSSON, PETER, Vänersborg.....	1964	10
KARLSSON, PETER, Kapten, Vänersborg	1970	12
KARLSSON, ROGER, Senior Consultant, Vargön.....	1943	96
KARLSSON, STEFAN, Vänersborg	1960	17
KARLSSON, STURE, Helsingborg	1951	16
KARLSSON, THOMAS, Upphandlingschef, Mora.....	1951	17
KARLSSON-BERNDTSSON, KENT, El Campello, Alicante	1940	97
KAUFFELDT, ANDERS, Vänersborg	1951	15
KENNHOLM, SVEN, Vänersborg	1945	17
* KIHLESTEN, CLAES-GÖRAN, Banktjänsteman, Vänersborg.....	1947	93
** KIHLESTRÖM, LARS GÖRAN, Banktjänsteman, Vänersborg.....	1936	65
* KJELLESSON, DAN, Vänersborg	1941	74
* KJELLESSON, UNO, Direktör, Hälleviksstrand	1944	74
KNUTSSON, ANDERS, Vänersborg	1944	05
* KNUTSSON, BO, Pol. Mag., Vänersborg.....	1945	90
KNUTSSON, FREDRIK, Vänersborg.....	1971	08
KNUTSSON, LARS, Vänersborg.....	1950	18
** KNUTSSON, LEIF GUNNAR, Arvika.....	1934	64
KOPP SÖDERSTRÖM, HENRIK, Företagare, Göteborg	1980	17
KORITZ, PETER, Läkare, Vänersborg	1939	02
KORP, JAN-OLOF, Vargön	1944	12
KORP, OVE, Färgelanda	1940	06
* KORSE, KARL GERHARD, Fil. Lic., Brålanda	1934	85
KRISTENSSON, LENNART, Ingenjör, Vänersborg	1932	99
KULLENBERG, KRISTER, Vänersborg.....	1943	17
KUMLIN, JOHAN, Vänersborg	1972	17
KÄCK, LENNART, Ekonom, Vargön	1952	04
KÄCK, MARCUS, Sjuksköterska, Göteborg.....	1980	10
KÄLLGÅRD, MARTIN	1976	21
KÄLLGÅRD, ÅKE, Ingenjör, Vänersborg	1939	08
* KÄRVLING, URBAN, Journalist, Alingsås.....	1957	85
LAND, INGEMAR, Vargön	1953	16
LANDGREN, HENRIK, Vänersborg.....	1987	95
LARSSON, ALVAR, Direktör, Vänersborg.....	1943	03
* LARSSON, ANDERS, Spånga, ständig medlem	1963	63
* LARSSON, ANDERS, Perstorp	1951	94
LARSSON, ANDERS, Vargön	1960	08
LARSSON, ANDERS, Byggnadsarbetare, Vänersborg	1966	19
LARSSON, ARNE, Ingenjör, Vänersborg.....	1942	95

LARSSON, ARNE, Vänersborg	1954	17
LARSSON, BENNY, Brålanda	1956	13
* LARSSON, BERTIL, Sjöman, Vänersborg	1942	81
LARSSON, BJÖRN, Vänersborg	1975	97
LARSSON, BO, Vänersborg	1947	13
LARSSON, BÖRJE, Grafiker, Vänersborg	1948	95
LARSSON, BÖRJE, Fastighetsmäklare, Brålanda	1959	09
LARSSON, DAVID, Varekil, ständig medlem	1998	98
LARSSON, ERIK, Kvissleby	1933	06
** LARSSON, GÖSTA, Civilingenjör, Stockholm, ständig medlem	1936	55
** LARSSON, GÖTE, Göteborg	1944	66
LARSSON, HÅKAN, Vänersborg	1957	11
* LARSSON, INGEMAR, Plåtslagare, Huskvarna	1939	89
LARSSON, INGEMAR, Civilingenjör, Vänersborg	1955	96
LARSSON, JAN-OLOF, Åkeriägare, Vänersborg	1946	03
LARSSON, JOAKIM, Vänersborg	1996	13
* LARSSON, JOHAN, Vänersborg, ständig medlem	1966	66
** LARSSON, LARS, Revisor, Mölndal	1943	68
LARSSON, LEIF, AV-Chef, Vänersborg	1947	01
LARSSON, LEIF, Länsbrandingenjör, Vänersborg	1962	10
LARSSON, LEIF, Chief Steward, Väjern	1968	13
LARSSON, LENNART, Mellerud	1962	07
LARSSON, MARTIN, Trafikinspektör, Vänersborg	1961	05
LARSSON, PER ARNE, Vänersborg	1953	00
LARSSON, PETER, Vänersborg	1957	16
** LARSSON, ROLF, Underinspektör, Skärholmen, ständig medlem	1924	56
LARSSON, SVEN-ÅKE, Hamnchef, Vänersborg	1947	95
LARSSON, TOMMY, Färgelanda	1953	16
LARSSON, YNGVE, Vänersborg	1944	16
* LARSSON, ÅKE, Vänersborg	1944	77
LAUDON, ANDERS, F.d. Skolläkare, Vänersborg	1932	01
LEJDSTRÖM, MICHAEL, Vargön	1968	10
LEJON, STEFAN, Marknadskoordinator, Vänersborg	1964	08
LENNARTSSON, BERNT, Lantbruksekonom, Vänersborg	1947	19
* LEVÁN, OLOF, Ingenjör, Vänersborg	1924	93
LIDELL, GUNNAR, Frändefors	1960	16
LIDÉN, JAN-GUNNAR, Vänersborg	1948	95
LIDÉN, JOHAN, Vänersborg	1961	15
LIDHOLM, KARL ERIK, Vänersborg	1954	12
LIDHOLM, PETER, Vänersborg	1960	04
LILJEKVIST, KURT, Civilekonom, Vänersborg	1946	11
** LIND, HÅKAN, F.d. Chefredaktör, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2017)	1948	54
* LIND, JESPER, Göteborg	1975	83
** LIND, LARS, Civilingenjör, Lerum	1944	50
LIND, RUNE, Vänersborg	1940	16
LINDAHL, LENNART, Vänersborg	1953	16

** LINDBERG, ANDERS, Bankdirektör, Upplands Väsby	1938	66
** LINDBERG, BENGT ARNE, Verkstadsarbetare, Vargön	1949	66
** LINDBERG, CARL AXEL, Ingenjör, Vallda	1944	65
LINDBERG, JOAKIM, Vargön	1979	88
* LINDÉN, LARS, Civilingenjör, Vargön, ständig medlem	1954	75
LINDH, LARS, Kungshamn	1944	19
LINDMARK, LARS GÖRAN, Bengtsfors, innehavare av Gillets medalj (2016)	1950	16
* LINDSKOG, HANS, Byråchef, Vänersborg	1940	94
LINDSTEDT, SVANTE, Vänersborg	1943	08
LINDVALL, PER, Vänersborg	1946	06
LINNARSSON, JÖRGEN, Ekonomiansvarig, Vänersborg	1948	97
LINNARSSON, LENNART, Begravningsentreprenör, Vänersborg, ersättare i styrelsen	1952	98
* LJUNG, INGEMAR, Vänersborg	1966	94
LJUNGGREN, LARS GÖRAN, Inspektör, Frändefors	1946	98
LJUNGSTRÖMER, ANTON, Hunnebostrand	1989	01
LJUNGSTRÖMER, ARNE, Glasmästare, Hunnebostrand	1951	95
LOHEDEN, HÅKAN, Vänersborg	1962	13
LOHEDEN, KARL GUSTAV, Vänersborg	1925	95
LOHEDEN, PER, Stockholm	1959	13
* LOHM, SÖREN, Kranmaskinist, Vänersborg	1942	93
LOJANDER, URBAN, Vänersborg	1946	17
LOMAN, JAN, Vänersborg	1931	17
LUDWIGSON, HÅKAN, Fotograf, Mölnlycke	1948	20
LUND, KARL-GUSTAV, Vänersborg	1952	15
LUNDBERG, ANDERS, Civilekonom, Vänersborg	1977	05
LUNDBERG, GUNNAR, Vägmästare, Vänersborg	1955	02
LUNDBERG, ROGER, Vänersborg	1945	05
LUNDBERG, SVEN-GUNNAR, Vänersborg	1939	16
LUNDBERG WIMAN, ALEX, Vänersborg	2013	16
LUNDBERG WIMAN, WILGOT, Vänersborg	2008	09
LUNDBORG, ANDERS, Studerande, Karlstad	1994	00
** LUNDBORG, BO, Operasångare, Handen	1932	66
* LUNDBORG, ERIC, Köpman, Vänersborg, ständig medlem, Gillevärd	1957	66
LUNDBORG, GUSTAV, Studerande, Vänersborg	1987	00
* LUNDBORG, JAN, Vänersborg	1952	73
LUNDBORG, NIKLAS, Studerande, Vänersborg	1989	00
LUNDGREN, STEN ÅKE, Bilhandlare, Frändefors	1954	01
* LUNDGREN, ÅKE, Kriminalinspektör, Virserum	1946	88
* LUNDH, GUNNAR, Polismästare, Vänersborg	1935	94
LUNDH, STAFFAN, Zanzibar, Tanzania	1965	12
** LUNDIN, JAN, Vänersborg	1936	69
* LUNDIN, PER, Köpman, Vänersborg	1953	55
* LUNDQVIST, ULF, Banktjänsteman, Vänersborg	1946	93
* LUNDSTRÖM, HERBERT, Länsveterinär, Vänersborg	1936	89
* LÅNG, KENT, Bankdirektör, Vargön	1940	80

LÅNG, KURT, Regionchef, Vänersborg	1951	06
LÅNG, OWE, Revisor, Vargön.....	1963	97
* LÅNG, STIG-ARNE, Projektledare, Kolmården	1953	85
LÄCKBERG, HENRIK, Mediasäljare, Vargön.....	1970	17
LÖNN, PER, Fondförvaltare, Malmö.....	1977	08
MAGNUSSON, ANDERS, Vänersborg.....	1944	06
* MAGNUSSON, DICK, Vänersborg	1943	72
MAGNUSSON, FREDRIK, Vänersborg.....	1970	16
MAGNUSSON, HANS, Vänersborg.....	1933	15
MAGNUSSON, LARS, Frändefors.....	1946	16
MAGNUSSON, LEIF, Vänersborg.....	1948	16
** MAGNUSSON, NILS, Folkskollärare, Ljungsåle	1940	65
MAGNUSSON, PER, Bromma.....	1965	07
MAGNUSSON, S-O, Kyrkomusiker, Vänersborg	1942	12
MALM, RUNE, Direktör, Vänersborg	1956	07
MALMBERG, NILS, Vänersborg	1990	00
* MALMBORG, JOHAN, Civilekonom, Bromma, ständig medlem.....	1975	76
* MARKLUND, BERTIL, Professor, Vänersborg	1945	80
MAYBORN, KENTH, Vänersborg	1953	16
MEYERDAHL, RONNY, Vänersborg	1952	15
MOLIN, ELVING, Vänersborg	1942	08
MOLLBERG, THOMAS, Tullinge	1949	06
* MOSSBERG, BERTIL, Uddevalla.....	1937	85
MUNKBO, LEIF, Dals Rostock	1959	07
* MÅRTENSSON, ARNE, Bankdirektör, Djursholm.....	1951	87
MÅRTENSSON, BERNT, Ekonomidirektör, Skövde.....	1958	95
MÖLLER, ALEXANDER, VD, Vänersborg.....	1991	18
MÖRK, SVEN-OLOF, Vänersborg	1942	08
NEJDMO, TOMMY, Vänersborg, ständig medlem.....	1947	05
NIDSJÖ, KENNET, Konstruktör, Vänersborg	1963	04
NILSÉN, PER, Docent, Vellinge	1967	07
NILSSON, BENGT, Vänersborg	1948	17
NILSSON, BERNT, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1948	99
* NILSSON, BO, Bankkamrer, Hisings Kärra	1944	83
NILSSON, BO, Vänersborg.....	1943	08
NILSSON, GÖRAN, Vänersborg.....	1947	19
NILSSON, LARS, Vänersborg	1946	99
NILSSON, PATRIK, Vänersborg.....	1968	10
NILSSON, PER OLOF, Vänersborg.....	1961	03
NILSSON, PETER, Kontorist, Vänersborg	1971	97
NILSSON, PETER, Wien	1955	10
NILSSON, THOMAS, Vänersborg	1944	11
NORBERG, KENNETH, Vänersborg.....	1949	09
NORBERGER, JAN, Vänersborg.....	1947	12
NORBERGER, ÅKE, Trollhättan.....	1946	16
* NORDGREN, KENTH, Ingenjör, Vänersborg.....	1937	81
NORDHOLM, PAUL, Vänersborg.....	1950	17

NORDMARK, STEFAN, Ekonomichef, Vänersborg	1957	12
NORDQUIST, PETER, Vänersborg	1954	12
NORÉN, HANS, Vänersborg	1966	11
NORLIN, BERNDT-OLOF, Vänersborg	1942	97
NORRMAN, JÖRGEN, Postiljon, Vänersborg	1965	14
* NORRMAN, TOMMY, Posttjänsteman, Vänersborg	1944	90
* NYLÉN, TORE, Civilingenjör, Lidköping	1936	89
NYSTRÖM, PER-ÅKE, Pensionär, Vänersborg	1949	09
NYSTRÖM, ULF, Smältarbetare, Vänersborg	1967	95
* ODELIUS, SVEN ERIK, Vänersborg, ständig medlem	1957	79
ODHAMMAR, IVAN, Lagman, Vänersborg	1932	06
OLAUSSEN, GÖRAN, Trollhättan	1938	99
OLOFSSON, CLAS- GUNNAR, Skötare, Åmål	1952	11
* OLSEN, POUL, Frisörmästare, Vänersborg	1938	91
OLSSON, ANDERS, Vänersborg	1978	07
OLSSON, BJÖRN, Vänersborg	1939	04
OLSSON, BOSSE, Institutionschef, Vänersborg	1948	07
* OLSSON, CHRISTER, Verkstadsmontör, Vänersborg	1956	83
OLSSON, FOLKE, Vänersborg	1942	19
OLSSON, JAN-OLOF, Vänersborg	1945	16
OLSSON, JOHAN, Postiljon, Vänersborg	1981	17
OLSSON, PETER, Utvecklingsledare, Vänersborg	1956	13
OLSSON, ROGER, Journalist, Vänersborg	1948	18
* OLSSON, ROLF, Företagsekonom, Vänersborg	1949	72
OLSSON, THOMAS, Värnamo	1961	13
OLSSON, ULF, Ombudsman, Vänersborg	1962	09
* OLSSON, ÅKE, Köpman, Vänersborg	1945	83
OLSSON, ÅKE, Bilmekaniker, Vänersborg	1933	04
OTTOSSON, TORE, Vänersborg	1953	18
PAJUSI, ARWO, Antikvarie, Söderåkra	1965	99
PALM, RÅGER, Vänersborg	1945	13
PALMQVIST, JAN, Vänersborg	1959	16
* PATRIKSSON, HÅKAN, Företagskonsult, Vänersborg	1946	94
* PATRIKSSON, ANDERS, Arkitekt, Vargön	1960	85
* PATRIKSSON, HENRIK, Driftsingenjör, Vänersborg	1965	85
* PATRIKSSON, MAGNUS, Rådman, Timmersdala	1965	85
** PATRIKSSON, RUNE, Köpman, Vänersborg	1937	65
PAULSSON, MATS, Brandman, Frändefors	1957	17
PEDERSEN, HELGE, Vänersborg	1944	19
* PERMVALL, OSKAR, Civilingenjör, Älvsjö	1957	88
PERSSON, JONNY, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1948	95
PERSSON, KENNETH, VD, Kungshamn	1962	08
PERSSON, STIG, Direktör, Vänersborg	1949	04
* PERSSON, SVEN OLOF, Vänersborg	1925	77
PERSSON, ÅKE, Vänersborg	1933	08
PETERSEN, THOMAS, Pensionär, Frändefors	1952	17
* PETERSON, CHRISTER, Kommunarbetare, Vargön	1943	71

PETERSON, ERNST, Fil. Mag., Vänersborg.....	1931	98
PETERSON, KARL AXEL, Västra Frölunda	1940	95
PETERSSON, SET, Vänersborg.....	1965	15
PETERSSON, BENNY, Vänersborg	1957	12
* PETERSSON, BJÖRN, Elektriker, Vänersborg.....	1962	92
PETERSSON, INGEMAR, Kungshamn.....	1950	99
PETERSSON, OLLE, Vänersborg	1942	16
PETERSSON, TOMMY, Grästorps	1957	96
* PRINS, EDDIE, Frisör, Vänersborg, ledamot i beredningsnämnden	1971	94
* PRINS, SETH, Frisör, Vänersborg	1947	94
RAHM, BÖRJE, Vargön	1947	13
** RAHM, GUNNAR, Apotekare, Göteborg	1929	66
RAHM, JAN-OLOF, Vargön	1946	12
RAMM, TOMMY, Vänersborg	1948	09
RAPP, ALFRED, Sjukvårdsdirektör, Vänersborg.....	1943	03
RAPP, CARL, Vänersborg.....	1992	05
RAPP, MARCUS, Vänersborg.....	1994	05
RAPP, MARCUS, Vänersborg.....	1998	16
RAPP, PATRIK, Vänersborg.....	1962	00
RAPP, URBAN, Vänersborg.....	1968	05
RASMUSSEN, NILS ERIK, Vänersborg.....	1948	14
ROBERTSSON, SÖREN, Vänersborg	1934	14
ROHLIN, LENNART, Vänersborg	1946	11
* ROSENGREN, KARL ERIC, Ingenjör, Vänersborg.....	1938	71
* ROSLIN, LENNART, Ingenjör, Ryssby.....	1945	79
RUDQUIST, GUNNAR, Frändefors	1953	20
RUDSTRÖM, LARS, Samhällsplanerare, Grundsund.....	1957	02
RUSSBERG, BERNDT, Konstnär, Vänersborg	1931	99
RUSSBERG, KENT, Vänersborg	1939	11
RUSSBERG, MIKAEL, Civilingenjör, Vallentuna	1969	04
* RYBERG, EVERT, Lagerchef, Linköping	1940	90
* RYBERG, LENNART, Styckmästare, Vänersborg	1932	90
RYDING, SVEN, Vänersborg	1940	04
RYRVIK, PETER, Konsult, Vänersborg	1965	18
RÅDMARK, THURE, Överläkare, Vänersborg.....	1952	99
RÖSEHAG, PETER, Vänersborg.....	1966	19
** SAHLIN, PER ANDERS, Fil. Kand., Enskededalen	1945	50
SAHLIN HILMERSSON, ERIK, Vargön.....	2015	17
SAHLSTEN, BO, Trollhättan	1950	05
SAHLSTEN, PETER, Företagare, Trollhättan	1977	20
* SALANDER, HÅKAN, Doktor, Vänersborg	1939	85
SALONEN, ARVID, Tandläkare, Uddevalla.....	1980	87
SALONEN, BÖRJE, Örebro	1951	95
SALONEN, EMIL, Torslanda.....	1977	87
* SALONEN, LARS, Tandläkare, Vänersborg, bisittare i styrelsen	1948	81
SALONEN, OSKAR, Stockholm	1987	89
SANDGREN, ROGER, Vänersborg.....	1954	14

SANDGREN, TORSTEN, Pensionär, Trollhättan.....	1944	19
SANDKVIST, JONAS, Rektor, Vargön.....	1967	19
SCHAGERSTRÖM, ROLAND, F.d. Brandmästare, Vänersborg.....	1936	05
SEGERTOFT, HANS, Vänersborg.....	1938	14
SELIN, LEIF, Direktör, Vänersborg.....	1947	02
SILLÉN, SVEN, Frändefors.....	1950	15
SJÖSTAD, EMIL, Vänersborg.....	1990	00
* SJÖSTAD, LEIF, Elektriker, Vänersborg.....	1958	81
* SJÖSTRAND, CHRISTER, Civilingenjör, Göteborg.....	1943	79
* SJÖSTRAND, GÖRAN, Ingenjör, Vänersborg.....	1944	94
* SJÖSTRÖM, ROLF GEORG, Golvläggare, Vänersborg.....	1926	87
SJÖSTRÖM, STAFFAN, Adjunkt, Vänersborg.....	1954	10
SKAGERLIND, HANS-RUNE, Göteborg.....	1937	08
SKARSJÖ, LENNART, Företagsförmidlare, Grebbestad.....	1945	99
SKOOG, EIVIND, Vänersborg.....	1947	08
** SKOOGH, LARS OLOF, Trafikmästare, Vänersborg.....	1925	58
* SKOOGH, LENNART, Sollentuna.....	1949	92
SLAPEK, JOSEF, Vänersborg.....	1948	16
SPJUTH, LENNART, Civilingenjör, Oxelösund.....	1949	02
STAKEBERG, HÅKAN, Göteborg.....	1940	13
STARK, DAN, Vänersborg.....	1946	02
STARKEBO, GÖRAN, Advokat, Vänersborg.....	1965	20
STEINER, ARNE, Vänersborg.....	1945	09
STENMAN, GÖRAN, Rådman, Vänersborg.....	1956	19
STENSON, MORGAN, Uddevalla.....	1960	07
* STENSTRÖM, GÖRAN, Pol. Mag., Göteborg.....	1939	74
* STENSTRÖM, ROLF, TV-tekniker, Vänersborg.....	1937	76
* STERNER, ANDERS, Instrumentkontrollant, Grästorp.....	1955	94
STERNER, SVEN-OLOF, Vänersborg.....	1953	15
STORM, GÖRAN, Bohus.....	1946	02
STORM, LARS, Vänersborg.....	1962	11
STRAND, JAN-OLOF, Bankchef, Vänersborg, Granskningsman.....	1969	99
STRAND, JOHAN, Vänersborg.....	1967	97
STRAND, LENNART, Behandlingsassistent, Vänersborg.....	1946	01
* STRAND, OLLE, Vänersborg.....	1931	93
STRANNE, HENRIK, Vänersborg.....	1964	97
STRID, BROR, Vänersborg.....	1944	04
* STRIVE, STAFFAN, Sjökapten, Ljungskile.....	1960	85
STRÖM, DAG, Vänersborg.....	1951	04
* STRÖM, PER, Byggnadsingenjör, Motala.....	1920	76
* STRÖM, RAGNAR, Civilingenjör, Stockholm.....	1939	82
STUART, DANIEL, Bibliotekarie, Lerum.....	1978	19
STÅHLBERG, PER OLOF, Plåtslagare, Vänersborg.....	1944	95
STÖÖK, ANDERS, Vänersborg.....	1937	09
* SULTAN, JAN, Förvaltare, Vänersborg.....	1934	84
* SUNDELIUS, CLAES, Ingenjör, Vänersborg.....	1936	75
SUNDELIUS, JONAS, Vänersborg.....	1963	04

SUNDSTRÖM, BERNT, Västra Tunhem.....	1945	14
SVAHN, PETER, Avdelnings Chef, Vänersborg.....	1975	18
SVANBERG, BERTIL, Vänersborg.....	1925	04
* SVANBERG, HENRIK, Ingenjör, Vänersborg, Kassafogde.....	1966	84
* SVANBERG, MARTIN, Ingenjör, Trollhättan.....	1962	84
SVANBERG, ÅKE, Informationschef, Strömstad.....	1943	96
SVANLING, THOMAS, Byggnadstekniker, Vänersborg.....	1958	05
SVENN, JOACIM, Vänersborg.....	1960	13
** SVENSSON, BENGT, Representant, Vänersborg.....	1932	64
SVENSSON, EVERT, Vänersborg.....	1952	16
SVENSSON, GÖRAN, Brandman, Vänersborg.....	1956	01
SVENSSON, GÖRAN, Kungshamn.....	1951	08
SVENSSON, HANS, Vaktmästare, Vänersborg.....	1957	05
SVENSSON, JOHAN, Vänersborg.....	1962	18
SVENSSON, JONAS, Konsult, Vänersborg, Granskningsman.....	1966	18
SVENSSON, KENT, Vänersborg.....	1937	04
* SVENSSON, LARS GUNNAR, Brastad.....	1952	80
* SVENSSON, LENNART, Vänersborg, ledamot i beredningsnämnden.....	1952	80
SVENSSON, LENNART, Vänersborg.....	1969	15
SVENSSON, MATS OVE, Kommunchef, Kungshamn.....	1949	14
SVENSSON, PER, Pensionär, Vänersborg.....	1953	19
SVENSSON, STEFAN, Driftledare, Vänersborg.....	1966	04
SVENSSON, ÅKE, Vänersborg.....	1948	12
SWAHN, JANERIC, Vänersborg.....	1950	05
SYLVÉN, FRED, Vänersnäs.....	1949	15
SÖDER, LARS, Vänersborg.....	1963	16
* SÖDERBOM, LARS ÅKE, Målare, Vänersborg.....	1954	81
* SÖDERKVIST, GUNNAR, Snickare, Vänersborg.....	1955	92
SÖDERQVIST, NILS-ERIK, Riksdagsman, Brålanda.....	1948	95
* SÖDERSTRÖM, LEIF, Vänersborg.....	1960	84
** SÖDERSTRÖM, PER ARNE, Kamrer, Vänersborg.....	1933	66
* SÖDERSTRÖM, STIG, Vänersborg.....	1940	83
* SÖDERSTRÖM, SVEN, Postmästare, Vänersborg.....	1933	83
TALLBO, BO, Vänersborg.....	1952	95
* TENGBLAD, SVANTE, Ekonomichef, Vänersborg.....	1953	87
** TERNQUIST, KJELL, Redovisningskonsult, Vänersborg, Hedersledamot, innehavare av Gillets medalj (1990).....	1939	50
THORELL, LAVE, Vänersborg.....	1944	16
* THORELL, SUNE, Logistiker, Båstad.....	1955	88
THORNELL, ERLAND, Vänersborg.....	1943	08
THORSSON, BRUNO, Rådman, Vänersborg.....	1941	01
THORVALDSSON CARLSSON, PER, IT-Tekniker, Brålanda.....	1962	04
THUNBERG, BO, Biolog, Kil.....	1952	01
THUNBERG, HÅKAN, Vänersborg.....	1957	18
THURESSON, ROLAND, Vänersborg.....	1946	16
THYBERG, NIKLAS, Golvläggare, Vänersborg.....	1967	17
THÖRNKVIST, OVE, Kommundirektör, Uddevalla.....	1960	10

* TIBBLIN, BERT, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj (2005)	1930	70
* TIDSTRAND, LENNART, Kamrer, Alingsås	1936	76
TIMMERFORS, STIG, Frändefors	1938	03
TORNERBERG, LARS, Vänersborg, innehavare av Gillets medalj	1934	02
* TURTELL, LARS, Byggnadsingenjör, Vänersborg	1943	80
TVIKSTA, EVALD, Ödsmål	1935	04
* TVIKSTA, INGEMAR, Vänersborg	1933	85
TÖRNER, SVEN-OLOF, Vänersborg	1950	98
* ULLDAHL, CONNY, Distributör, Vänersborg	1956	88
ULVEGÅRDE, SVEN OLOF, Grästorp	1945	16
UTTER, KARL ANDERS, Frändefors	1947	95
VENNBERG, MATS, Platschef, Vargön	1942	02
VESSBY, ENAR, Gamleby	1939	05
VILGEUS, LARS-GUNNAR, Komminister, Karlskrona	1943	02
VÅNGFORS, JOHAN, Vänersborg	1961	18
* VÄNERLÖV, INGEMAR, Riksdagsledamot, Vänersborg	1944	94
WADELL, LEIF, Köpman, Göteborg	1940	01
WADENBRANDT, ULF, Vänersborg	1968	12
* WADMAN, DAG, Bankdirektör, Vänersborg	1949	80
* WAERN, FREDRIK, Lantmästare, Vänersnäs	1943	89
WAGNERVIK, LUDVIG, Automationstekniker, Vänersborg	1989	17
WAGNERVIK, THOMAS, Miljöchef, Vänersborg	1956	11
* WAHLIN, JACOB, Vargön	1960	71
* WAHLIN, TORSEL, Docent, Upphärad	1943	85
WAHLSTRÖM, NILS, Vänersborg	1944	16
WALLIN, BENGT, Vänersborg	1944	18
* WALLIN, BJÖRN, Civilingenjör, Vänersborg	1939	94
* WALLIN, KENNETH, Målare, Vänersborg	1964	92
WALLIN, HÅKAN, Enhetschef, Vänersborg	1968	01
WASSÉN, HANS, Vänersborg	1952	04
WASSÉN, LARS, Banktjänsteman, Vänersborg, Granskningsman	1966	04
** WEISS, ANDERS, Byrådirektör, Varberg	1940	66
* WELÉN, PER, Civilingenjör, Trollhättan	1960	73
* WENNERBERG, LENNART, Kontrollant, Vänersborg	1951	75
* WENNERBERG, YNGVE, Telearbetare, Vänersborg	1934	79
WENNERBERG, FREDRIK, Vänersborg	1990	04
* WENNERBERG, HENRIK, Vänersborg	1948	85
WENNERSTEN, THOMAS, IT Chef, Vänersborg	1966	14
* WENNHAGE, PER, Teknologie Doktor, Älvsjö	1966	80
* WERNER, SVEN, Teknologie Doktor, Steninge	1952	77
WERNSTÅHL, OLLE, Ingenjör, Vänersborg	1953	14
* WESTERBERG, BO, Ingenjör, Vänersborg	1940	76
* WESTERBERG, LARS, Vänersborg	1928	81
* WESTERLUND, ÅKE, Regionchef, Vänersborg	1950	80
* WESTHALL, HÅKAN, Kronofogde, Vänersborg	1938	74
* WESTHALL, SVEN, Ingenjör, Vänersborg	1945	75
WIBERG, ALF, Vänersborg	1956	16

WIKSTRÖM, JONNY, Elektriker, Borås	1958	20
WRAMNER, NILS-OLOF, Vänersborg	1950	16
** WULF, ERIK, Civilekonom, Lerum	1950	63
ZETTERBERG, BO, Vänersborg	1950	16
* ZETTERBERG, CHRISTER, Näringslivschef, Vänersborg, Gilleskrivare	1945	88
ZICKERMAN, MAGNUS, Helsingborg	1955	05
ÅBERG, DAN, Kanslichef, Vänersborg, ledamot i beredningsnämnden	1956	12
* ÅBERG, GERT OLOF, Byggnadssnickare, Vänersborg	1958	74
ÅBERG, SVEN, Vänersborg	1943	16
ÅHLUND, BO, Ingenjör, Vänersborg	1944	95
ÅHLUND, JOHAN, Banktjänsteman, Vänersborg	1974	11
ÖHGREN, ANDREAS, Frändefors	1972	01
ÖHMAN, OVE, Byggnadsarbetare, Vänersborg	1958	11
* ÖSTERBERG, JAN, Inköpschef, Ljungså	1937	90
ÖSTH, BENNY, Verkstadschef, Vänersborg	1941	05
ÖSTH, JOACHIM, Vänersborg	1965	13

Antal Medlemmar: 887

* Berättigade till 25-årsstecknet

** Berättigade till 50-årsstecknet

För att underlätta arbetet med medlemsförteckningen ombeds gillebröderna att till Gillet anmäla eventuell ändring av adress, titel, uppsägning av medlemskap m.m på Gillets hemsida (Kontakt) eller per epost: medlem@vanersborgssonersgille.se eller per post till adress nedan.

Vänersborgs Söners Gille
Henrik Svanberg
Parkgatan 27
462 31 Vänersborg

Styrelseberättelse 2020

Gilleåret 2020 är året som för alltid kommer att gå till historien som Pandemiåret. Då epidemiologiska termer som ”Corona” och ”Covid-19” blev en del av vardagssvenskan. Året då sammankomster, kulturella aktiviteter och idrottsliga nöjen ställdes in. Träffar med nära och kära upphörde och att bara utföra vardagsbestyr blev förknippade med livsfara. Myndigheterna råd och anvisningar gick inte att nonchallera. Enligt WHO hade i december detta år i världen över 65 miljoner människor smittats och mer än 1,5 miljoner avlidit. Av dessa även många i vår stad Vänersborg.

Således har varken samlingar till Årsstämma i april eller Jubileumsstämma i november kunnat ske. Den senare stämman har styrelsen beslutat uppskjuta till 2021.

Årsstämman 2021 kommer inte att kunna genomföras. Berättelsen kommer därför inte att föreläggas en årsstämma och provas för godkännande. Styrelsen för Vänersborgs Söners Gille har trots detta beslutat redovisa följande berättelse för verksamhetsåret 2020, Gillets 115:e. Likaså har nya val inte kunnat ske, varför nuvarande styrelse kommer att kvarstå till dess ny Högtidsstämma kan genomföras.

Styrelsen har under året måst arbeta med andra beslutsvägar men likväl arbetat i enlighet med Gillets ändamål och stadgar att publicera uppsatser eller medverka i andra sammanhang som kan befordra kännedomen om Vänersborg samt att förvalta donationer och utdela stipendier och utmärkelser. Således har styrelsen bidragit till utgivningen av ”Carl Ericsons levnadsminnen”. En bok av Nils Ericsons son som har en stark lokal prägel av staden under senare hälften av 1800-talet. Vidare har beslut tagits att framställa en folder att användas vid vandringar i centrala staden.

I samband med nationaldagsfirandet brukar Sångsällskapet Sjung-Sjungs stipendium delas ut. I år fick det ske utan särskild ceremoni till Gustav Ekmark. Utdelningen av musikstipendier ur Elis Ullmans minnesfond har emellertid fått ställas in. Gillets Ungdomsstipendie på

10 000 kronor kunde dock delas ut vid en enkel ceremoni vid Gillestugan av förste och andre åldermännen. Mottagare var Minonna Nunstedt för hennes starka insatser inom rugby.

Gillegolfen genomfördes i ljuvligt sommarväder med ett 30-tal deltagare i början av september. Vinnare blev Mats Ove Svensson. Det traditionsenliga ”Öppet hus” i Gillets lokaler fick även detta ställas in. Inför julen har ett antal julblommor på sedvanligt sätt delats ut. De ges till personer, vilka särskilt bör tackas eller som behöver en uppmuntran inför julen.

Sedvanligt har Gillets årsskrift utkommit, nu med sin 89:e årgång.

Styrelsen har under året haft fem protokollförda sammanträden.

Styrelsen har under verksamhetsåret 2020 bestått av Peter Johansson, 1:e Ålderman, Göran Boman, 2:e Ålderman, Henrik Svanberg, Kassafogde, Christer Zetterberg, Gilleskrivare, Eric Lundborg, Gillevärd, Lars Alfredsson, Bisittare och Lars Salonen, Bisittare.

Vänersborg i mars 2021

Peter Johansson
1:e Ålderman

Christer Zetterberg
Gilleskrivare

Göran Boman
2:e Ålderman

Henrik Svanberg
Kassafogde

Eric Lundborg
Gillevärd

Lars Alfredsson
Bisittare

Lars Salonen
Bisittare

Årsbokslut 2020

Resultaträkning

Intäkter

Medlemsavgifter	175 354:-
Övriga intäkter	5 200:-

Kostnader

Kostnader årsskrift	73 140:-
Annonssintäkter	-46 500:-
Nettokostnad årsskrift	26 640:-
Lokalkostnader	50 052:-
Postbefordran	22 196:-
Trycksaker, Kontorsmtr	13 350:-
Varor och Mtrl.....	4 070:-
Sammanträdeskostnader	1 020:-
Uppvaktningar.....	12 421:-
Bankkostnader, Försäkring	8 049:-
Annonsering	1 250:-
Övriga kostnader	6 385:-

Årets vinst	-35 121:-
Summa	<u>145 433:-</u>

Summa	<u>: ... 145 433:-</u>
-------------	------------------------

Balansräkning 2020-12-31

Tillgångar

Kassa bank	82 947:-
Fonder	857 028:-
Övriga fordringar	800:-
Inventarier	75 000:-
Årets vinst	35 121:-

Skulder, Eget kapital

Diverse skulder	633:-
Eget kapital Gillet	1 050 264:-

Summa	1 050 897:-
-------------	-------------

Summa	<u>1 050 897:-</u>
-------------	--------------------

GRANSKNINGSBERÄTTELSE 2020

Undertecknade, som utsetts att granska Vänersborgs Söners Gilles räkenskaper och förvaltning för år 2020, får efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse.

För uppdragets fullgörande har vi tagit del av Gillets samt dess fonders räkenskaper och styrelsens berättelse samt i övrigt företagit de granskningsåtgärder vi ansett nödvändiga. Någon anledning till anmärkning föreligger inte beträffande de till oss överlämnade handlingarna, bokföringen, inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande Gillets förvaltning.

Med anledning härav tillstyrker vi full ansvarsfrihet för den tid granskningen avser.

Vänersborg den 3 februari 2021

Jan-Olof Strand
Granskningsman

Jonas Svensson
Granskningsman

www.vanersborgssonersgille.se

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLE 2021

Styrelse

JOHANSSON, PETER, Museichef, 1:e Älderman 2011 (2008)
BOMAN, GÖRAN, Försäljningschef, 2:e Älderman 2018 (2008)
ZETTERBERG, CHRISTER, Näringslivschef, Gilleskrivare 2003 (2002)
SVANBERG, HENRIK, Ingenjör, Kassafogde 2017
LUNDBORG, ERIC, Köpman, Gillevärd 2008, (2006)
SALONEN, LARS, Tandläkare, Bisittare 2006
ALFREDSSON, LARS, Administrativ chef, Bisittare 2020 (2011)
LINNARSSON, LENNART, Begravningsentreprenör, Ersättare 2018

Beredningsnämnd

ZETTERBERG, CHRISTER, Gilleskrivare
PRINS, EDDIE, Frisör
ERIKSSON, PATRICK, Egenföretagare
JOSTEN, HENRIK, Lärare
ISRAELSSON, BENGT, Lärare
SVENSSON, LENNART, Intendent
ÅBERG, DAN, Kanslichef

Ärsskriftnämnd

BERNLING, JOAKIM, Advokat
BERNLING, KARL, Postiljon
BOMAN, GÖRAN, Försäljningschef
ERIKSSON, MICHAEL, Museivaktmästare
JARHED, GUNNAR, Banktjänsteman
AHLIN, GÖRAN, Ingenjör
KNUTSSON, BO, Pol mag
JOHANSSON, PETER, Museichef
HEDQVIST, PER, Byråassistent
LIND, HÅKAN, f.d. Chefredaktör
LINNARSSON, LENNART, Begravningsentreprenör
ZETTERBERG, CHRISTER, Näringslivschef

Granskningsmän

STRAND, JAN-OLOF, Bankchef
SVENSSON, JONAS, Konsult
WASSÉN, LARS, Banktjänsteman, Suppleant

GILLETS ÄLDERMÄN

Stadskassören Ferdinand Hallberg	1905-1920
Direktören Edwin Andersson	1921-1935
f.d. Fältläkaren Karl Gustaf Cedergren	1936-1941
Borgmästaren Bertel Hallberg	1942-1953
Landskamreraren Gunnar Hjorth	1954-1964
Länspolismästaren Erik Sahlin	1965-1973
Kamreraren Olov Janson	1974-1979
f.d. Disponenten Sven Lind	1980-1990
Direktören Stig Larsson	1991-2005
Ingenjören Göran Ahlin	2006-2010
Museichefen Peter Johansson	2011-

Gilletts styrelse leddes till 1933 av en ordförande. Detta år infördes beteckningen Förste Älderman samtidigt som styrelsens övriga ledamöter fingo sina nuvarande titlar.

www.vanersborgssonersgille.se

MEDLEMSINFORMATION

Gillet's hemsida

Vänersborgs Söners Gille har naturligtvis en egen hemsida på det s.k nätet. Vi försöker efter bästa förmåga att hålla den uppdaterad och aktuell.

Du loggar in på internetadressen: www.vanersborgssonersgille.se och hamnar på vår startside, där Du finner de senaste nyheterna och flikar som leder till vidare information. Du kan ex. läsa samtliga årsskrifter sedan 1932. Här kan du också enkelt teckna medlemskap i Gillet. Genom att klicka på fliken "Medlemskap" kan Du enkelt anmäla nya medlemmar genom att fylla i formuläret och sända det via hemsidan direkt till Gillet.

Medlemsförteckningen

Den medlemsförteckning som Du finner i årsskriften är inte till alla stycken helt korrekt vad avser titlar, bostadsort mm. Vi uppskattar om Du meddelar oss eventuella felaktigheter på Gillets hemsida (Kontakt) eller per epost: medlem@vanersborgssonersgille.se eller per post till adress: Vänersborgs Söners Gille, Henrik Svanberg, Parkgatan 27, 462 31 Vänersborg.

E-postadresser!

Gillet önskar gärna Din e-postadress! För att underlätta kommunikationen mellan oss Gillebröder och för att spara porto önskar vi få oss tillsänt e-postadresser från de bröder som har sådan.

Uppgift om e-postadress sänds till medlem@vanersborgssonersgille.se.

www.vanersborgssonersgille.se

Vänersborgs Söners Gilles styrelse 2021

Bakre raden fr. vänster Lars Alfredsson, Eric Lundborg, Christer Zetterberg, Lars Salonen. Främre raden fr. vänster Göran Boman, Peter Johansson, Henrik Svanberg.

www.vanersborgssonersgille.se

Årsskriftsnämnden 2021

Årsskriftsnämnden 2021: Fr.v. Karl Bernling, Peter Johansson, Per Hedqvist, Göran Ahlin, Micael Eriksson, Gunnar Jarhed, Lennart Linnarsson, Göran Boman, Christer Zetterberg. Bo Knutsson och Håkan Lind saknas på bilden.

Foto: Karl Bernling.

Gillemästerskap i Golf 2021

Ingemar vann Gillegolfen 2021.

Onsdagen 25 augusti spelade dryga tjugotalet Gillebröder den traditionella Gillegolfen. Tävlingen spelades som slaggolf på vackra Onsjö golfbana i underbart sensommarväder och i sann gilleanda.

Onsjös golfbana är i hög Sverigeklass och klubben är en av Vänersborgs största idrottsföreningar med ca 1 700 medlemmar. Gillet tackar golfklubben med intendent Peter Asp i spetsen för gott samarbete.

Segrare i årets Gillegolf blev Ingemar Dahlqvist på fina 65 slag, tätt följd av tvåan Mats Ove Svensson och trean Lars-Åke Gustafsson. Stort grattis till de tre pristagarna.

Gillebroder! Om Du spelar golf och inte har deltagit i våra Gillemästerskap tidigare, skicka Din e-postadress till admin@vanersborgssonersgille.se så ser vi till att Du får information när det är dags för nästa års tävling.

www.vanersborgssonersgille.se

**Våra sponsorer / annonsörer
samtliga annonser är
sökbara på Gillets hemsida**

 AB KARL HEDIN FRÅN PLANTA TILL PLANKA 100 1917 - 2017	ALAB FASTIGHETER 0521-25 56 00
 Vänerns Fordonsservice Asso 076 91 611 25 0720 45 65 85 Mail: v-fordonservice@hotmail.com Svavargatan 1 • 462 56 Vänernsberg oä Bilverkstad Ålska varje mil	<i>Älmhages Blommor</i> Blommor för alla tillfällen! 0521-22 07 00
AFFÄRSJURIDIK • FAMILJERÄTT SKADESTÄND • BROTTMÅL • KONKURSER FÖRSÄKRINGSÄRENDE • FASTIGHETSRETT HYRES- O. ARRENDERÄTT • BOUTREDNINGAR TRAFIKRETT ALLMÄN RÄTTSHJÄLP • RÄTTSSKYDD A D V O K A T E R N A BERNLING • BOBERG • CEDER BOX 12 • KUNGSGATAN 9 • 462 21 VÄNERNSBORG TEL 0521-66200 • TELEFAX 0521-66229	ASPERA <i>Skadedjurskontroll</i> Tel. 0730-35 67 70

B.A. Johansson Fastighetsförvaltning AB www.bafastigheter.nu	 mesta VVS-Svets-Fastighet 0705-92 81 92
 Klarahill BLIXT BEGRAVNINGSBYRÅ Vänersborg 0521-71 11 63 Trollhättan 0520-160 02	 Dina Försäkringar
	 EMIL LUNDGREN
DAGS FÖR MÖBELRENOVERING? Välkomna till min verkstad -Hållbar konsumtion -Mindre miljöpåverkan -Bevarat kulturarv Broströms MÖBELRESTAURERING Restad Gård Vänersborg 0521-680 90, 070-324 15 15 brostromsmobelrestaurering.se	COMFORT B.Erlandsson AB FÖR LEDNINGSPRIMA

www.vanersborgssonersgille.se

Marcus Falk Ahlqvist
GULDSMED

TILLVERKAR OMARBETAR REPARERAR

www.falkstudio.se	marcus@falkstudio.se	0521 - 130 80
Södergatan 24	462 34	Vänersborg

www.vanersborg.nu

Fastighetsbyrån

Tel. 0521-610 00

Sundsgatan 5a, Vänersborg
fastighetsbyran.se/vanersborg

Parallellgatan 16
Tel: 0521-633 36
golvman.se

FONUS

ETT PERSONLIGT
AVSKED

Vi hjälper dig att skapa en
ceremoni som blir ett personligt
avsked och ett fint minne.

Välkommen till Fonus

Fonus Vänersborg, 0521 611 60 | fonus.se

**Hallblads
BILPLÅT**

www.vanersborgssonersgille.se

 HALLSTENS TRANSPORT AB	 Tenggrenstorpsvägen 16, Vänersborg Förs 0521-73 14 71, verkstad 0521-142 60 www.iabil.se
Handelsbanken –En riktig bank Edsgatan 11, Box 116, 462 34 Vänersborg Tel 0521-28 28 00, fax 0521-646 76 www.handelsbanken.se/vanersborg	Restaurang ITALIA A LA CARTE • PIZZA • BAR Edsgatan 7, Vänersborg Tel. 0521-612 20
hanssonbil.se	Kalas boden Nyttigare Godare Roligare Kungsgatan 21, 462 33 VÄNERSBORG Telefon 0521-154 45, fax 0521-101 68 www.kalasboden.se
Holmängens Auktionshall Nygatan 67 Vänersborg tel. 0521 - 606 90	KLOCKOR & SMYCKEN DIN URMAKARE I VÄNERSBORG 0521-107 62 • Sundsgatan 9c

www.vanersborgssonersgille.se

Knutssons <i>Antik- och Konsthandel AB</i> Bo Knutsson Kungsgatan 3, Vänersborg 0521-660 77	OPTIKER LILJELOOD <i>Det Personliga Smålla Familjeförstaget</i> <i>Vi är inte Nijda förrän Du är Nijd!</i> <i>Leg. Optiker • Kontaktlinsebehörighet • Arbetsmedicinskbeförighet • Synergonom.</i> Sundsgatan 11 Vänersborg Tel. 0521-10 000
RESTAURANG KOPPAR <i>Grillen</i> Hamngatan 13, Vänersborg Tel. 0521-18151	Lotta SPARKÖP Skyttegatan 3 – Vänersborg Tel. 0521-613 50, 172 16
ICA KVANTUM Vänersborg	Lundborgs HERREKIPERING EDSGATAN 14 VÄNERSBORG TEL 104 14
Välkommen in till oss på Vallgatan 21 i Vänersborg eller ring 0521-27 30 00, så hjälper vi dig! Länsförsäkringar Älvsborg	Lundin Oriental rugs Persiska handknutna mattor Östergatan 7 Vänersborg Tel. 070-544 75 69

	MOBILBANKEN www.mobilbanken.se Mobilupplåsning, Reparationer Köper, Byter & Säljer Edsgatan 27 Vänersborg • Tel. 0521-173 00
Mannes Motor TRESTAD CENTER	<i>Mäklarhuset</i> Hamngatan 9 i VÄNERSBORG telefon 0521-680 85 www.maklarhuset.se
MC CENTER <i>Vänersborg</i> Parallellgatan 20 Tel. växel 0512-230 200 MC, ATV, MOPED, TRÄDGÅRD, INDUSTRI TILLBEHÖR, VERKSTAD	
Mekonomen	<i>Nordfeldt's</i> TEL 101 10 EDSGATAN 12 B VÄNERSBORG

www.vanersborgssonersgille.se

Nordiska
Skorstensprodukter AB
0521-65 999

Edsgatan 14 0521 - 109 23
f @osthallenvbg @

ecco

ara

rieker

BIRKENSTOCK

NYA SKOR

Sundsgatan 9
Tel. 170 30
www.nyaskor.se

**PANTBANKEN
VÄNERSBORG**

Residensgatan 5, Vänersborg
tel. 0521- 100 64
www.panta.nu

NYMANS BIL DÄCK
Autoexperter DÄCK PARTNER SUZUKI

PETTERSSONS

**STENHUGGERI
TROLLHÄTTAN**
www.tsten.se

O DELIUS
FASTIGHETER

odeliusfastigheter.se
Tel. 0521-656 15

PRINS
frisersalong
Kungsgatan 17, Vänersborg
Tel. 0521-668 95
www.prins.se

 ProCrisis <i>Proactive & Professional Crisis Management</i> Morgan Henningsson Tel: 070-588 87 19 E-post: morgan@procrisis.se	 Vassbottengatan 8 0521-657 00 info@ror-anders.se
 0521-57 57 20	 SAMGLAS Vänersborg Regementsgatan 34A • Tel. 0521-107 97 www.samglas.se vanersborg@samglas.se
 VISITRESTAD.SE	 SVARVARGATAN 4 • VÄNERSBORG TEL 0521-120 00
 RISBERGS	Skiffer • Skiffer för utom- och inomhusbruk • Köksbänkar i granit • Marmor SKIFFERFORUM VÄNERSBORG Industrigatan 2, Vänersborg • 0521-71 12 13 www.skifferforum.se

www.vanersborgssonersgille.se

Markentreprenad
Containers/Materialtransport
Lekplatser • Rivning • Bro
Drift & Underhåll

SMJ AB

0521-10250 www.smjab.se

Din lokala mäklare

**SVENSK
FASTIGHETS
FÖRMEDLING**

Edsgatan 6, Vänersborg. 0521-655 50
sf.vanersborg@svenskfast.se

SMYCKA

MALMSTRÖMS

JEWELLERY & WATCHES

*Din Guldbutik i Trestad
Edsgatan 21 Vänersborg
Tel. 0521 - 106 95*

Swedbank

www.swedbank.se

Onsd - Fred 12-18
Lördag 11-14

**Parallellgatan 4
Vänersborg
0521-22 00 46**

***Thernquist
Blomsterhandel***

Edsgatan 19, 462 21 Vänersborg
Telefon 0521-100 63

STRAND HOTELL

VÄNERSBORG
Tel. 0521-138 50
Fax 0521-159 00
Hamngatan 7
462 33 VÄNERSBORG

Tel. 0521-666 65
070-529 93 22
carlssons.maleri@spray.se

www.vanersborgssonersgille.se

STORT SORTIMENT SNABB SERVICE PERSONBILAR • LASTBILAR LANTBRUK & ENTREPRENAD BRÅLANDA • www.thoresdack.se • Tel. 0521-315 55	RESORT ★★★★★ CAMPING URSAND <i>Vänersborg</i>
 Torpa Skog & Trädgård AB	 VBG GROUP www.vbggroup.com
 trenova center TRENOVA FASTIGHETER AB www.trenova.se Östra vägen 1, 462 32 Vänersborg 0521-27 20 00	V I S I T TROLLHÄTTAN VÄNERSBORG
ttela	 Farmartjänst VÄNERSBORG

www.vanersborgssonersgille.se

Vänersborgs kommun

- attraktiv och hållbar
i alla delar, hela livet

V Vänersborgs
Tandteknik ab

VÄNERSBORGS MÅLERI

Verkstaden Sundsgatan 37
Tel. 0521-71 12 25
malarn@vanersborgsmaleri.se

**VÄNERSBORGS
BOSTÄDER**

0521-128 00
vanersborg@erasweden.com

VÄNERSBORGSHEM AB
— www.vanersborgshem.se —

Vänersborgs Stenhuggeri
www.vanersborgs-stenhuggeri.se
vanersborgsstenhuggeri@hotmail.com
Irfan Alisic Nygatan 84
0709601595 46232 Vänersborg

Marierovägen 4
0521-104 43

www.wahlstromsblommor.se

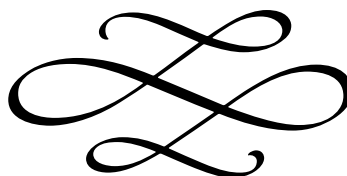

Yngves

Onsjö Företagsby, Vänersborg

Tel. 0521-665 00

www.yngves-elektronik.se

www.vanersborgssonersgille.se